

آزمون آزمایشی خیلی سبز

مرحله پنجم

پایه یازدهم

۱۴۰۴/مهر/۲۵

سال تحصیلی ۱۴۰۴-۰۵

مواد امتحانی	تعداد سوال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخگویی	یازدهم
ریاضی	۱۰	۱	۱۰	۱۵ دقیقه	فصل ۱ (درس ۱ تا ابتدای ترکیب شرطی دو گزیده) صفحه ۶ تا ۲۶
زبان و ادبیات فارسی	۱۵	۱۱	۲۵	۱۵ دقیقه	درس ۱ صفحه ۲۶ تا ۲۸
علوم اجتماعی	۱۰	۲۶	۳۵	۱۰ دقیقه	درس ۱ و ۲ صفحه ۱۸ تا ۱۹
روانشناسی	۱۰	۳۶	۴۵	۱۰ دقیقه	درس ۱ صفحه ۳۳ تا ۳۴
زبان عربی	۱۵	۴۶	۶۰	۱۵ دقیقه	درس ۱ صفحه ۳۵ تا ۳۶
تاریخ	۱۰	۶۱	۷۰	۱۰ دقیقه	درس ۱ صفحه ۳۷ تا ۳۸
جغرافیا	۱۰	۷۱	۸۰	۱۰ دقیقه	درس ۱ صفحه ۱۰ تا ۱۱
فلسفه (۱)	۱۰	۸۱	۹۰	۱۰ دقیقه	درس ۱ صفحه ۱۲ تا ۱۳
مجموع	۹۰ سوال			۹۵ دقیقه	—

نام درس	طراحان به ترتیب حروف الفبا	مستول درس - گزینشگر
ریاضی و آمار	علی شهبازی	علی شهبازی
علوم و فنون ادبی	حسین علی موسی زاده	ابوالفضل قاضی فخرانستانه
جامعه‌شناسی	آهام رضایی	فریخ نجمی تهموریان
روانشناسی	مهنا جلهانی	مهنا جلهانی
عربی زبان قرآن	موسی کاظم غلامی	موسی کاظم غلامی
تاریخ	بهروز رحیمی	بهروز رحیمی
جغرافیا	محمد رضایی - آله ریاضی نسب - مریم صالحی	مریم صالحی
فلسفه (۱)	نگین کریمی سنجلی - حمیدرضا قبری - مجید قدرتی پور - فیروز نازانجف	مجید قدرتی پور

سرپرست محتوای آزمون: فاطمه آقاخانپور

مشاور محتوای آزمون: مریم صالحی

این آزمون دمر همتی دارد

استفاده از ماشین حساب مجاز نیست

دفتر چسب‌سالات آزمون‌های خیلی سبز را هم به نظر (تعداد سوال هازمان پاسخگویی نوع چیدمان گزیده هلدنوع صفحه‌ارایی نمودن سؤالات سایر کلمات واعداد جای خالی محل انجام محاسبات و...) در شبیه‌ترین حالت به دفتر چسب‌سالات کنکور سراسری طراحی می‌شود.

ریاضی و آمار یازدهم

۱- کدام گزینه یک گزاره نادرست است؟

(۱) تعداد اعداد مرکب یکبرقمی با تعداد اعداد اول یکبرقمی برابر است.

(۲) عجب قهوه تلخی!

(۳) جذر عدد ۳۶، اعداد ۶ و -۶ است.

(۴) جمعیت ایران از جمعیت قطر بیشتر است.

۲- اگر تعداد سطرها در جدول ارزش گذاری برابر ۶۴ باشد، تعداد گزاره ها کدام است؟

(۱) ۸ (۲) ۴ (۳) ۵ (۴) ۶

۳- نقیض گزاره «اونس جهانی طلا در ماه بعد، عدد ۳۵۰۰ را رد می کند» کدام گزاره است؟

(۱) اونس جهانی طلا در ماه بعد، حداقل ۳۵۰۰ است.

(۲) اونس جهانی طلا در ماه بعد، عدد ۳۵۰۰ را رد نمی کند.

(۳) اونس جهانی طلا در ماه بعد، بین ۳۰۰۰ تا ۳۵۰۰ است.

(۴) اونس جهانی طلا در ماه قبل، عدد ۳۵۰۰ را رد نکرد.

 ۴- با توجه به گزاره های « $p: \frac{14}{13} > \frac{15}{14}$ » و « $q: 4^2 > 2^4$ »، ارزش کدام گزاره زیر نادرست است؟

 (۱) $\neg q$ (۲) $\neg p \vee q$ (۳) $p \vee q$ (۴) $\neg(p \wedge q)$

 ۵- ارزش گزاره های $p \vee \sim p$ و $p \wedge \sim p$ به ترتیب از راست به چپ چگونه است؟

(۱) درست - درست (۲) درست - نادرست (۳) نادرست - درست (۴) نادرست - نادرست

۶- ستون خالی جدول ارزش گذاری زیر در کدام گزینه به درستی آمده است؟

p	q	$(\sim p \wedge q) \wedge (q \vee p)$
د	د	نادرست
د	ن	
ن	د	
ن	ن	

ن
د
د
ن

(۴)

ن
ن
ن
ن

(۳)

ن
ن
ن
د

(۲)

ن
ن
د
ن

(۱)

۷- اگر گزاره $p \wedge q$ نادرست و گزاره r گزاره‌ای دلخواه باشد، ارزش کدام گزاره حتماً درست است؟

- (۱) $p \vee q \vee r$
 (۲) $\neg p \vee q \vee r$
 (۳) $\neg p \vee \neg q \vee r$
 (۴) $(q \wedge r) \vee p$

۸- اگر p گزاره‌ای درست، q گزاره‌ای نادرست و r گزاره‌ای دلخواه باشد، ارزش کدام یک از گزاره‌های زیر، هم‌ارز منطقی r است؟

- (۱) $(p \wedge r) \vee (q \wedge p)$
 (۲) $(p \vee r) \wedge (q \wedge r)$
 (۳) $(r \vee p \vee \neg q) \wedge (r \wedge \neg p)$
 (۴) $(\neg q \wedge p \wedge r) \wedge (p \wedge \neg r)$

۹- به ازای کدام مقادیر برای a و b ، گزاره «معادله $x^2 + 2x + a = 0$ ، یک ریشه دارد یا واریانس اعداد ۳، ۳ و b برابر صفر است» گزاره‌ای نادرست است؟

- (۱) $b = 3, a = 1$
 (۲) $b = 4, a = 1$
 (۳) $b = 3, a = -1$
 (۴) $b = 4, a = -1$

۱۰- در ستون‌هایی مربوط به جدول ارزش‌گذاری گزاره $(p \wedge q) \vee (r \vee s)$ ، به ترتیب چند «درست» و چند «نادرست» داریم؟

- (۱) ۶ - ۱۰
 (۲) ۸ - ۸
 (۳) ۴ - ۱۲
 (۴) ۳ - ۱۳

علوم و فنون ادبی یازدهم

۱۱ نام پدیدآورندگان کتاب‌های «مکاتیب، عشاق‌نامه، جمشید و خورشید، تاریخ گزیده و رساله دلقشا» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) مولوی، فخرالدین عراقی، سلمان ساوجی، عظاملک جوینی، شمس قیس رازی
- (۲) مولوی، فخرالدین عراقی، خواجوی کرمانی، حمدالله مستوفی، عبید زاکانی
- (۳) مولوی، فخرالدین عراقی، سلمان ساوجی، حمدالله مستوفی، عبید زاکانی
- (۴) فخرالدین عراقی، مولوی، سلمان ساوجی، حمدالله مستوفی، عبید زاکانی

۱۲ از دیدگاه تاریخ ادبیات همه موارد کاملاً درست هستند، به جز

- (۱) تغییر مرکز ادبی و سیاسی از خراسان به عراق عجم، زمینه‌های تغییر سبک را از خراسانی پدید آورد
- (۲) با پایان یافتن خلافت عباسی، زبان رسمی عربی از رواج افتاد و زبان فارسی که زبان توده مردم بود، رونق بیشتری یافت
- (۳) اولین نشانه‌های تغییر سبک از زمان سلجوقیان آغاز شده، اما خراسان هنوز به طور کامل ویران نشده بود
- (۴) با حمله ویرانگر مغول و هجوم وحشیانه تیمور، دستداران فرهنگ و اخلاق منزوی شدند و به شعر پناه بردند

۱۳ هر کدام از شاعران و نویسندگان زیر، به ترتیب مرتبط با کدام عبارت است؟

- «عظاملک جوینی، سعدی، نجم‌الدین رازی، خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی و خواجوی کرمانی»
 (الف) استاد سخن نه تنها در ادبیات تعلیمی ضمیر خودآگاه ایرانی است، در سرودن غزل‌های عاشقانه نیز سرآمد است.
 (ب) از منشیان و نویسندگان توانا و عارفان وارسته این دوره است.
 (ج) از نوجوانی به کارهای دیوانی پرداخت و در سفرهای متعدد حضور داشت و اطلاعات فراوانی درباره تاریخ مغولان کسب کرد.

(د) یکی از چهره‌های علمی و سیاسی در عصر ایلخانان به شمار می‌رود. وی وزیر مقتدر غازان خان و اولجایتو بود.

(ه) از غزل‌پردازان برجسته این دوره است و غزل‌های او بر حافظ نیز تأثیرگذار بود.

- (۱) ج - ه - ب - د - الف
- (۲) ج - الف - ب - د - ه
- (۳) د - الف - ب - ج - ه
- (۴) د - ه - ب - ج - الف

۱۴ در عبارت زیر چند غلط تاریخی ادبیاتی دیده می‌شود؟

«نثر قرن هفتم بیشتر به دو جریان گرایش پیدا کرد؛ یکی «ساده‌نویسی» در آثاری مثل طبقات ناصری و تاریخ و صاف و دیگر «تاریخ‌نویسی» با محتوای عمدتاً تاریخ حاکمان گذشته که در آثاری همچون مرصادالعباد و تاریخ جهانگشای جوینی دیده می‌شود.»

- (۱) دو
- (۲) سه
- (۳) چهار
- (۴) پنج

۱۵ کدام عبارت با توجه به واژه درون کمانک نادرست است؟

- (۱) شاعر خوش‌ذوق و آگاهی است که نکته‌یابی و انتقادهای ظریف اجتماعی او معروف است. (عبید زاکانی)
- (۲) از شاعران قرن نهم است که در تصوّف و طریقت مقامی بلند داشت. (شاه نعمت‌الله ولی)
- (۳) از شاعران قرن هشتم که در غزل توجه خاصی به سعدی و مولوی داشته و دارای قصایدی نیز در سبک عراقی است. (سلمان ساوجی)
- (۴) از نویسندگان قرن نهم است که کتابش را به تشویق امیرعلیشیر نوایی نوشته است. (جامی)

۱۶ اگر کتاب‌های زیر را با توجه به توضیح داده‌شده مرتب کنید، کدام گزینه صحیح می‌باشد؟

«عشاق‌نامه، مرصادالعباد، لمعات، جامع‌التواریخ و فیه ما فیه»

الف) کتابی است که وی گفته است و شاگردانش نوشته‌اند.

ب) در هر فصل این کتاب به یکی از مباحث عرفانی پرداخته و سخن را با تمثیل و حکایت به پایان رسانده است.

ج) در این کتاب سیر و سلوک عارفانه را در قالب نظم و نثر بیان کرده است.

د) نثر کتاب گاهی ساده و گاه دارای سجع و موازنه است. در خلال موضوعات کتاب، احادیث، آیات و اشعاری از خود

و شاعران دیگر نقل می‌کند.

ه) به نثری عالمانه و پخته نوشته شده است.

۱) ب - د - ج - ه - الف ۲) ج - ب - الف - د - ه

۳) ب - ج - د - ه - الف ۴) ج - الف - ب - ه - د

۱۷ با توجه به موضوع کتاب‌های زیر، به ترتیب کدام گزینه درست است؟

«تاریخ گزیده، موش و گربه، تذکره دولتشاه، تاریخ جهانگشا و المعجم»

الف) این کتاب شرح احوال بیش از صد تن از شاعران ایرانی از آغاز تا زمان مؤلف است.

ب) تاریخ پیامبران، خلفای چهارگانه، خلفای بنی عباس و تاریخ ایران را تا سال ۷۳۰ ه.ق. در بر می‌گیرد.

ج) ناهنجاری‌های اجتماعی را به شیوه طنز و تمثیل بیان کرده است.

د) مهم‌ترین اثر در علم عروض، قافیه، بدیع و نقد شعر به شمار می‌رود.

ه) در شرح ظهور جنگیز، احوال و فتوحات او، تاریخ خوارزمشاهیان و فتح قلعه‌های اسماعیلیه است.

۱) ه - ج - الف - ب - د ۲) ب - ج - الف - ه - د

۳) ه - ج - ب - الف - د ۴) ب - ج - ه - الف - د

۱۸ کدام عبارت از نظر تاریخ ادبیات درست است؟

۱) هنرمندان در زمان شاهرخ، قرآن و شاهنامه را به خط خوش نگاشتند.

۲) در عهد تیموریان علاوه بر گسترش هنرهای چون مینیاتور، معماری و تذهیب، خوش‌نویسی نیز ادامه یافت.

۳) در قرن نهم از بین رفتن دربارهای ادب‌دوست ایرانی‌تبار، از رونق افتادن قصیده‌سرایی را در پی داشت.

۴) در قرن هفتم شاعران از حاکمان روی برتافتند و قصیده که پیش از این در خدمت ستایش فرمانروایان بود، کم‌رنگ شد.

۱۹ نام سراینده کدام بیت درست است؟

۱) نیست به‌جز عشق در این پرده کس اوّل و آخر همه عشق است و بس (نظامی)

۲) شعر حافظ همه بیت‌الغزل معرفت است آفرین بر نفس دلکش و لطف سخنش (جامی)

۳) وان که محتاج خلق شد، خوار است گرچه در علم بوعلی‌سیناست (ابن یسین)

۴) کس نیست که تا بر وطن خود گرید بر حال تباه مردم بدگرید (جمال‌الدین اسماعیل)

۲۰ هر کدام از شاعران و نویسندگان زیر در چه قرن‌می زیستند؟

«ابن یمین، سلمان ساوجی، خواجوی کرمانی، دولت‌شاه سمرقندی و نجم دایه»

(۱) هشتم، هشتم، نهم، هشتم، هفتم

(۲) هشتم، هشتم، نهم، هفتم، هشتم

(۳) هشتم، هشتم، هشتم، نهم، هفتم

(۴) هفتم، هشتم، نهم، هشتم، هشتم

۲۱ توضیحات داده‌شده به ترتیب درباره کدام شاعران است؟

(الف) از شاخص‌ترین شاعران عارف است که در دو محور اندیشه و احساس آثار جاودانه‌ای پدید آورد.

(ب) فرمانروای ملک سخن، سی و پنج سال گرد جهان گشت، تجربه اندوخت و از هر خرمنی خوشه‌ای چید.

(ج) شاعر عصر سربداران، مردی دهقان‌پیشه بود که قدرت شاعری خود را در قطعات اخلاقی آشکار کرده است.

(د) او با تلفیق عشق و عرفان، غزل فارسی را به کمال رسانید. لحن سخن او گزنده و طنزآمیز است.

(ه) معروف‌ترین شاعر قرن نهم که مثنوی‌هایی به پیروی از نظامی سرود.

(۱) مولوی، سعدی، ابن یمین، حافظ، جامی

(۲) حافظ، مولوی، سعدی، ابن یمین، جامی

(۳) مولوی، سعدی، ابن یمین، عبید زاکانی، جامی

(۴) مولوی، سعدی، ابن یمین، حافظ، شاه نعمت‌الله ولی

۲۲ در عبارت زیر چند خطای تاریخ ادبیاتی دیده می‌شود؟

«تحفة‌الاحرار از آثار قرن نهم است که به تقلید از گلستان نوشته شده است و اثر دیگر نویسنده آن بهارستان است

که به تقلید از بوستان نوشته شده است و وی اثری به تقلید از تذکرة‌الاولیای عطار دارد.»

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۲۳ مفهوم کدام بیت با دیگر ابیات متفاوت است؟

جوابت نگوید به دست تھی

که بی سیم مردم نیرزند هیچ

به زر برکنی چشم دیو سپید

و گر خود به مال آستانش زر است

(۱) اگر روی بر خاک پایش نهی

(۲) تهیدست در خوب‌رویان میبچ

(۳) به دست تھی برنیايد امید

(۴) مذلت بردمرد مجهول‌نام

۲۴ کدام بیت با بیت زیر قرابت معنایی بیشتری دارد؟

«ره نیک ————— مردان آزاده گیر —————»

چو استاده‌ای دست افتاده گیر»

آسمان در پیش یافتاده می‌آید به چشم

که دست‌گیری درماندگان چه مصلحت است

کوته‌نظر مباش که در سنگ گوهر است

از نامه نخوانند مگر آن‌چه نوشته است

(۱) هر که را صائب بلندافتاده جولان خیال

(۲) که گر ز پای درآیی بدانی این معنی

(۳) در چشمت ار حقیر بود صورت فقیر

(۴) نیکی و بدی در گهر خلق سرشته است

۲۵ کدام بیت مفهوم «همه چیز عشق است» را ندارد؟

- (۱) با تو حیات و زندگی، بی تو فنا و مردنا
 - (۲) مراد ما وصال توست از دنیا و از عقبی
 - (۳) من صید وحشی نیستم در بند جان خویشتن
 - (۴) ای دلبر و مقصود ما ای قبله و معبود ما
- زانک تو آفتابی و بی تو بود فسردها
وگر نه بی شما قدری ندارد دین و دنیا را
مگر وی به تیرم می زند استاده ام نَشَاب را (نَشَاب: تیر)
آتش زدی در عود ما نظاره کن در دود ما

جامعه‌شناسی یازدهم

۲۶ هر یک از موارد زیر به ترتیب با چه موضوعی ارتباط دارند؟

- پرسش‌ها و پاسخ‌های بنیادین
 - محصول آگاهی و عمل مشترک انسان‌هاست.
 - طرح اندیشه به صورت گفته یا نوشته
 - طبیعت را در مقابل جهان انسانی قرار می‌دهند.
- (۱) روح یا شالوده هر فرهنگ - جهان فرهنگی - قرار گرفتن در محدوده جهان فردی و ذهنی - کسانی که از سه جهان سخن می‌گویند.
- (۲) عقاید اساسی هر فرهنگ - فرهنگ - ورود به جهان فرهنگی - کسانی که جهان تکوینی را به طبیعت محدود می‌کنند.
- (۳) تصاویر بنیادی هر فرهنگ از انسان و جهان - جامعه - ورود به جهان اجتماعی - متفکران مسلمان
- (۴) پرسش‌های هستی‌شناسانه، انسان‌شناسانه و معرفت‌شناسانه - جهان اجتماعی - قرار گرفتن در محدوده جهان ذهنی و فرهنگی - کسانی که جهان تکوینی را به دو جهان طبیعت و فوق طبیعت تقسیم می‌کنند.

۲۷ هر یک از عبارت‌های زیر به ترتیب به کدام جهان یا دیدگاه مربوط است؟

- وجود آن مستقل از خواست و اراده انسان است.
 - جهان تکوینی محدود به جهان طبیعت نیست.
 - محصول زندگی انسان است.
 - جهان ذهنی و جهان تکوینی اهمیتی ندارند.
- (۱) جهان تکوینی - دیدگاه قرآنی - جهان انسانی - دیدگاه دوم
- (۲) جهان هستی - دیدگاه سوم - جهان فردی - دیدگاه اول
- (۳) جهان تکوینی - دیدگاه متفکران مسلمان - جهان اجتماعی - دیدگاه قرآنی
- (۴) جهان هستی - دیدگاه دوم - جهان فرهنگی - دیدگاه سوم

۲۸ در مورد رابطه بین جهان ذهنی و جهان فرهنگی، کدام گزینه درست است؟

- (۱) بین دو بخش ذهنی و فرهنگی جهان اجتماعی تناسب و هماهنگی وجود دارد. هر فرهنگی نوع خاصی از عقاید و خصوصیات اجتماعی را در افراد به وجود می‌آورد و هر نوع عقیده و اخلاقی نیز ذهنیت متناسب با خود را جست‌وجو می‌کند.
- (۲) وقتی فردی درباره موضوعی خاص می‌اندیشد، در محدوده فردی و فرهنگی خود قرار دارد؛ ولی هنگامی که براساس اندیشه و تصمیم خود با دیگران رفتار می‌کند، به جهان ذهنی وارد می‌شود.
- (۳) وقتی فردی درباره موضوعی خاص صحبت می‌کند، در محدوده فردی و اجتماعی خود قرار دارد؛ ولی هنگامی که براساس اندیشه و تصمیم خود با دیگران رفتار می‌کند، به جهان فرهنگی وارد می‌شود.
- (۴) بین دو بخش ذهنی و فرهنگی جهان انسانی تناسب و هماهنگی وجود دارد. هر فرهنگی نوع خاصی از عقاید و خصوصیات ذهنی را در افراد به وجود می‌آورد و هر نوع عقیده و اخلاقی نیز فرهنگی متناسب با خود را جست‌وجو می‌کند.

۲۹ هر یک از عبارات‌های زیر به ترتیب به کدام دیدگاه در تعامل جهان‌های ذهنی، فرهنگی و تکوینی مربوط است؟

- بر مسئولیت فرد در قبال فرهنگ و جامعه تأکید می‌کند.
- ذهن افراد و فرهنگ، هویتی طبیعی و مادی دارند.
- وضعیت امروزی محیط زیست، نتیجه این دیدگاه است.
- جهان فرهنگی، ذهنی و تکوینی مهم و در تعامل با یکدیگرند.

(۱) دیدگاه سوم - دیدگاه دوم - دیدگاه سوم - دیدگاه قرآن

(۲) دیدگاه سوم - دیدگاه قرآن - دیدگاه اول - دیدگاه قرآن

(۳) دیدگاه قرآن - دیدگاه اول - دیدگاه دوم - دیدگاه سوم

(۴) دیدگاه قرآن - دیدگاه دوم - دیدگاه اول - دیدگاه سوم

۳۰ به ترتیب «شرط بازشدن درهای برکات جهان تکوینی به روی انسان»، «علت بازماندن انسان از تعامل صحیح با

جهان هستی» و «ابعاد بخش فردی جهان انسانی» در کدام گزینه آمده است؟

(۱) افراد و فرهنگ جامعه هویتی مشترک داشته باشند - انسان گرفتار اغلال و سلاسل باشد - ذهنی، اخلاقی و روانی

(۲) انسان اخلاق توحیدی داشته باشد و جامعه نیز از فرهنگ معنوی برخوردار باشد - افراد و فرهنگ جامعه هویتی

مشترک داشته باشند - اخلاقی، فردی و روحی

(۳) انسان گرفتار اغلال و سلاسل نباشد - انسان نتواند استعدادهایش را به‌طور کامل شکوفا کند - اخلاقی، فردی و روحی

(۴) انسان اخلاق الهی داشته باشد و جامعه نیز از فرهنگ توحیدی برخوردار باشد - انسان از خود و جهان هستی

شناخت درستی نداشته باشد - ذهنی، اخلاقی و روانی

۳۱ در جدول زیر، موارد کدام گزینه به ترتیب در جایگاه «الف» تا «د» قرار می‌گیرد؟

پیامد	نمونه‌ها	انواع فرهنگ‌ها براساس قابلیت جهانی شدن
سعادتمندانه انسان‌ها را دنبال می‌کند.	فرهنگ اسلام	«ب»
«ج»	«الف»	دارای ارزش‌های قومی و قبیله‌ای با نگاه سلطه‌جویانه
جهانی نمی‌شود.	«د»	دارای ارزش‌های قومی و قبیله‌ای بدون نگاه سلطه‌جویانه

(۱) فرهنگ سرمایه‌داری - دارای ارزش‌های عام و جهان‌شمول - تقسیم جهان به دو منطقه مرکز و پیرامون - فرهنگ سرخ‌پوست‌ها

(۲) فرهنگ سلطه و استکبار - گونه دوم فرهنگ جهانی - سخن گفتن از عقاید و آرمان‌های مشترک انسانی - فرهنگ ژاپن

(۳) گونه نخست فرهنگ جهانی - دارای فرهنگ حق و مطلوب - به ضعف و ناتوانی کشاندن دیگر اقوام، جوامع و گروه‌ها -

فرهنگ غرب

(۴) فرهنگ صهیونیسم - مدینه فاضله - در خدمت یک نژاد خاص بودن - فرهنگ مغولان

۳۲ به ترتیب پاسخ پرسش‌های زیر در کدام گزینه آمده است؟

- سرمایه‌داری چه چیزی را مورد توجه قرار می‌دهد؟
- از عقاید و ارزش‌های مشترک انسانی با چه نامی یاد می‌شود؟
- فرهنگ جهانی باید در لایه‌های مختلف خود به کدام ارزش پایبند باشد؟
- پذیرش تفاوت‌ها در فرهنگ جهانی چه پیامدی دارد؟

(۱) کانون ثروت - عقاید و ارزش‌های حق - معنویت - انگیزه شناخت متقابل جوامع و انسان‌ها را فراهم می‌کند.

(۲) کانون ثروت و قدرت - عقاید و ارزش‌های عام و جهان‌شمول - عدالت - از صلح جهانی در برابر جنگ و خشونت محافظت می‌کند.

(۳) کانون قدرت - عقاید و ارزش‌های حق - تعهد و مسئولیت - از صلح داخلی در برابر جنگ و خشونت محافظت می‌کند.

(۴) سرمایه و ثروت - عقاید و ارزش‌های عام و جهان‌شمول - آزادی - انگیزه شناخت متقابل جوامع و فرهنگ‌ها را فراهم می‌کند.

۳۳ به ترتیب «عدم وجود معنویت»، «ناتوانی فرهنگ در دفاع از حقانیت ارزش‌های خود»، «اساس پاسخ به پرسش‌های مربوط به آزادی» و «سرنوشت انسان در فرهنگ جبرگرا» کدام است؟

(۱) بحران‌های روحی و روانی - عدم وجود حقیقت - حقیقت، معنویت و عدالت - محتوم

(۲) بحران هویت - عدم وجود عقلانیت - معنویت، حقیقت و عقلانیت - غیرارادی

(۳) چشم‌پوشی از نیازهای ابدی و معنوی - نداشتن معیار و میزان - حقیقت، تعهد و مسئولیت و عدالت - محتوم

(۴) چشم‌پوشی از پاسخ به پرسش مرگ و زندگی - بحران هویت - معنویت، حقیقت و تعهد و مسئولیت - غیرارادی

۳۴ به ترتیب، علت، پیامد، معنا و نتیجه هر یک از عبارت‌های زیر در کدام گزینه آمده است؟

• پیدایش عرفان‌های دروغین

• نادیده گرفتن تفاوت علوم طبیعی و علوم انسانی

• اغلال و سلاسل

• ناتوانی یک فرهنگ در پاسخ به پرسش‌های بنیادین بشر

(۱) پاسخ‌گویی کاذب به نیازهای معنوی انسان - مهم‌تر بودن جهان طبیعی از جهان ذهنی و فرهنگی - زنجیره‌هایی که انسان را در دنیا و آخرت به بند می‌کشند - ناتوانی در پاسخ به پرسش‌های متغیر

(۲) عدم وجود عقلانیت سطح اول - سلب ظرفیت‌ها و قابلیت‌های علوم طبیعی - باورها و اعمالی که نمی‌گذارند انسان حقیقت خویش و جهان هستی را درک کند - ناتوانی در دفاع از حقانیت خود

(۳) پاسخ‌گویی کاذب به نیازهای معنوی انسان - سلب ظرفیت‌ها و قابلیت‌های علوم انسانی و اجتماعی - زنجیره‌هایی که انسان را در دنیا و آخرت به بند می‌کشند - ناتوانی در دفاع از هویت خود

(۴) عدم وجود عقلانیت سطح اول - مهم‌تر بودن جهان انسانی و فرهنگی از جهان طبیعی - زنجیره‌هایی که انسان را در دنیا و آخرت به بند می‌کشند - ناتوانی در پاسخ به پرسش‌های متغیر

۳۵ در بین عبارتهای زیر، بخش اول کدام عبارت‌ها درست و بخش دوم آن‌ها نادرست است؟

الف) مراسم حج نمونه بارز تأکید هم‌زمان بر شباهت‌ها و تفاوت‌های میان انسان‌ها و فرهنگ‌هاست. - پرسش

معرفت‌شناسانه پرسش‌هایی است از این قبیل که آیا تنها راه شناخت، حس و تجربه است؟

ب) پیرشدن جمعیت مسئله امروز بشر است و جوامع برای پاسخ‌گویی به آن با عقلانیت سطح اول چاره‌اندیشی می‌کنند. -

انسان علاوه بر نیازهای مادی و دنیوی، نیازهایی ابدی و معنوی دارد.

ج) فرهنگی که از مرزهای جغرافیایی و قومی عبور می‌کند و در جهان گسترش می‌یابد، فرهنگ جهانی است. -

فارابی جامعه‌ای را که هنجارها و رفتارهای آن حق باشد، اما عقاید و ارزش‌های آن موافق و همسو با حق نباشد،

«مدینه فاسقه» می‌نامد.

د) در طول زمان، در سرزمینی واحد، فرهنگ‌های متفاوتی پدید می‌آیند و در زمانی واحد در سرزمین‌های متعدد،

فرهنگ‌های گوناگونی شکل می‌گیرند. - در دیدگاه قرآن، جهان فرهنگی براساس حکمت و خواست خداوند سبحان،

با افراد و جوامع انسانی رفتاری حکیمانه دارد.

۴) الف - د

۳) الف - ب

۲) ج - د

۱) ب - ج

روان‌شناسی یازدهم

۳۶ برای انتخاب نمایندگان دانش‌آموزی «کمیته علمی» مدرسه، دانش‌آموزان موفق مدرسه پیرامون نظرات و برنامه‌های خود مباحثه و مناظره می‌کنند. در رابطه با داوطلبان کمیته علمی و انتخاب ایشان به عنوان نماینده، کدام گزینه درست است؟

(۱) برتری و پیشرفت آن‌ها در مسیر درسی و کسب نمرات خوب جهت داوطلبی در کمیته علمی، فقط ناشی از دانش و آگاهی درسی آن‌ها است.

(۲) در مناظرات این‌چنینی در مسیر شورای دانش‌آموزی، اهمیتی ندارد که فرد چه میزان سواد و دانش دارد و فقط وعده و وعیدها مهم هستند.

(۳) اگر از آن‌ها دلیل موفقیتشان را در مسیر درسی‌شان جویا شویم، به عوامل متعددی علاوه بر دانش تحصیلی خود اشاره خواهند کرد.

(۴) به‌مانند دیگر ابعاد زندگی در مسیر موفقیت تحصیلی و کسب نمرات خوب درسی، هیچ عاملی به‌جز سخت‌کوشی اهمیت ندارد.

۳۷ معلم پرورشی مدرسه شهید رجایی، برای افزایش «حس نوع‌دوستی و کمک به دیگران» در میان دانش‌آموزان مدرسه برنامه‌هایی اجرا کرده است. هر یک از اقدامات او به ترتیب از کدام منبع کسب آگاهی و معرفت بهره جسته است؟

• با جست‌وجو در منابع معتبر، احادیث مرتبط با کمک به دیگران را در سطح مدرسه نصب می‌کند.

• با حضور در جمع‌های دانش‌آموزی با آن‌ها صحبت می‌کند تا با استدلال‌های منطقی، ایشان را قانع کند.

(۱) مشاهده - تجربه (۲) استناد - عقل (۳) مشاهده - عقل (۴) استناد - تجربه

۳۸ مشاور تحصیلی پایه دوازدهم علی اعتقاد دارد که علی به خاطر حجم پایین مطالعه هفتگی و حواس‌پرتی در زمان مطالعه، رتبه مورد نیاز را برای پذیرش در دانشگاه فرهنگیان در کنکور سراسری کسب نخواهد کرد، اما والدین علی اعتقاد دارند کیفیت درس‌دادن معلمان علی خوب نیست و برای او معلم خصوصی گرفته‌اند. در رابطه با این موقعیت کدام گزینه درست است؟

(۱) والدین علی بدون توصیف و تبیین وضعیت علی، در تلاش برای کنترل رتبه او هستند.

(۲) در موقعیت تحصیلی علی مانند دیگر موقعیت‌ها، فقط یک تبیین، گویای شرایط او و درست است.

(۳) مشاور و والدین علی با توجه به تبیین متفاوتی که از وضعیت علی دارند، پیش‌بینی‌های متفاوتی دارند.

(۴) دلیل اختلاف نظر والدین علی با مشاور تحصیلی، دلیل زیربنایی‌ای است که آن‌ها برای موقعیت تحصیلی او دارند.

۳۹ در رابطه با اهداف علم روان‌شناسی، کدام عبارات همگی نادرست هستند؟

(الف) دشواری پیش‌بینی و کنترل پدیده‌ها با دشواری توصیف و تبیین آن‌ها رابطه معکوس دارد.

(ب) عبارت «امید به آینده، انگیزه پیشرفت را افزایش می‌دهد»، مصداق تبیین است.

(ج) بیان چیستی و چرایی هر پدیده در مسیر پژوهش، به ترتیب به معنای تبیین و توصیف آن پدیده است.

(د) وجود هم‌زمان ابعاد جسمانی و غیرجسمانی در آدمی، تبیین تبیین‌های متعدد در روان‌شناسی است.

(ه) پیش از ورود به بررسی هر موضوع می‌بایست پیش‌بینی خود را از متغیر و روند پژوهش مشخص کنیم.

(۱) ب - د (۲) الف - ج - ه (۳) ب - ه (۴) الف - ج - د

۴۰ در رابطه با مفاهیم علم تجربی، کدام گزینه درست است؟

(۱) پژوهش با انتخاب نظریه آغاز می‌شود؛ زیرا پژوهشگر نیاز به دانش و تجربه پیشین برای فرضیه‌پردازی خود دارد.

(۲) فرضیه‌ای خوب است که پس از بررسی تجربی تأیید شود، یعنی فرضیه‌ها در صورت رد شدن به خوبی طراحی نشده‌اند.

(۳) علم تجربی برای اعتبارسنجی فرضیه طرح‌شده در جریان پژوهش‌ها، از روش‌ها و ابزارهای دقیق و قابل اندازه‌گیری بهره می‌برد.

(۴) پذیرفته شدن یک فرضیه صرفاً به معنای درست و واقعی بودن آن در زمان فعلی است و ممکن است در گذر زمان مردود شود.

۴۱ در متن زیر که گزارش یک روان‌شناس اجتماعی از اتفاقات رخ داده در یک استادیوم فوتبال است، به ترتیب چند مصداق رفتار و شناخت در طی برگزاری مسابقه دیده می‌شود؟

«با به زمین آمدن بازیکن شماره ۹، طرفداران تیم مقابل به یاد کری خوانی‌های گذشته او افتادند و عصبانیت بر آن‌ها غالب شد، با ضربات پاشنه پا به سکویهای استادیوم، موفق به کندن تکه سنگ‌هایی شدند. پس از این اتفاق، منتظر ماندند تا بازیکن شماره ۹ برای کرنر زدن برود و در آن زمان شروع به پرتاب سنگ به سمت او کردند.»

(۱) چهار - سه (۲) چهار - چهار (۳) سه - سه (۴) سه - چهار

۴۲ موقعیت‌های زیر را براساس پیچیدگی پردازش انجام شده به ترتیب از کم به زیاد رتبه‌بندی کنید.
الف) مادر حسن از او خواسته تا از مغازه‌ای مشخص خرید کند و با بسته‌بودن آن مغازه، حسن باید انتخاب کند از مغازه دیگر خرید کند یا بدون خرید به خانه برگردد.

ب) از سعید خواسته شده حواسش را جمع کند تا هر زمانی که ناظم وارد راهرو شد، به دوستانش خبر بدهد که تلفن‌های همراهشان را جمع کنند.

ج) در مسابقات کشوری مناظره، حسین و تیم او می‌بایست پس از مشخص شدن عنوان گفت‌وگو، دلایل تیم خود را برای موافقت و مخالفت با آن آماده کنند.

د) پیش از آن که سوار ماشین شوند، پدر علی از او می‌خواهد تا به یاد داشته باشد پس از رسیدن به خانه به مادرش زنگ بزند.

(۱) د - ج - الف - ب (۲) ج - الف - ب - د

(۳) الف - ب - د - ج (۴) ب - د - ج - الف

۴۳ کدام عبارت بیانگر مفهوم ادراک است؟

(۱) گزینش، انتخاب و جدا کردن یک محرک از میان محرک‌ها

(۲) تعبیر و تفسیر کردن، معنا و مفهوم سازمان دادن به محرک

(۳) نگهداری محرک در طی بازه زمانی، از زمان مواجهه تا زمان دیگر

(۴) نتیجه تحریک گیرنده‌های حسی تحت تأثیر محرک محیطی

۴۴ درستی و نادرستی عبارات زیر به ترتیب در کدام گزینه آورده شده است؟

• با وجود انواع پردازش، انسان‌ها عموماً به یک شیوه پردازش می‌کنند و پردازش، شامل قانون تفاوت‌های فردی نیست.

• تصمیم‌گیری زمانی که مبتنی بر پردازش ادراکی، یعنی صرفاً براساس ویژگی‌های حسی باشد، کارآمدی کم‌تری دارد.

• در طی پردازش، یعنی دریافت و فهم بیشتر مفهومی صرفاً بر ویژگی‌های کیفی محرک‌های موجود تمرکز می‌شود.

(۱) درست - نادرست - نادرست (۲) درست - نادرست - درست

(۳) نادرست - درست - درست (۴) نادرست - درست - نادرست

۴۵ کدام عبارت در خصوص روش‌های جمع‌آوری اطلاعات در روان‌شناسی درست است؟

(۱) با وجود امکان بررسی دقیق مکانی مغز با استفاده از روش‌های مبتنی بر علم اعصاب، زمان وقوع پدیده‌ها قابل بررسی نیست.

(۲) استفاده از روش‌های جمع‌آوری اطلاعات مشاهده، پرسش‌نامه و مصاحبه، اولویت‌بندی و ترتیب مشخصی دارد.

(۳) نمی‌توان پرسش‌نامه‌ها را به تنهایی استفاده کرد و بهینه‌بودن آن‌ها در گروهی بودن سایر روش‌های جمع‌آوری اطلاعات است.

(۴) از آنجایی که مشاهده باید به شکل دقیق و به دور از پیش‌داوری باشد، می‌بایست تنها در محیط طبیعی و بدون مداخله باشد.

عربی، زبان قرآن یازدهم

• عَيْنِ الْاِتْسَابِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجَمَةِ أَوْ الْمَقْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ: (٤٦ - ٥٢)

۴۶ ﴿إِذْ قَالَ لَقْمَانُ لِابْنِهِ وَهُوَ يَعِظُهُ يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ﴾: آن گاه که لقمان ...

(۱) به فرزند خود در حالی که او را پند می داد، گفت: پسرکم، برای خداوند شریک نگیر زیرا شرک قطعاً ستمی بزرگ است.
(۲) به پسرش برای این که به او پند بدهد، گفت: پسرکم، برای الله شریک قائل نشو چرا که شرک بی تردید بزرگ ترین ستم است.
(۳) به پسرش زمانی که او را موعظه می کرد، گفت: ای پسرکم، برای خداوند چیزی را شریک نگیر زیرا شرک بی گمان ظلمی بزرگ است.

(۴) به پسرش در حالی که او را نصیحت می کرد، گفت: پسرکم، به خداوند شرک نوز چرا که شرک حقیقتاً بزرگ ترین ستم است.

۴۷ «لَقْمَانُ الْحَكِيمُ كَانَ رَاعِيًا ذَكَرَ فِي الْقُرْآنِ وَ قَدْ عَاصَرَ نَبِيَّ اللَّهِ دَاوُودَ (ع) وَ عُرفَ بِالْحَكِيمِ!»: لقمان حکیم ...

(۱) چوپانی بود که در قرآن [از او] یاد شده است و با پیامبر خدا داوود (ع) معاصر و به حکیم معروف بود!
(۲) چوپانی بود که قرآن [از او] یاد کرده است و در عصر پیامبر خدا داوود (ع) بود و به حکیم شهرت داشت!
(۳) با این که چوپان بود در قرآن [از او] یاد شده است و با پیامبر خدا داوود (ع) هم عصر و معروف به حکیم بود!
(۴) چوپانی بود که در قرآن [از او] یاد شده است و با پیامبر خدا داوود (ع) معاصر بود و به حکمت شناخته می شد!

۴۸ «خَيْرُ عَمَلٍ يَسْتَطِيعُ الْمَرْءُ أَنْ يَفْعَلَهُ هُوَ الْعَمَلُ الَّذِي يُرْضِي اللَّهَ وَ شَرُّهُ مَا يُسْخِطُ الرَّحْمَنَ!»:

(۱) بهترین کاری که انسان می تواند انجام دهد همان کاری است که رضایت خداوند در آن است و بدترینش چیزی است که [خداوند] بخشنده را عصبانی می کند!
(۲) کار نیکی که انسان می تواند آن را انجام بدهد کاری است که خداوند را خشنود می کند و بدترینش آن است که [خداوند] مهربان را خشمگین می کند!
(۳) بهترین کاری که انسان قادر است آن را انجام بدهد کاری است که خداوند را راضی می کند و بدترینش آن است که [خداوند] بخشاینده را عصبانی می کند!
(۴) بهترین کاری که انسان می تواند انجام دهد آن کاری است که خداوند از آن راضی است و بدترین آن ها چیزی است که [خداوند] بخشنده را خشمگین می کند!

۴۹ «عِنْدَمَا كُنَّا قَدْ سَافَرْنَا مَعَ أَعْضَاءِ الْأُسْرَةِ إِلَى مَدِينَةِ رَشْتِ أَوْصَانَا الْوَالِدُ أَنْ نَأْكُلَ الْغَدَاءَ فِي الْمَطْعَمِ الَّذِي يُعَدُّ أَفْضَلَ مَطَاعِمِ تِلْكَ الْمَدِينَةِ!»:

(۱) وقتی به همراه اعضای خانواده به شهر رشت مسافرت می کردیم به پدرمان پیشنهاد کردیم که ناهار را در رستورانی که بهترین رستوران آن شهر به شمار می آید، بخوریم!
(۲) زمانی که با اعضای خانواده به شهر رشت مسافرت کرده بودیم پدر توصیه کرد که غذایمان را در غذاخوری که بهترین غذاخوری های آن شهر است، بخوریم!
(۳) هر وقت با اعضای خانواده به شهر رشت مسافرت می کردیم به پدر سفارش کردیم که غذا را در رستورانی که بهترین رستوران در آن شهر به شمار آورده می شود، بخوریم!
(۴) وقتی با اعضای خانواده به شهر رشت مسافرت کرده بودیم پدر به ما توصیه کرد که ناهار را در رستورانی که بهترین رستوران های آن شهر به شمار آورده می شود، بخوریم!

۵۰ عین الصحیح:

- (۱) خُلِقَ السَّيِّئُ يُعَذِّبُ نَفْسَكَ قَلِيلًا أَنْ تُحَسِّنَهُ: اخلاق بد تو خودت را می‌آزارد پس باید آن را بهتر کنی!
- (۲) هذه الإِثَارَةُ تُدَلُّ عَلَى أَنْ يُحَافِظُوا عَلَى الصَّمْتِ: این علامت نشان می‌دهد که سکوت را رعایت کنید!
- (۳) أَكْبَرُ الْمُعَاقِبَةِ لِلْمُخْتَالِ هُوَ أَنْ تُدْعَهُ وَحِيدًا: بزرگ‌ترین مجازات برای خودشیفته آن است که او را تنها رها کنی!
- (۴) لَا تُجَادِلِ الَّذِي سَبَّكَ لِأَنَّهُ مُهَانٌ عِنْدَ النَّاسِ: با کسی که به تو دشنام می‌دهد بحث نکن زیرا او نزد مردم خوار است!

۵۱ «در آیه‌ای از قرآن گفته شده است، زشت‌ترین صداها صدای خران است!»:

- (۱) فَقَدْ قَالَ فِي آيَةٍ مِنَ الْقُرْآنِ: إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ صَوْتُ الْحَمَارِ!
- (۲) فَقَدْ قِيلَ فِي آيَةٍ مِنَ الْقُرْآنِ: إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ صَوْتُ الْحَمِيرِ!
- (۳) فَقَدْ قِيلَ فِي آيَةٍ مِنَ الْقُرْآنِ: إِنَّ أَنْكَرَ الصَّوْتِ صَوْتُ الْحَمَارِ!
- (۴) فَقَدْ قَالَ فِي آيَةٍ مِنَ الْقُرْآنِ: إِنَّ أَصْوَاتَ الْحَمِيرِ أَنْكَرُ الصَّوْتِ!

۵۲ «أكبرُ العيب أن تعيبَ ما فيك مثله!» عین ما لا یناسب العبارة في المفهوم:

- (۱) آینه چون نقش تو بنمود راست خود شکن آینه شکستن خطاست!
- (۲) طوبى لمن سَخَطَهُ عَيْبُهُ عَنْ عِيُوبِ الْآخَرِينَ!
- (۳) مِنْ أَتَدَّ عِيُوبَ الْمَرءِ أَنْ تُخْفِيَ عَلَيْهِ عُيُوبَهُ!
- (۴) مگر دوست از غرور هنر بیندت نه عیب دشمن به عیب‌گردنت افزون کند هنر

• اقرأ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (۵۳ - ۵۵) بِمَا يُنَاسِبُ النَّصَّ:

الكهرباء تُعَدُّ مِنْ أَهَمِّ الْاكتِشافات الَّتِي غَيَّرَتْ حَيَاةَ الْإِنْسَانِ فِي الْعَصْرِ الْحَدِيثِ. بَعْدَ إِنتَاجِ الْمَصَابِيحِ وَاسْتِخْدَامِ ضَوْءِهَا تَوَسَّعَ حُضُورُ الْكهرباءِ فِي حَيَاةِ الْإِنْسَانِ. بِدُونِ الْكهرباءِ لَا تَسْتَطِيعُ الْمَصَابِيحُ وَالمَسْتَشْفَيَاتُ وَالمَدَارِسُ أَنْ تَعْمَلَ بِشَكْلِ طَبِيعِيٍّ. كَمَا أَنَّ الْإِنْتَرْنِتَ وَالجَوَالَاتِ تَعْتَمِدُ عَلَى الْكهرباءِ بِشَكْلِ كَامِلٍ. تُوْذِي الْكهرباءُ فِي تَوْفِيرِ المَرَاةِ وَتَسْرِيعِ الْأَعْمَالِ اليَوْمِيَّةِ دَوْرًا مُهِمًّا. فِي وَسَائِلِ النُّقْلِ أَيْضًا تَلْعَبُ الْكهرباءُ دَوْرًا مُتَزَايِدًا كَمَا نَرَى فِي السَّيَّارَاتِ الْكهربائيَّةِ وَالقَطَارَاتِ الْحَدِيثَةِ. بِدُونِ الْكهرباءِ تَعُودُ الْحَيَاةُ إِلَى الْوَرَاءِ وَتُصْبِحُ أَكْثَرُ صَعُوبَةً. كَمَا أَنَّ الصَّنَاعَاتِ الْجَدِيدَةَ تَعْتَمِدُ عَلَى نِظَامَاتِ الطَّاقَةِ الْكهربائيَّةِ لِتَنْتَظِيمِ الْإِنْتِاجِ وَالمَرَاةِ الْكَيْفِيَّةِ. لِهَذَا السَّبَبِ يَجِبُ عَلَيْنَا الْحِفَافَ عَلَى مَصَادِرِ الطَّاقَةِ وَتَعَلُّمِ كَيْفِيَّةِ اسْتِخْدَامِهَا بِشَكْلِ صَحِيحٍ. فَالْكهرباءُ لَيْسَتْ فَقْطَ ضَوْءًا بَلْ هِيَ حَيَاةٌ وَرُكْنٌ اَسَاسِيٌّ مِنْ أَرْكَانِ الْحَضَارَةِ الْحَدِيثَةِ.

۵۳ عین الصحیح:

- (۱) إِنْ لَمْ تُكْتَسَفِ الْكهرباءُ لَا يَقْدِرُ الْبَشَرُ مُعَالَجَةَ أَيِّ مَرَضٍ!
- (۲) عِنْدَمَا يَنْقَطِعُ تَيَّارُ الْكهرباءِ فِي مَنْطِقَةٍ تَتَوَقَّفُ الْحَيَاةُ فِيهَا!
- (۳) اعْتِمَادُ حَيَاةِ الْإِنْسَانِ الْمَعَاصِرِ عَلَى الْكهرباءِ مِنْ أخطار تُهَدِّدُهُ!
- (۴) اِكتِشاف الْكهرباءِ أَتَى إِلَى ظُهُورِ الْحَضَارَةِ الْجَدِيدَةِ!

۵۴ عین الخطأ:

- (۱) الصَّنَاعَاتِ الْيَدَوِيَّةِ الَّتِي أَقَلَّ كَيْفِيَّةً مِنَ الْمَصْنُوعَاتِ الْكهربائيَّةِ!
- (۲) السَّيَّارَاتِ الْكهربائيَّةِ تَدَلُّ عَلَى اسْتِخْدَامِ الْكهرباءِ الصَّحِيحِ فِي الْحَيَاةِ!
- (۳) بِدُونِ اِكتِشاف الْكهرباءِ لَا يَسْتَطِيعُ الْبَشَرُ تَسْرِيعَ أُمُورِهِ!
- (۴) تَعَرَّفَ الْإِنْسَانُ عَلَى الْكهرباءِ مَعَ اسْتِخْدَامِ الْمَصَابِيحِ الْمُضِيئَةِ!

٥٥ عَيْنُ الْخَطَا فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ: «غَيَّرَتْ - إِنْتَاجَ - الْمَصْنَعُ - تَعْتَمِدُ»

- (١) غَيَّرَتْ: فعلٌ ماضٍ - للغائب المؤنث - مزيد ثلاثي من باب تَعَيَّل (مصدره: تَغْيِير) - مَتَعَدٌ / فعلٌ و مفعوله «حياة»
- (٢) إِنْتَاجَ: اسم - مفرد مذكر - مصدر مزيد ثلاثي على وزن «إِفْتَعَال» - معرب / مجرور بحرف الجر
- (٣) الْمَصْنَعُ: جمع تكسير - مفرد «مَصْنَع» - اسم مكان من «يُصْنَعُ» - معرب / فاعلٌ و مرفوع
- (٤) تَعْتَمِدُ: فعلٌ مضارعٌ - للغائبة - مزيد ثلاثي بزيادة حرفين - لازم - ميني للمعلوم / فعلٌ مع فاعله جملةٌ فعلية

• عَيْنُ الْجَوَابِ الصَّحِيحِ لِلْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ: (٥٦ - ٦٠)

٥٦ عَيْنُ الْخَطَا فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

- (١) سَرَّ النَّاسَ مَنْ لَا يَعْتَوِدُ الْأَمَانَةَ وَلَا يَجْتَنِبُ الْخِيَانَةَ!
- (٢) نَحْنُ لَا نَرْفَعُ أَصْوَاتَنَا فَوْقَ صَوْتِ مَنْ نَتَكَلَّمُ مَعَهُ!
- (٣) وَصَايَا لُقْمَانَ تُشِيرُ إِلَى الْجَهَنَّمَ الَّتِي وَهَبَهَا اللَّهُ إِلَيْهِ!
- (٤) رَجَعَ الْعَمَلُ إِلَى بُيُوتِهِمْ بَعْدَ أَنْ تَمَّمُوا وَاجِبَاتِهِمْ!

٥٧ عَيْنُ «أَهْدَى» اسم تفضيل:

- (١) أَنْزَلَ اللَّهُ أَهْدَى كَلِمَاتِهِ فِي كِتَابِهِ الْكَرِيمِ!
- (٢) بَعْدَ أَنْ أَهْدَى وَالِدِي سَوَاراً إِلَى شَكْرَتِهِ!
- (٣) أَحَبُّ صَدِيقِي لِأَنَّهُ أَهْدَى قَمِيصَهُ إِلَيَّ فَقِير!
- (٤) أَهْدَى الْمُعَلِّمُ كِتَاباً إِلَى الَّذِي حَصَلَ عَلَى رَجْعَةِ الْعَشْرِينَ!

٥٨ عَيْنُ «خَيْر» لَيْسَ اسم تفضيل:

- (١) وَصَايَا جَنَّتِي كَانَتْ خَيْرَ مَوَاعِظَ سَمِعْتُهَا!
- (٢) طَوْبِي لِمَنْ يَهْبُ الْفُقَرَاءُ خَيْرَ مَالٍ عِنْدَهُ!
- (٣) خَيْرُ عِبَادِ اللَّهِ مَنْ يَنْتَفِعُ الْآخَرُونَ مِنْ عِلْمِهِ!
- (٤) مَنْ زَرَعَ فِي التُّنْبُ خَيْراً يَجِدُهُ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ!

٥٩ عَيْنُ الْخَطَا فِي اسْتِخْدَامِ اسم التَّفْضِيلِ:

- (١) مَنْ دَعَا اللَّهَ بِأَسْمَائِهِ الْحُسْنَى فَعَلَى اللَّهِ أَنْ يُجِيبَهُ!
- (٢) هَذِهِ اللَّاعِبَةُ فَضْلِي مِنْ جَمِيعِ اللَّاعِبَاتِ فِي الْمُبَارَاةِ!
- (٣) عِنْدَمَا يَأْتِي الصَّبْفُ سَعُرُ الْمَكْتَفَاتِ يَصِيرُ أَعْلَى!
- (٤) هَذِهِ الْمَرْأَةُ اسْتَهْرَتْ بَيْنَ النَّاسِ بِخَصَائِلِهَا الْفَضْلَى!

٦٠ عَيْنُ مَا لَيْسَ فِيهِ اسم المكان:

- (١) حَاوِلْ أَنْ تَعْرِفَ نَفْسَكَ فَإِنَّهُ مِنْ أَفْضَلِ الْمَعَارِفِ!
- (٢) تَوَقَّفْتَ الْحَافِلَةَ فِي عِدَّةِ مَوَاقِفَ لِيَرْكَبَ طُلَّابُ الْجَامِعَةِ!
- (٣) اجْتَمَعَ الْحَجَّاجُ فِي قَاعَةِ الْمَطَارِ لِيَرْجِعُوا إِلَى بِلَادِهِمْ!
- (٤) قَالَ بَائِعُ الْمَلَابِسِ: أُدْخِلُوا مَتَجَرِّي فَعِنْدِي أَرْخَصُ الْبِضَائِعِ!

تاریخ یازدهم

۶۱ کدام مورد درباره «کتاب‌های تاریخی» درست است؟

- (۱) ابن عربشاه: با گسترش این سبک تاریخ‌نویسی در میان سلسله‌های محلی، این نوع تاریخ‌نویسی با تاریخ‌نویسی محلی پیوستگی یافت.
- (۲) فردوسی: در دوره مغولان سبک او رواج و رونق بسیار یافت.
- (۳) طبری: انگیزه اصلی او، ثبت و ضبط رویدادهای تاریخی و بیان ویژگی‌های جغرافیایی و اقتصادی و نگارش زندگی‌نامه مفاخر و مشاهیر بوده است.
- (۴) بیهقی: در این سبک نگارش، او به اشاره فرمانروا، تاریخ زندگی او را به صورت متمرکز و ویژه توصیف و ثبت و ضبط کرد.

۶۲ کدام گزینه درباره مقایسه «سیاست‌نامه» خواجه نظام‌الملک و «قابوس‌نامه» عنصرالمعالی درست است؟

- (۱) محور موضوعی آن‌ها، کشورداری است.
 - (۲) هر دو مربوط به قرن هفتم هجری هستند.
 - (۳) هر دو درباره تشکیلات و نهادهای اداری و اقتصادی بحث می‌کنند.
 - (۴) هر دو توسط وزیر مقتدر عصر سلجوقی نگاشته شده‌اند.
- ۶۳ کدام یک از کتاب‌های زیر به ترتیب جزء تاریخ‌های عمومی، تاریخ‌های سلسله‌ای و تک‌نگاری‌ها است؟

- (۱) تاریخ طبری، تاریخ بیهقی، عجائب‌المقدور فی نوائب تیمور
 - (۲) تاریخ سیستان، تاریخ طبری، تاریخ بیهقی
 - (۳) تاریخ بیهقی، عجائب‌المقدور فی نوائب تیمور، تاریخ طبری
 - (۴) عجائب‌المقدور فی نوائب تیمور، تاریخ سیستان، تاریخ بیهقی
- ۶۴ مورخان چگونه قادر به شناخت، تحلیل و تفسیر رویدادها و تحولات گذشته هستند؟

- (۱) متکی بودن بر روش و قواعد خاص خود و عدم پیروی از روش مورخان گذشته
- (۲) کاوش و نقد و بررسی شواهد و مدارک مندرج در منابع تاریخی
- (۳) با مقایسه منابع غیرنوشتاری و منابع نوشتاری در جهت تطبیق آن‌ها
- (۴) با بازسازی دقیق گذشته برای فهم عمیق‌تر آن

۶۵ کدام عبارت‌ها درباره «تاریخ‌های عمومی» درست است؟

- الف) نگارش تاریخ جهان از شرح زندگی حضرت آدم و دیگر پیامبران آغاز می‌شود.
- ب) آخرین مطلب آن مربوط به رویدادهای تاریخ اسلام و سلسله‌های ایرانی تا به امروز است.
- ج) تاریخ اساطیری ایران را از کیومرث آغاز و به پایان دوره ساسانیان ختم می‌کند.
- د) نگارش آن‌ها از قرن سوم هجری آغاز و تا اواخر عصر قاجار تداوم یافت.

- (۱) «ج» - «د»
- (۲) «الف» - «ب»
- (۳) «الف» - «ج»
- (۴) «ب» - «د»

۶۶ کدام موارد به کاربرد محوطه‌ها و بناهای تاریخی برای مورخان اشاره دارد؟

- الف) کمک به فهم عمیق‌تر و بازسازی دقیق‌تر گذشته
- ب) شناخت دقیق‌تر از چگونگی تعیین سن آثار تاریخی
- ج) آشنایی با بستر وقوع رویدادهای تاریخی
- د) آگاهی از اوضاع فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و نظامی دوران گذشته

- (۱) «ب» - «ج»
- (۲) «الف» - «ج»
- (۳) «ب» - «د»
- (۴) «الف» - «ب»

۶۷ کدام گزینه درباره «منابع غیرنوشتاری» از منابع پژوهش در تاریخ اسلام و ایران دوران اسلامی درست است؟

- (۱) محوطه‌ها و بناهای تاریخی: زیارتگاه‌ها و مقبره‌ها
- (۲) آثار شفاهی: منظومه‌های حماسی و تاریخی
- (۳) ابزارها و وسایل دست‌ساخته انسان: پل‌ها و جاده‌ها
- (۴) ابزارها و وسایل دست‌ساخته انسان: تصنیف و ترانه

۶۸ کدام گزینه در مورد «سکه‌ها» به عنوان یک منبع اطلاعات تاریخی درست است؟

- (۱) اطلاعات با اهمیتی درباره آداب و رسوم، فرهنگ، نوع معیشت، وضعیت اقتصادی و نظامی و پیشرفت‌های علمی آن زمان ارائه می‌دهند.
- (۲) اوضاع اجتماعی، اقتصادی و سیاسی و همچنین عقاید دینی و فلسفی رایج در عصر خود را انعکاس می‌دهند.
- (۳) در تبیین اوضاع علمی دوره‌های تاریخی می‌توانند به مورخان کمک کنند.
- (۴) اطلاعات مفیدی درباره اوضاع سیاسی، اجتماعی، مذهبی، اقتصادی و هنری سلسله‌های حکومتی و نام پادشاهان ارائه می‌دهند.

۶۹ کدام گزینه در مورد کتاب «المسالک و الممالک» درست است؟

- (۱) اطلاعات مفیدی از زندگانی اجتماعی مردم ایران ارائه می‌کند که در دیگر منابع کمتر دیده می‌شود.
- (۲) اطلاعات بسیار با اهمیتی درباره آداب و رسوم، فرهنگ، نوع معیشت، آب‌وهوا، وضعیت اقتصادی، پایتخت‌ها و ... ارائه می‌دهد.
- (۳) حاوی موضوعاتی درباره شیوه کشورداری و مناسبات حکومت و مردم است.
- (۴) متون نظم و نثر ادبی، گونه مهمی از منابع تاریخی است که در این کتاب مشاهده می‌شود.

۷۰ کدام گزینه از نظر تقدم و تأخر زمانی به درستی تدوین شده است؟

- (۱) کتاب «قابوس‌نامه» بعد از کتاب «زندگی شگفت‌انگیز تیمور» و قبل از کتاب «تاریخ طبری» نگارش شده است.
- (۲) کتاب «تاریخ طبری» بعد از کتاب «قابوس‌نامه» و قبل از کتاب «سیاست‌نامه» نگارش شده است.
- (۳) کتاب «زندگی شگفت‌انگیز تیمور» قبل از کتاب «تاریخ بیهقی» و بعد از کتاب «سیاست‌نامه» نگارش شده است.
- (۴) کتاب «سیاست‌نامه» بعد از «تاریخ طبری» و کتاب «تاریخ بیهقی» نگارش شده است.

جغرافیای یازدهم

۷۱ موارد کدام گزینه جاهای خالی عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

صورت می‌گیرد و یک کار ناحیه‌بندی براساس

- (۱) طرز تفکر و شیوه کار جغرافی‌دان - بین رشته‌ای است
- (۲) هدف مطالعه و تحقیق جغرافی‌دان - صرفاً جغرافیایی است
- (۳) طرز تفکر و شیوه کار جغرافی‌دان - صرفاً جغرافیایی است

۷۲ چه تعداد از عبارات زیر درست است؟

- (الف) بیوم‌ها به سبب زندگی جانوری و پوشش گیاهی از یکدیگر متمایز می‌شوند.
 - (ب) گسترده‌ترین جنگل‌های بارانی استوایی در اطراف مدار استواست.
 - (ج) مطالعه شباهت‌ها و تفاوت‌های مکان‌ها یکی از کارهای جغرافی‌دان است.
 - (د) دین هندو پس از اسلام گسترده‌ترین قلمروی جغرافیایی دینی در هند را در بر دارد.
- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار
- ۷۳ با توجه به انواع معیارهای ناحیه‌بندی، موارد کدام گزینه به درستی در یک گروه قرار گرفته‌اند؟

- (الف) ناحیه بارشی زاگرس
- (ب) ناحیه دینی بودایی در هند
- (ج) ناحیه صنعتی جمهوری چک
- (د) تجارت و گردشگری در بندر پیرائوس
- (ه) ناحیه جنگلی تایگا
- (و) ناحیه خاک چرنوزیوم

- (۱) «الف» - «ه» - «ج» (۲) «الف» - «ه» - «و» (۳) «ب» - «ج» - «ه» (۴) «و» - «ه» - «د»

۷۴ با توجه به تصاویر زیر، کدام عبارت‌ها درست است؟

(۲)

(۱)

(الف) در (۱)، نوع خانه‌ها و شکل ساختمان‌ها با ریزش‌های جوی و نوع فعالیت‌های اقتصادی ساکنان ناحیه یعنی گردشگری تناسب دارد.

(ب) در (۲)، رونق فعالیت‌های مربوط به تجارت دریایی و حمل‌ونقل بین‌المللی موجب پدیدآمدن ساختمان‌های بلندمرتبه شده است.

(ج) شکل (۱) ناحیه‌ای مرطوب با پوشش گیاهی غنی و چمنزارهای وسیع را نشان می‌دهد که اجزا و پدیده‌های آن از هم متمایز است.

(د) در (۲)، بارندگی زیاد و رطوبت کافی باعث جذب جمعیت و پدیدآمدن شهری با نقش بندری در کنار دریا شده است.

- (۱) «الف» - «ج» (۲) فقط «ب» (۳) «الف» - «ب» - «د» (۴) «ب» - «د»

۷۵ با توجه به موارد زیر، کدام گزینه مقایسه درستی از وسعت نواحی قومیتی کشور افغانستان بیان می‌کند؟

الف) تاجیک

ب) هزاره

ج) پشتون

د) ازبک

۱) «الف» وسیع‌تر از «ج» اما کم‌وسعت‌تر از «ب» و «د» است.

۲) «ج» از «الف» وسیع‌تر، ولی از «ب» کم‌وسعت‌تر است.

۳) «ب» و «د» وسعت برابری دارند، اما «الف» از «ج» کم‌وسعت‌تر است.

۴) «الف» و «د» وسعت برابری دارند و «ب» از این دو وسیع‌تر است.

۷۶ کدام گزینه عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«با توجه به ناحیه‌بندی، می‌توان گفت»

۱) نواحی جغرافیایی گوناگون از همگونی نسبی طبیعی و انسانی یا یکدیگر برخوردارند

۲) ویژگی اصلی هر ناحیه، وحدت و همگونی عناصر طبیعی یا عناصر انسانی در آن است

۳) همگون بودن ویژگی‌های خاص جغرافیایی منجر به وحدت‌یابی یک ناحیه می‌شود

۴) وحدت‌یابی به معنای تمایز یک ناحیه از سایر بخش‌های مجاور و پیرامون خود است

۷۷ با توجه به موارد زیر، کدام عبارت با معیارهای ناحیه‌بندی تطابق دارد؟

الف) ناحیه خاک کرایوزول در کانادا

ب) ناحیه قوم پشتون در افغانستان

ج) ناحیه صنعتی رور آلمان

د) ناحیه بارشی خزر غربی

۱) موارد «الف» و «د» برخلاف «ب» و «ج» مربوط به عوامل طبیعی ناحیه‌بندی است و هر دو توسط جغرافی‌دانان تقسیم‌بندی شده است.

۲) موارد «ب» و «ج» برخلاف «الف» و «د» مربوط به عوامل انسانی است و توسط جمعیت‌شناسان تقسیم‌بندی شده است.

۳) موارد «الف» و «ج» مانند «ب» و «د» مربوط به عوامل انسانی است و همگی توسط جغرافی‌دانان تقسیم‌بندی شده است.

۴) موارد «ب» و «ج» برخلاف «الف» و «د» مربوط به عوامل طبیعی است و توسط جمعیت‌شناسان تقسیم‌بندی شده است.

۷۸ با توجه به نقشه نواحی بارشی ایران، کدام گزینه درست است؟

۱) میزان بارش در ناحیه خزر شرقی بیشتر از خزر غربی است.

۲) میزان بارش در ناحیه آذربایجان بیشتر از کردستان است.

۳) میزان بارندگی در ناحیه خزر غربی کمتر از زاگرس است.

۴) میزان بارندگی در ناحیه خزر شرقی بیشتر از کردستان است.

۷۹ با توجه به معیارهای ناحیه‌بندی، هر کدام از موارد زیر در کدام دسته قرار می‌گیرد؟

الف) آب‌وهوا	ب) جمعیت	ج) پوشش گیاهی
د) فعالیت اقتصادی	ه) کشاورزی	و) دامداری

- ۱) «الف»، «ج» ← عوامل طبیعی - «د»، «ه» ← عوامل انسانی
- ۲) «ج»، «ه» ← عوامل طبیعی - «د»، «و» ← عوامل انسانی
- ۳) «ه»، «الف» ← عوامل طبیعی - «ب»، «و» ← عوامل انسانی
- ۴) «الف»، «و» ← عوامل طبیعی - «ب»، «ه» ← عوامل انسانی

۸۰ با توجه به نقشه پراکندگی نواحی زبانی سوئیس، کدام گزینه به مورد درستی اشاره دارد؟

- ۱) زبان آلمانی بیشترین و زبان فرانسه کمترین سخنگو را دارد.
- ۲) ناحیه زبانی رمانش در کنار ناحیه زبانی فرانسوی قرار گرفته است.
- ۳) زبان ایتالیایی با بیشترین سخنگو در سمت جنوب کشور واقع شده است.
- ۴) ناحیه زبانی رمانش با کمترین سخنگو در برخی نواحی این کشور پراکنده است.

فلسفه یازدهم

۸۱ کدام پرسش فلسفی است؟

- (۱) چرا در زندگی رنج می کشیم؟
- (۲) چرا باید نماز بخوانیم؟
- (۳) فلسفه یا چه روشی بحث می کند؟
- (۴) چرا باید فلسفه بخوانیم؟

۸۲ پرسیدن سؤال از سوی کودکان در سنین ابتدایی بیشتر نشان دهنده چیست؟

- (۱) ناتوانی آن ها در درک اطراف
- (۲) تمایل آن ها به مخالفت با بزرگ ترها
- (۳) کنجکاوی و ویژگی پرسشگری در وجود انسان
- (۴) ضعف در یادگیری و نیاز به آموزش بیشتر

۸۳ کدام یک از گزینه های زیر به درستی تفاوت میان تفکر غیرفلسفی و تفکر فلسفی را نشان می دهد؟

- (۱) تفکر غیرفلسفی مربوط به افراد معمولی است، ولی تفکر فلسفی فقط مخصوص فیلسوفان است.
- (۲) تفکر غیرفلسفی شامل پاسخ دادن به سؤال های پیچیده علمی است، ولی تفکر فلسفی مربوط به کارهای روزمره است.
- (۳) تفکر غیرفلسفی به پرسش های ساده و روزانه می پردازد، ولی تفکر فلسفی به پرسش های عمیق تر و اساسی تر توجه دارد.
- (۴) تفکر غیرفلسفی بیشتر در کودکان مشاهده می شود، ولی تفکر فلسفی مخصوص بزرگسالان دانش آموخته است.

۸۴ براساس دیدگاه ملاصدرا، فطرت ثانی چه تفاوتی با فطرت اول دارد؟

- (۱) فطرت اول مربوط به فعالیت های بدنی است، در حالی که فطرت ثانی مربوط به فعالیت های علمی در رشته های مختلف است.
- (۲) فطرت اول مشغول بودن به مسائلی چون کار، ازدواج و تحصیل است، ولی فطرت دوم به مسائلی چون حقیقت انسان می پردازد.
- (۳) فطرت اول همان تمایلات کودکان است، ولی فطرت ثانی در سنین بلوغ فکری برای همه انسان ها رخ می دهد و جلوه گر می شود.
- (۴) فطرت ثانی با قطع تعلقات دنیایی و کنار گذاشتن خواسته های مادی در انسان ها به وجود می آید و مخصوص یک گروه خاص نیست.

۸۵ کدام گزینه درباره چیستی دانش فلسفه به درستی بیان شده است؟

- (۱) طرح سؤالات بنیادین درباره جهان و انسان
- (۲) تأمل درباره باورهای ذهنی انسان
- (۳) بررسی قانون مند سؤالات مهم انسان
- (۴) تلاش برای پاسخ قاعده مند به سؤالات بنیادین

۸۶ کدام مورد درباره واژه «فلسفه» و «فیلسوف» به درستی بیان شده است؟

- (۱) واژه «فلسفه» اولین بار توسط سقراط استفاده شده است.
- (۲) کلمه «فلسفه» یونانی شده کلمه «فیلسوفیا» است.
- (۳) واژه «فیلسوف» برخلاف کلمه «سوفیست» در طول تاریخ ارتقای معنا یافته است.
- (۴) واژه «فیلسوفیا» به معنای دوستدار دانایی بود که به معنای دانشمند ارتقا پیدا کرد.

۸۷ دانش فلسفه و پزشکی

- ۱) موضوع و روش یکسانی دارند، چون هر دو دربارهٔ انسان سخن می‌گویند
- ۲) موضوع یکسان دارند که همان انسان است، ولی روش آن‌ها متفاوت است
- ۳) موضوع آن‌ها متفاوت است، ولی روش یکسانی دارند و هر دو عقلانی هستند
- ۴) موضوع و روش متفاوتی دارند، هرچند فلسفه دربارهٔ حقیقت انسان هم سخن می‌گوید

۸۸ روش مطالعه در کدام گزینه با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

- ۱) بسیاری از مشکلات انسان‌ها در بزرگسالی و عدم موفقیت‌ها، ریشه در اضطراب‌های کودکی دارند.
- ۲) براساس آمار و نظرسنجی‌ها می‌توان نتیجه‌گیری کرد که اکثریت قاطع مردم انرژی هسته‌ای را مفید می‌دانند.
- ۳) مشاهدات دقیق ما نشان می‌دهند که وضعیت بارش‌های سال گذشته در کشور کمی بهتر از سه سال اخیر بوده است.
- ۴) با دقت در جهان هستی و مشاهدهٔ جهان می‌توان نتیجه گرفت که این جهان آغازی دارد و توسط یک خالق اداره می‌شود.

۸۹ چرا سوفیست‌ها در استدالات خود بیشتر از مغالطه بهره می‌گرفتند؟

- ۱) چون اهل وکالت و سخنوری بودند.
- ۲) چون مهم‌ترین هدف آن‌ها پیروزی بر رقیب بود.
- ۳) چون کلمهٔ سوفیست به معنای مغالطه‌کار تغییر معنا یافت.
- ۴) چون سوفیست‌ها معتقد بودند هر کس هر چه بپندارد، همان حقیقت است.

۹۰ مباحث فلسفی پایه و اساس مباحث سایر علوم هستند، چون

- ۱) فلسفه موضوع خاصی ندارد
- ۲) فلسفه اصل وجود و حقیقت جهان، انسان و طبیعت را بررسی می‌کند
- ۳) فلسفه جهان را با روش عقلی و استدلالی بررسی می‌کند
- ۴) فلسفه از نظر موضوع و روش در بین دانش‌ها منحصر به فرد است

مهم ترین ویژگی های آزمون های خیلی سبز در پایه های دهم و یازدهم:

- ۱- برگزاری دست کم یک آزمون در ماه بر اساس روال تدریس در مدرسه
- ۲- برگزاری آزمون های ویژه برای زمان های خاص (میان ترم، ترم، پس از عیدو...)
- ۳- امکان جبران عقب ماندگی ها یا دوره معطلی برای تثبیت آن ها

پاسخ نامه تشریحی آزمون را ساعت ۱۶ از صفحه
شخصی خودتان در سایت آزمون خیلی سبز دریافت کنید.

azmoon.kheilisabz.com

نمایش در مسیر موفقیت

اساتید، مشاوران و دانش آموزان گرامی؛

نظرات، پیشنهادات، انتقادات و بازخوردهای خود نسبت به سؤالات این آزمون را می توانید
از طریق آیدی @Kheilisabz_edit در همه پیام رسان ها با ما به اشتراک بگذارید.

پاسخ نامه آزمون آزمایشی خیلی سبز

مرحله پنجم

پایه یازدهم

۱۴۰۴/مهر/۲۵

سال تحصیلی ۱۴۰۴-۰۵

ویژه یازدهمی های ۱۴۰۴

نام درس	طراحان به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	علی شهبازی
زبان و ادبیات فارسی	حسینعلی موسی زاده
علوم اجتماعی	الهام رضایی
روانشناسی	مهدی جاهدی
زبان عربی	موسی کاظم غلامی
تاریخ	بهروز یحیی
جغرافیا	محمد رسایی - الهه ریاحی نسب - مریم صالحی
فلسفه (۱)	نگین ترشی سخانی - حمیدرضا قنبری - مجید قدرتی پور - فیروز نژادنجف

نام درس	مستول درس	گزینشگر	مؤلف پاسخ نامه	کارشناسان علمی	ویراستاران
ریاضی	علی شهبازی	علی شهبازی	علی شهبازی	شقایق راهبزیان	پگاه نادری آسیاب
زبان و ادبیات فارسی	ابوالفضل قاضی فخر آستانه	ابوالفضل قاضی فخر آستانه	ابوالفضل قاضی فخر آستانه	نگار کاتبی	مژده میرزایی
علوم اجتماعی	فروغ نجمی تیموریان	فروغ نجمی تیموریان	فروغ نجمی تیموریان	فرناز سلیمانی	علی سلوکی آزاده میرزایی
روانشناسی	مهدی جاهدی	مهدی جاهدی	مهدی جاهدی	نگار کاتبی	فرزانه حاجی
زبان عربی	موسی کاظم غلامی	موسی کاظم غلامی	کیارش پورمهدی	منیژه کسروی	محمد مهدی عسکریادی
تاریخ	بهروز یحیی	بهروز یحیی	بهروز یحیی	وجیهه صادقی مالوآجری	یاسین ساعدی
جغرافیا	مریم صالحی	مریم صالحی	مریم صالحی	بهروز یحیی	وجیهه صادقی مالوآجری
فلسفه (۱)	مجید قدرتی پور	مجید قدرتی پور	مجید قدرتی پور	علی سلوکی	کیانا زندمهر

سرپرست محتوایی: فاطمه آقاخانپور

مشاور محتوایی: مریم صالحی

مستول پروژه: فرناز سلیمانی

آزمون آزمایشی خیلی سبز

سرپرست تولید	الناز علی داری زاده
ویراستاران فنی	نیلوفر اعتمادی - نیوشا پیمان - هدیه خسروی آیه صفری - زهرا صفری - فاطمه علی اکبری محیا غنی فرد - زهرا فرهادی مهر - مهرآسا قدیری نادره ناز آوری - ساعده نمازی
رسام	مونا آندستا ندا فخاری سارا گنجی آزادپور
صفحه آرایی	صدف امام - مریم حسین زاده سپیده سخانی - الهام سهرابی - طاهره صادق نژاد مالده صبری - نیلوفر فرخجسته - فاطمه قیاسوند مهدیه گلچور - دریا لطفی

کدام گزینه یک گزاره نادرست است؟

- (۱) تعداد اعداد مرکب یک‌رقمی با تعداد اعداد اول یک‌رقمی برابر است.
- (۲) عجب قهوه تلخی!
- (۳) جذر عدد ۳۶، اعداد ۶ و ۶- است.
- (۴) جمعیت ایران از جمعیت قطر بیشتر است.

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت: فصل اول - درس ۱

درس Box

- (۱) گزاره: هر جمله خبری که بتوانیم (در حال حاضر یا در آینده)، دقیقاً یکی از دو ارزش درست یا نادرست (راست یا دروغ) را به آن نسبت دهیم.
- (۲) جملات زیر گزاره نیستند:

نوع جمله	مثال
۱ جمله امری	کتاب را به من بده.
۲ جمله عاطفی و احساسی	عجب قهوه خوش طعمی!
۳ جمله سوالی	شما ناهار خوردین؟
۴ جمله خبری که نتوانیم ارزش آن را تعیین کنیم.	کیاب کوبیده از کیاب برگ خوشمزه‌تر است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

همه گزینه‌ها را بررسی می‌کنیم:

گزینه (۱): اعداد مرکب یک‌رقمی را می‌نویسیم:

۴، ۶، ۸ و ۹

اعداد اول یک‌رقمی را می‌نویسیم:

۲، ۳، ۵ و ۷

تعداد هر دو ۴ است. پس برابری و گزینه (۱) یک گزاره درست است.

گزینه (۲): یک جمله احساسی است و گزاره محسوب نمی‌شود.

گزینه (۳): جذر عدد ۳۶، فقط ۶ است. پس گزینه (۳) یک گزاره نادرست است.

گزینه (۴): یک گزاره درست است.

۲ اگر تعداد سطرها در جدول ارزش گذاری برابر ۶۴ باشد، تعداد گزاره ها کدام است؟

- ۸ ۱ ۴ ۲ ۵ ۳ ۶ ۴

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: فصل اول - درس ۱

تعداد سطرهای جدول ارزش گذاری مربوط به n گزاره، برابر با 2^n است.

درس Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

$$2^6 = 64$$

گام اول: باید ۶۴ را با 2^n برابر قرار دهیم:

$$2^6 = 64 \xrightarrow{\text{حذف پایه ها}} n = 6$$

گام دوم: ۶۴ همان 2^6 است. پس:

اگر تعداد حالت ها در جدول ارزشی برابر ۳۲ حالت باشد، تعداد گزاره ها برابر است با:

امتحان
نهایی

(سوال ۳ (۳-۱) - امتحان توانایی فروردین ۱۴۰۳ - نوبت عصر)

- الف) ۳ ب) ۴ ج) ۵ د) ۶

نقیض گزاره «اونس جهانی طلا در ماه بعد، عدد ۳۵۰۰ را رد می‌کند» کدام گزاره است؟

- (۱) اونس جهانی طلا در ماه بعد، حداقل ۳۵۰۰ است.
- (۲) اونس جهانی طلا در ماه بعد، عدد ۳۵۰۰ را رد نمی‌کند.
- (۳) اونس جهانی طلا در ماه بعد، بین ۳۰۰۰ تا ۳۵۰۰ است.
- (۴) اونس جهانی طلا در ماه قبل، عدد ۳۵۰۰ را رد نکرد.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: فصل اول - درس ۱

درس Box

نقیض گزاره p را یا $\neg p$ - نشان می‌دهیم. برای نقیض کردن یک گزاره، کافی است فعل آن را منفی کنیم.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

برای نوشتن نقیض گزاره «اونس جهانی طلا در ماه بعد، عدد ۳۵۰۰ را رد می‌کند» کافی است جای «می‌کند» بنویسیم «نمی‌کند».

در این صورت به گزاره «اونس جهانی طلا در ماه بعد، عدد ۳۵۰۰ را رد نمی‌کند» می‌رسیم.

۴ با توجه به گزاره‌های $p: \frac{14}{13} > \frac{15}{14}$ و $q: 2^4 > 2^7$ ، ارزش کدام گزاره زیر نادرست است؟

$$\sim p \vee q \quad (2)$$

$$\sim q \quad (1)$$

$$\sim (p \wedge q) \quad (4)$$

$$p \vee q \quad (3)$$

پاسخ: گزینه ۳

تیرمقیصه: عمل اول - درستی

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: ارزش هر دو گزاره را پیدا می‌کنیم:

• اگر طرفین نامساوی $\frac{15}{14} > \frac{14}{13}$ را در 14×13 ضرب کنیم، داریم:

$$14 \times 13 \times \frac{15}{14} > 14 \times 13 \times \frac{14}{13} \Rightarrow 13 \times 15 > 14 \times 14 \Rightarrow \frac{195}{\text{نادرست}} > \frac{196}{\text{نادرست}} \rightarrow \text{پس } p \text{ نادرست است}$$

• جای 4^4 می‌نویسیم $2^8 = (2^2)^4$. نامساوی به شکل $2^7 > 2^8$ درمی‌آید که نادرست است؛ پس q نادرست است.

گام دوم: با توجه به نادرست بودن ارزش هر دو گزاره p و q ، ارزش گزاره‌های هر چهار گزینه را مشخص می‌کنیم:

$$(1) \text{ گزینه } - q \equiv - F \equiv T$$

$$(2) \text{ گزینه } - p \vee q \equiv T \vee F \equiv T$$

$$(3) \text{ گزینه } p \vee q \equiv F \vee F \equiv F \rightarrow \text{جواب}$$

$$(4) \text{ گزینه } - (p \wedge q) \equiv - (F \wedge F) \equiv - F \equiv T$$

ارزش گزاره‌های $p \vee \neg p$ و $p \wedge \neg p$ به ترتیب از راست به چپ چگونه است؟

۵

- (۱) درست - درست
(۲) درست - نادرست
(۳) نادرست - درست
(۴) نادرست - نادرست

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: فصل اول - درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓
گام اول: ارزش گزاره‌های p و $\neg p$ دقیقاً مخالف هم است، یعنی یکی درست و دیگری نادرست است.
گام دوم:

- ترکیب فصلی یک گزاره درست و یک گزاره نادرست حتماً درست است:
 - ترکیب مطلق یک گزاره درست و یک گزاره نادرست حتماً نادرست است:
- $p \vee \neg p \equiv T$
 $p \wedge \neg p \equiv F$

ستون خالی جدول ارزش گذاری زیر در کدام گزینه به درستی آمده است؟

p	q	$(\neg p \wedge q) \wedge (q \vee p)$
د	د	
د	ن	
ن	د	
ن	ن	

ن
د
د
ن

(۴)

ن
ن
ن
ن

(۳)

ن
ن
ن
د

(۲)

ن
ن
د
ن

(۱)

پاسخ: گزینه ۱

زیربافت: فصل اول - درس ۱

جدول ارزش گذاری در ترکیب فصلی و عطفی:

درس Box

(عطفی)

p	q	$p \vee q$
د	د	د
د	ن	د
ن	د	د
ن	ن	ن

(عطفی)

p	q	$p \wedge q$
د	د	د
د	ن	ن
ن	د	ن
ن	ن	ن

جدول ارزش گذاری گزاره $(\neg p \wedge q) \wedge (q \vee p)$ را رسم می کنیم:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

p	q	$\neg p$	$\neg p \wedge q$	$q \vee p$	$(\neg p \wedge q) \wedge (q \vee p)$
د	د	ن	ن	د	ن
د	ن	ن	ن	د	ن
ن	د	د	د	د	د
ن	ن	د	ن	ن	ن

اگر گزاره $p \wedge q$ نادرست و گزاره r گزاره‌ای دلخواه باشد، ارزش کدام گزاره حتماً درست است؟

$$\sim p \vee q \vee r \quad (۲)$$

$$(q \wedge r) \vee p \quad (۴)$$

$$p \vee q \vee r \quad (۱)$$

$$\sim p \vee \sim q \vee r \quad (۳)$$

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: فصل اول - دروس ۱

گام اول:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

با توجه به نادرست بودن $p \wedge q$ ، حداقل یکی از دو گزاره p و q نادرست‌اند. یعنی یکی از سه حالت زیر:

$$\begin{cases} p \equiv T, q \equiv F \\ p \equiv F, q \equiv T \\ p \equiv F, q \equiv F \end{cases}$$

$$\begin{cases} r \equiv T \\ r \equiv F \end{cases}$$

هم r که دلخواه است، پس ۲ حالت دارد:

گام دوم: گزینه‌ها را بررسی می‌کنیم:

گزینه (۱): اگر p و q را نادرست و r را هم نادرست بگیریم، گزاره $p \vee q \vee r$ نادرست است. پس حتماً درست نیست.

گزینه (۲): اگر p درست، q نادرست و r را هم نادرست بگیریم، گزاره $p \vee q \vee r$ نادرست می‌شود.

گزینه (۳): در هر سه حالت ممکن برای p و q ، حداقل یکی از دو گزاره $\sim p$ و $\sim q$ درست‌اند، پس r هر چه باشد، ترکیب

فصلی این سه گزاره درست است.

$$\underbrace{\sim p \vee \sim q}_{\text{دلخواه حتماً درست}} \vee r \equiv T$$

$$(q \wedge r) \vee p \equiv (F \wedge r) \vee F \equiv F \vee F \equiv F$$

گزینه (۴): اگر p و q نادرست باشند، حتماً نادرست می‌شود.

اگر p گزاره‌ای درست، q گزاره‌ای نادرست و r گزاره‌ای دلخواه باشد، ارزش کدام یک از گزاره‌های زیر، هم‌ارز منطقی r است؟

$$(p \vee r) \wedge (q \wedge r) \quad (۲)$$

$$(p \wedge r) \vee (q \wedge p) \quad (۱)$$

$$(\sim q \wedge p \wedge r) \wedge (p \wedge \sim r) \quad (۴)$$

$$(r \vee p \vee \sim q) \wedge (r \wedge \sim p) \quad (۳)$$

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: فصل اول - درس ۱

هم‌ارزی‌های ابتدایی زیر را باید بلد باشیم:

درس Box

$$۱) p \vee \sim p \equiv T$$

$$۲) p \wedge \sim p \equiv F$$

$$۳) p \vee T \equiv T$$

$$۴) p \vee F \equiv p$$

$$۵) p \wedge T \equiv p$$

$$۶) p \wedge F \equiv F$$

پاسخ خیلی تشریحی ✓ با توجه به $q \equiv F, p \equiv T$ و دلخواه بودن r ، همه گزینه‌ها را بررسی می‌کنیم:

جواب $\rightarrow$ گزینه (۱): $(p \wedge r) \vee (q \wedge p) \equiv (T \wedge r) \vee (F \wedge T) \equiv r \vee F \equiv r$

گزینه (۲): $(p \vee r) \wedge (q \wedge r) \equiv (T \vee r) \wedge (F \wedge r) \equiv T \wedge F \equiv F$

گزینه (۳): $(r \vee p \vee \sim q) \wedge (r \wedge \sim p) \equiv (r \vee T \vee T) \wedge (r \wedge F) \equiv T \wedge F \equiv F$

گزینه (۴): $(\sim q \wedge p \wedge r) \wedge (p \wedge \sim r) \equiv (T \wedge T \wedge r) \wedge (T \wedge \sim r) \equiv r \wedge \sim r \equiv F$

اگر p گزاره‌ای درست، q گزاره‌ای نادرست و r گزاره‌ای دلخواه باشد، ارزش کدام یک از گزاره‌های زیر هم‌ارز منطقی r است؟

کنکور

(سوال ۳۳ کنکور انسانی ۱۴۰۳ - توبت دوم)

$$(p \Rightarrow (p \wedge q)) \wedge r \quad (۲)$$

$$(\sim q \Rightarrow \sim p) \wedge r \quad (۱)$$

$$(p \Rightarrow q) \wedge r \quad (۴)$$

$$(q \Rightarrow (p \wedge q)) \wedge r \quad (۳)$$

پرتیبوک
آموزشی در مسیر موفقیت

به ازای کدام مقادیر برای a و b ، گزاره «معادله $x^2 + 2x + a = 0$ ، یک ریشه دارد یا واریانس اعداد ۳، ۳ و b برابر صفر است» گزاره‌ای نادرست است؟

$$b = 4, a = 1 \quad (2)$$

$$b = 3, a = 1 \quad (1)$$

$$b = 4, a = -1 \quad (4)$$

$$b = 3, a = -1 \quad (3)$$

پاسخ: گزینه ۴

زیربافت، فصل اول - درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: گزاره فصلی «معادله $x^2 + 2x + a = 0$ یک ریشه دارد یا واریانس اعداد ۳، ۳ و b برابر صفر است» زمانی نادرست است که هر دو گزاره p و q نادرست باشند.

گام دوم: حالت درست هر دو گزاره را پیدا می‌کنیم:

• زمانی p درست است که دلتای معادله $x^2 + 2x + a = 0$ صفر باشد.

$$\Delta = 0 \Rightarrow 2^2 - 4(1)(a) = 0 \Rightarrow 4 = 4a \Rightarrow a = 1$$

• زمانی q درست است که هر سه عدد یکسان باشند، پس باید $b = 3$ باشد.

گام سوم: برای نادرست بودن p و q ، باید « a هر عددی به جز ۱» و « b هر عددی به جز ۳» باشد. فقط گزینه (۴) این ویژگی را دارد.

در ستون نهایی مربوط به جدول ارزش گزاره $(p \wedge q) \vee (r \vee s)$ ، به ترتیب چند «درست» و چند «نادرست» داریم؟

$$۸ - ۸ \quad (۳)$$

$$۶ - ۱۰ \quad (۱)$$

$$۳ - ۱۳ \quad (۴)$$

$$۴ - ۱۲ \quad (۳)$$

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: فصل اول - درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: جدول مربوط به چهار گزاره، دارای $۲^۴ = ۱۶$ سطر است.

گام دوم: در حالت‌هایی که حداقل یکی از ۲ گزاره r و s درست باشند، ارزش کل گزاره درست است. چون قسمت رنگی درست

$$(p \wedge q) \vee \underbrace{(r \vee s)}_{\text{درست}}$$

است و در نتیجه کل گزاره درست می‌شود:

گام سوم: پس کلاً باید ۴ حالت را بررسی کنیم:

$$(T \wedge T) \vee (F \vee F) \equiv T \vee F \equiv T$$

(۱) r و s هر دو نادرست و p درست و q درست:

$$(T \wedge F) \vee (F \vee F) \equiv F \vee F \equiv F$$

(۲) r و s هر دو نادرست و p درست و q نادرست:

$$(F \wedge T) \vee (F \vee F) \equiv F \vee F \equiv F$$

(۳) r و s هر دو نادرست و p نادرست و q درست:

$$(F \wedge F) \vee (F \vee F) \equiv F \vee F \equiv F$$

(۴) r و s هر دو نادرست و p نادرست و q نادرست:

پس فقط در ۳ حالت از ۱۶ حالت، نادرست و در ۱۳ حالت دیگر درست است.

نام پدیدآورندگان کتاب‌های «مکاتیب»، «عشاق‌نامه»، «جمشید و خورشید»، «تاریخ گزیده» و «رساله دلگشا» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- ۱) مولوی، فخرالدین عراقی، سلمان ساوجی، عظاملک جوینی، شمس قیس رازی
- ۲) مولوی، فخرالدین عراقی، خواجوی کرمانی، حمدالله مستوفی، عبید زاکانی
- ۳) مولوی، فخرالدین عراقی، سلمان ساوجی، حمدالله مستوفی، عبید زاکانی
- ۴) فخرالدین عراقی، مولوی، سلمان ساوجی، حمدالله مستوفی، عبید زاکانی

مشاوره در سؤالاتی که مربوط به نام کتاب و مؤلف آن است، اگر پاسخ‌ها را نمی‌دانید می‌توانید از روش رد گزینه استفاده کنید

پاسخ: گزینه ۲

تبریکات! درس!

آثار مشهور مولوی عبارت‌اند از: «فیہ ما فیہ»، «مجالس سیمه» و «مکاتیب» و آثار مشهور عبید زاکانی عبارت‌اند از: «رساله دلگشا»، «اخلاق‌الاشرف» و «صد پند».

در بخش Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بررسی موارد:

«مکاتیب» از مولوی، «عشاق‌نامه» از فخرالدین عراقی، «مثنوی جمشید و خورشید» از سلمان ساوجی، «تاریخ گزیده» از حمدالله مستوفی و «رساله دلگشا» از عبید زاکانی است.

شمس قیس رازی نویسنده المعجم و نجم‌الدین رازی نویسنده مرصع‌العباد تشابه اسمی دارند. آن‌ها را با هم اشتباه نگیرید.

نکته

از دیدگاه تاریخ ادبیات همه موارد کاملاً درست هستند، به جز

- (۱) تغییر مرکز ادبی و سیاسی از خراسان به عراق عجم، زمینه‌های تغییر سبک را از خراسانی پدید آورد
- (۲) یا پایان یافتن خلافت عباسی، زبان رسمی عربی از رواج افتاد و زبان فارسی که زبان توده مردم بود، رونق بیشتری یافت
- (۳) اولین نشانه‌های تغییر سبک از زمان سلجوقیان آغاز شده، اما خراسان هنوز به طور کامل ویران نشده بود
- (۴) با حمله ویرانگر مغول و هجوم وحشیانه تیمور، دوستداران فرهنگ و اخلاق منزوی شدند و به شعر پناه بردند

پاسخ: گزینه ۴

تیربست درس ۱

درس Box

حمله مغول باعث شد تا شاعران و نویسندگان و دیگر دوستداران فرهنگ و اخلاق از جامعه فاصله بگیرند و به گوشه‌گیری، انزوا و به خصوص به تصوف و عرفان پناه ببرند.

زمان با حمله ویرانگر مغول و هجوم وحشیانه تیمور دوستداران فرهنگ و اخلاق، اغلب منزوی شدند و به تصوف پناه بردند.

سبک‌های آذربایجانی و بینابین زیرمجموعه سبک خراسانی بودند که در نتیجه برخی از عوامل سیاسی و اجتماعی به مرور از آن فاصله گرفتند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نکته

(سوال ۱۳۹۹ کنکور انسانی ۱۴۰۰)

از دیدگاه تاریخ ادبیات همه موارد کاملاً درست است، به جز

- (۱) بازماندگان تیمور کم‌وبیش از فرهنگ ایرانی تأثیر پذیرفتند و ادبیات رونقی تازه گرفت و تاریخ‌نویسی نیز ادامه یافت
- (۲) جامی در کتاب نفحات الانس خود به شیوه تحفه الاحرار نظامی به بیان حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان میرزا هنرمند و هنردوست بود و در زمان او هنرمندان قرآن کریم و شاهنامه فردوسی را به خط خوش نگاشتند پرداخته است
- از مرگ تیمور، شاهرخ با علاقهای که به هنر و فرهنگ اسلامی پیدا کرده بود، از هنرمندان خوش‌نویس، (۳) بایسنقر نقاش و شاعر حمایت نمود (۴) پس

فرهنگ
بوک
نمایش در مسیر موفقیت

کنکور

هر کدام از شاعران و نویسندگان زیر، به ترتیب مرتبط با کدام عبارت است؟

«عظام‌لک جوینی، سعدی، نجم‌الدین رازی، خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی و خواجوی کرمانی»

الف) استاد سخن نه تنها در ادبیات تعلیمی ضمیر خودآگاه ایرانی است، در سرودن غزل‌های عاشقانه نیز سرآمد است.

ب) از منشیان و نویسندگان توانا و عارفان وارسته این دوره است.

ج) از نوجوانی به کارهای دیوانی پرداخت و در سفرهای متعدد حضور داشت و اطلاعات فراوانی درباره تاریخ مغولان

کسب کرد.

د) یکی از چهره‌های علمی و سیاسی در عصر ایلخانان به شمار می‌رود. وی وزیر مقتدر غازان‌خان و اولجایتو بود.

ه) از غزل‌پردازان برجسته این دوره است و غزل‌های او بر حافظ نیز تأثیرگذار بود.

۱) ج - ه - ب - د - الف

۲) ج - الف - ب - د - ه

۳) د - الف - ب - ج - ه

۴) د - ه - ب - ج - الف

پاسخ گزینه ۲

زیربافت درس ۱

گلستان و بوستان سعدی، تعلیمی و اخلاقی است و غزل‌های او عاشقانه هستند. خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی که در یک

اقدام فرهنگی، عمارت ربع رشیدی را ساخت، وی وزیر و مورخ بود.

الف) سعدی: استاد سخن نه تنها در ادبیات تعلیمی ضمیر خودآگاه ایرانی است، در سرودن غزل‌های عاشقانه نیز سرآمد است.

ب) نجم‌الدین رازی: از منشیان و نویسندگان توانا و عارفان وارسته این دوره است.

ج) عظام‌لک جوینی: از نوجوانی به کارهای دیوانی پرداخت و در سفرهای متعدد حضور داشت و اطلاعات فراوانی درباره تاریخ

مغولان کسب کرد.

د) خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی: یکی از چهره‌های علمی و سیاسی در عصر ایلخانان به شمار می‌رود. وی وزیر مقتدر

غازان‌خان و اولجایتو بود.

ه) خواجوی کرمانی: از غزل‌پردازان برجسته این دوره است و غزل‌های او بر حافظ نیز تأثیرگذار بود.

غزل سعدی و خواجو هر دو بر حافظ تأثیر گذاشته، اما خواجو شاعر ادبیات تعلیمی نبود، در حالی که کتاب درسی، سعدی را از شاعران

و نویسندگان ادبیات تعلیمی می‌داند.

مشاوره در بین گروه افراد نام برده فقط سعدی و خواجوی کرمانی شاعر هستند و افراد دیگر نویسنده بودند که این نکته می‌تواند در تأیید عبارتهای دالف و هه به شما کمک کند.

درس Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نکته

در عبارت زیر چند غلط تاریخی ادبیاتی دیده می‌شود؟

«نثر قرن هفتم بیشتر به دو جریان گرایش پیدا کرد؛ یکی «ساده‌نویسی» در آثاری مثل طبقات ناصری و تاریخ و صاف و دیگر «تاریخ‌نویسی» با محتوای عمدتاً تاریخ حاکمان گذشته که در آثاری همچون مرصادالعباد و تاریخ جهانگشای جوینی دیده می‌شود.»

(۴) پنج

(۳) چهار

(۲) سه

(۱) دو

پاسخ گزینه ۲

زیربافت: درس ۱

نثر در قرن هفتم بیشتر به دو جریان گرایش پیدا کرد؛ یکی «ساده‌نویسی» در آثاری مثل طبقات ناصری و مرصادالعباد و دیگر «پیچیده‌نویسی» با محتوای عمدتاً تاریخ حاکمان وقت که در آثاری همچون تاریخ و صاف و تاریخ جهانگشای جوینی دیده می‌شود.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام عبارت با توجه به واژه درون کمانک نادرست است؟

- ۱) شاعر خوش ذوق و آگاهی است که نکته‌یابی و انتقادهای ظریف اجتماعی او معروف است. (عبید زاکانی)
- ۲) از شاعران قرن نهم است که در تصوّف و طریقت مقامی بلند داشت. (شاه نعمت‌الله ولی)
- ۳) از شاعران قرن هشتم که در غزل توجه خاصی به سعدی و مولوی داشته و دارای قضایای نیز در سبک عراقی است. (سلمان ساوجی)
- ۴) از نویسندگان قرن نهم است که کتابش را به تشویق امیرعلیشیر نوایی نوشته است. (جامی)

پاسخ: گزینه ۴

زیربافت درس ۱

کلمات دولتشاه و علیشیر به هم وابستگی دارند.

Hint

درنیش Box

جامی شاعر و نویسنده بود، اما به تشویق امیرعلیشیر نوایی چیزی نوشت. بلکه دولتشاه سمرقندی بود که کتاب تذکره دولتشاه را به تشویق امیرعلیشیر نوایی نوشت.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

از نویسندگان قرن نهم است که کتابش را به تشویق امیرعلیشیر نوایی نوشته است. (دولتشاه سمرقندی)

انتقادهای عبید زاکانی و تصوّف شاه نعمت‌الله ولی از شاخصه‌های این دو شاعر است و باید به آن‌ها توجه ویژه داشته باشید.

نکته

عبید زاکانی و حافظ هر دو شاعر قرن هشتم هستند و انتقادهای ظریف اجتماعی آن‌ها شهرت دارد، اما عبید زاکانی غزل‌سرای معروفی نیست.

نکته

اگر کتاب‌های زیر را با توجه به توضیح داده شده مرتب کنید، کدام گزینه صحیح می‌باشد؟

«عشاق‌نامه، مرصادالعباد، لمعات، جامع‌التواریخ و فیه ما فیه»

الف) کتابی است که وی گفته است و شاگردانش نوشته‌اند.

ب) در هر فصل این کتاب به یکی از مباحث عرفانی پرداخته و سخن را با تمثیل و حکایت به پایان رسانده است.

ج) در این کتاب سیر و سلوک عارفانه را در قالب نظم و نثر بیان کرده است.

د) نثر کتاب گاهی ساده و گاه دارای سجع و موازنه است. در خلال موضوعات کتاب، احادیث، آیات و اشعاری از خود

و شاعران دیگر نقل می‌کند.

ه) به نثری عالمانه و پخته نوشته شده است.

۲) ج - ب - الف - د - ه

۱) ب - د - ج - ه - الف

۴) ج - الف - ب - ه - د

۳) ب - ج - د - ه - الف

پاسخ: گزینه ۱

تبریب‌ت: درس ۱

درس Box

کتاب فیه ما فیه را مولانا گفته و شاگردان نوشته‌اند. اما مکاتیب مجموعه نامه‌های اوست. مثنوی معنوی و دیوان شمس نیز دربردارنده معارف بشری و مسائل عرفانی است.

فیه ما فیه را مولوی گفته و شاگردان نوشته‌اند. مثنوی عشاق‌نامه را فخرالدین عراقی سروده که به مباحث عرفانی پرداخته و سخن را با تمثیل و حکایت به پایان رسانده است. لمعات کتاب دیگر فخرالدین عراقی است که سیر و سلوک عارفانه را در قالب نظم و نثر بیان کرده است. مرصادالعباد من العبد الی المعاد کتاب نجم‌الدین رازی. گاهی ساده و گاهی مسجع است و جامع‌التواریخ نثری عالمانه و پخته دارد.

اگر لمعات را که نظم و نثر است و فیه ما فیه مولانا را بدانید، به پاسخ سؤال دست پیدا می‌کنید.

از مولانا فقط کتاب فیه ما فیه در سؤال وجود دارد، پس با دانستن همین مطلب دو گزینه به راحتی حذف می‌شوند.

عبارت‌های «ب» و «ج» ممکن است به‌خاطر اشاره به مباحث عرفانی و سیر و سلوک شما را گمراه کند.

هفته شاعران دیوان خود را با نام خود نام‌گذاری کرده‌اند. اما دیوان مولوی به دلیل علاقه به شمس تبریزی به دیوان شمس معروف شده است. البته نام دیگر آن دیوان کبیر است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

به‌چهره دیگر

تبریب‌ت

گول نخوری

نکته

با توجه به موضوع کتاب‌های زیر، به ترتیب کدام گزینه درست است؟

«تاریخ گزیده، موش و گریه، تذکره دولتشاه، تاریخ جهانگشا و المعجم»

الف) این کتاب شرح احوال بیش از صد تن از شاعران ایرانی از آغاز تا زمان مؤلف است.

ب) تاریخ پیامبران، خلفای چهارگانه، خلفای بنی عباس و تاریخ ایران را تا سال ۷۳۰ ه.ق. در بر می‌گیرد.

ج) ناهنجاری‌های اجتماعی را به شیوه طنز و تمثیل بیان کرده است.

د) مهم‌ترین اثر در علم عروض، قافیه، بدیع و نقد شعر به شمار می‌رود.

ه) در شرح ظهور جنگیز، احوال و فتوحات او، تاریخ خوارزمشاهیان و فتح قلعه‌های اسماعیلیه است.

۲) ب - ج - الف - ه - د

۱) ه - ج - الف - ب - د

۴) ب - ج - ه - الف - د

۳) ه - ج - ب - الف - د

پاسخ گزینه ۲

زیربافت درس ۱

کتاب المعجم فی معاییر اشعار العجم از شمس قیس رازی که به طور خلاصه به المعجم معروف است، از مهم‌ترین کتاب‌های علوم ادبی و نقد ادبی است.

الف) تذکره دولتشاه، شرح احوال بیش از صد تن از شاعران ایرانی از آغاز تا زمان مؤلف است.

ب) تاریخ گزیده، تاریخ پیامبران، خلفای چهارگانه، خلفای بنی عباس و تاریخ ایران را تا سال ۷۳۰ ه.ق. در بر می‌گیرد.

ج) منظومه موش و گریه، ناهنجاری‌های اجتماعی را به شیوه طنز و تمثیل بیان کرده است.

د) المعجم، مهم‌ترین اثر در علم عروض، قافیه، بدیع و نقد شعر به شمار می‌رود.

ه) تاریخ جهانگشا، در شرح ظهور جنگیز، احوال و فتوحات او، تاریخ خوارزمشاهیان، فتح قلعه‌های اسماعیلیه و حکومت جانشینان حسن صباح نوشته شده است.

یادتان می‌آید که تاریخ جهانگشا شرح گفتار گشایی جنگیز مغول است.

با دانستن موضوع المعجم، تذکره دولتشاه و تاریخ جهانگشا به پاسخ کامل خواهید رسید.

مشاوره کتاب‌های تذکره شرح حال بزرگان هستند. پس آن را یا کتب تاریخ اشتباه نگیرید.

درس Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نکته

تیزبازی

مشاوره مطالب تاریخی را به صورت یادداشت‌برداری بخوانید و زیر مطالب مهم خط بکشید.

- (۱) هنرمندان در زمان شاهرخ، قرآن و شاهنامه را به خط خوش نگاشتند.
- (۲) در عهد تیموریان علاوه بر گسترش هنرهای چون مینیاتور، معماری و تذهیب، خوش‌نویسی نیز ادامه یافت.
- (۳) در قرن نهم از بین رفتن دربارهای ادب‌دوست ایرانی‌تبار، از رونق افتادن قصیده‌سرایی را در پی داشت.
- (۴) در قرن هفتم شاعران از حاکمان روی برتافتند و قصیده که پیش از این در خدمت ستایش فرمانروایان بود، کمرنگ شد.

پاسخ: گزینه ۴

زیربافت درس ۱

درس Box

تیموریان فرزندان تیمور بودند. آنان نیز مانند فرزندان چنگیز به هنر ایرانی علاقه‌مند بودند و هنرهای بسیاری چون مینیاتور، تذهیب، تاریخ‌نویسی در زمان شاهرخ و فرزندان او بایسقر رونق گرفت به‌ویژه قرآن و شاهنامه در زمان بایسقر به خط خوش نگاشته شد. در اصل وقتی مغولان حاکم شدند، دیگر قصیده که در خدمت ستایش فرمانروایان بود، بی‌رونی شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینه (۱): هنرمندان در زمان شاهرخ (بایسقر) قرآن و شاهنامه را به خط خوش نگاشتند.
- گزینه (۲): در عهد تیموریان علاوه بر گسترش هنرهای چون مینیاتور، معماری و تذهیب، خوش‌نویسی (تاریخ‌نویسی) نیز ادامه یافت.
- گزینه (۳): در قرن نهم (هشتم) از بین رفتن دربارهای ادب‌دوست ایرانی‌تبار، از رونق افتادن قصیده‌سرایی را در پی داشت.

نکته

به‌جور دیگه

تیموریان برای این که دوست داشتند نامشان جاودان باشد، نویسندگان را به تاریخ‌نویسی تشویق می‌کردند.

دربارهای ایرانی از قرن هفتم با حمله مغول رو به ویرانی نهاد و قصیده از رونق افتاد و در قرن هشتم کاملاً ویران شدند. با دانستن این نکته به گزینه درست خواهید رسید.

گول نخوری

گزینه‌های (۳) و (۴) به دلیل ذکر قرن و گزینه (۱) به دلیل جایگزینی نام شاهرخ و بایسقر همراه‌کننده هستند.

نام سراینده کدام بیت درست است؟ ۱۹

اول و آخر همه عشق است و بس (نظامی)
آفرین بر نفس دلکش و لطف بخشش (جامی)
گرچه در علم بوعلی سیناست (ابن یمن)
بر حال تباه مردم بد گرید (جمال الدین اسماعیل)

۱) نیست به جز عشق در این پرده کس
۲) شعر حافظ همه بیت‌الغزل معرفت است
۳) وان که محتاج خلق شد، خوار است
۴) کس نیست که تا بر وطن خود گرید

مشاوره حتماً بیت‌ها و متن‌هایی که در درس‌های تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی آمده است، اهمیت زیادی دارد که تا به حال بارها در کنکور سراسری از آن‌ها سؤال طرح شده است؛ سعی کنید آن‌ها را به خاطر بسپارید.

پاسخ گزینه ۲

زیرمبفت: دروس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه ۱: بی‌نی از عبدالرحمان جامی شاعر قرن نهم است.

گزینه ۲: سروده خود حافظ است، هرچند به گونه‌ای است که گویا شخصی درباره شعر حافظ سروده است.

گزینه ۳: این بیت سروده جمال الدین اسماعیل، مناج جلال الدین خوارزمشاه است که در سال ۶۳۵ ه. ق. در اصفهان به دست مغولان کشته شد.

۲۰. هر کدام از شاعران و نویسندگان زیر در چه قونی می‌زیستند؟

داین یمین، سلمان ساوجی، خواجوی کرمانی، دولتشاه سمرقندی و نجم دایه

(۲) هشتم، هشتم، نهم، هفتم، هشتم

(۱) هشتم، هشتم، نهم، هشتم، هفتم

(۴) هفتم، هشتم، نهم، هشتم، هشتم

(۳) هشتم، هشتم، هشتم، نهم، هفتم

پاسخ گزینه ۲

زیربافت درس ۱

سلمان ساوجی و خواجوی کرمانی هم‌عصران حافظ در قرن هشتم هستند، اما نجم رازی یا نجم دایه هم‌عصر سعدی در قرن هفتم است.

این یمین: هشتم، سلمان ساوجی: هشتم، خواجوی کرمانی: هشتم، دولتشاه سمرقندی: نهم، نجم دایه: هفتم

مشاوره به خاطر سپردن این‌که هر شاعر یا نویسنده متعلق به کدام قرن و دوره است، اهمیت بسیار زیادی در اطلاعات تاریخ ادبیاتی شما دارد. سعی کنید روند تاریخی را به خوبی به خاطر بسپارید.

درس Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۲۱

توضیحات داده شده به ترتیب درباره کدام شاعران است؟

- (الف) از شاخص ترین شاعران عارف است که در دو محور اندیشه و احساس آثار جاودانه ای پدید آورد.
(ب) فرمانروای ملک سخن، سی و پنج سال گرد جهان گشت، تجربه اندوخت و از هر خرمی خوشه ای چید.
(ج) شاعر عصر سربداران، مردی دهقان پیشه بود که قدرت شاعری خود را در قطعات اخلاقی آشکار کرده است.
(د) او با تلفیق عشق و عرفان، غزل فارسی را به کمال رسانید. لحن سخن او مژنده و طنزآمیز است.
(ه) معروف ترین شاعر قرن نهم که مثنوی هایی به پیروی از نظامی سرود.

(۱) مولوی، سعدی، ابن یمین، حافظ، جامی

(۲) حافظ، مولوی، سعدی، ابن یمین، جامی

(۳) مولوی، سعدی، ابن یمین، عبید زاکانی، جامی

(۴) مولوی، سعدی، ابن یمین، حافظ، شاه نعمت الله ولی

مشاوره برخی از نکته ها را درباره برخی از شاعران بدانید مثلاً سعدی شاعر تعلیم و عشق، حافظ، اوج ترکیب عشق و عرفان، مولوی، شاعر عرفان، جامی، بزرگ ترین شاعر قرن نهم و ... بهترین غزل های عاشقانه از سعدی، بهترین غزل های عارفانه از مولوی و بهترین غزل های آمیخته یا ترکیبی از حافظ.

پاسخ: گزینه ۱

تربیت درس ۱

درس Box

سعدی به این دلیل فرمانروای ملک سخن است که در نثر و قالب های مختلف شعر مانند غزل، مثنوی، قصیده از سرآمدان شعر فارسی است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- (الف) مولوی: از شاخص ترین شاعران عارف است که در دو محور اندیشه و احساس آثار جاودانه ای پدید آورد.
(ب) سعدی: فرمانروای ملک سخن، سی و پنج سال گرد جهان گشت، تجربه اندوخت و از هر خرمی خوشه ای چید.
(ج) ابن یمین: شاعر عصر سربداران، مردی دهقان پیشه بود که قدرت شاعری خود را در قطعات اخلاقی آشکار کرده است.
(د) حافظ: او با تلفیق عشق و عرفان، غزل فارسی را به کمال رسانید. لحن سخن او مژنده، طنزآمیز، سرشار از خیرخواهی و اصلاح طلبی است.
(ه) جامی: معروف ترین شاعر قرن نهم که مثنوی هایی به پیروی از نظامی سرود.

شاه نعمت الله ولی در عرفان بیشتر از شاعری شهرت دارد.

نکته

نکته در مسیر موفقیت

خالی را با کلمات مناسب داخل کمانک پر کنید. (یک مورد اضافه است). (سوال ۳ - امتحان نهایی، فروردین ۱۴۰۳) جاهای

(باباافغانی شیوازی، مکتب وقوع، صائب تبریزی، بیدل دهلوی)

(۱) از شعرای تأثیرگذار قرن دهم است که شعورش از نظر ظرافت و رفقت معانی مشهور است.

(۳) خداوندگار مضامین تازه شعری لقب است.

نکته

در عبارت زیر چند خطای تاریخی ادبیاتی دیده می‌شود؟

«تحفة الاحرار از آثار قرن نهم است که به تقلید از گلستان نوشته شده است و اثر دیگر نویسنده آن بهارستان است که به تقلید از بوستان نوشته شده است و وی اثری به تقلید از تذکرة الاولیای عطار دارد.»

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

پاسخ گزینه ۲

تبریکات در درس ۱

درس Box

جامی بهارستان را به پیروی از گلستان سعدی نوشت، اما هفت مثنوی به پیروی از پنج گنج نظامی سروده است که تحفة الاحرار یکی از آن‌هاست. چندین نفر از گلستان تقلید کرده‌اند، مانند جامی با بهارستان، قائم مقام یا منشآت و ...

تحفة الاحرار اثر جامی شاعر قرن نهم است که اثر خود را به تقلید از نظامی نوشته است و بهارستان را به تقلید از گلستان نوشته است و نفحات الانس را به تقلید از تذکرة الاولیای عطار نوشته است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مفهوم کدام بیت با دیگر ابیات متفاوت است؟

- (۱) اگر روی بر خاک پایش نهی
 - (۲) تهیدست در خوبرویان مهیج
 - (۳) به دست تهی بر نیاید امید
 - (۴) مذلت برد مرد مجهول‌نام
- جوابت نگوید به دست تهی
که بی بیم مردم نیرزند هیچ
به زر پرکنی چشم دیو سپید
و گر خود به مال آستانش زر است

پاسخ: گزینه ۴

تربیت درس ۱

در این Box

واقعیت‌های جامعه مانند اهمیت ثروت، علم، جایگاه اجتماعی، در کنار مسائلی چون بخشندگی، بی‌توجهی به دنیا، ستم‌نکردن، مردم‌آزاری و ... از مفاهیم و پیام‌های مهم اشعار اجتماعی فارسی هستند.

سه بیت نخست درباره اهمیت ثروت هستند و می‌گویند بدون ثروت کاری از دست انسان بر نمی‌آید؛ اما بیت چهارم ثروت را برای انسان گم‌نام بی‌فایده می‌داند.

معنی ابیات:

- بیت (۱): حتی اگر بر خاک پای معشوق سجده هم بکنی، اما مال و ثروت نداشته باشی، او به تو توجه نخواهد کرد.
- بیت (۲): اگر تهیدست هستی، خواهان زیبارویان نشو، زیرا در نظر آنان انسان‌های بی‌مال و ثروت هیچ ارزشی ندارند.
- بیت (۳): با دست تهی به امید و آرزوی خود نمی‌رسی، اما با مال و ثروت می‌توانی چشم دیو سپید را در بیاوری.
- بیت (۴): انسان ناشناس هر چه قدر هم ثروتمند باشد، چون کسی او را نمی‌شناسد، خوار و ذلیل است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام بیت با بیت زیر قرابت معنایی بیشتری دارد؟

- دره نیکم ————— مردان آزاده میگرد
(۱) هر که را صائب بلندافتاده جولان خیال
(۲) که عمر ز پای درآیی بدانی این معنی
(۳) در چشمش از حقیر بود صورت فقیر
(۴) نیکی و بدی در گهر خلق سرشته است
- چو استفاده‌ای دست افتاده گیر
آسمان در پیش پافتاده می‌آید به چشم
که دستگیری درماندگان چه مصلحت است
کوته‌نظر می‌باش که در سنگ گوهر است
از نامه نخوانند مگر آن‌چه نوشته است

پاسخ: گزینه ۲

زیربیت درس ۱

درس Box

انواع نوشته‌های ادبی براساس محتوا عبارت‌اند از:

- ادبیات حماسی: درباره جنگاوری، دلاوری، پیروزی و شکست است.
- ادبیات تعلیمی: درباره آموزش و مطرح کردن مسائل اجتماعی و اخلاقی است.
- ادبیات غنایی: درباره احساسات و مواطف شخصی شاعر و نویسنده است.
- ادبیات نمایشی: نوشته‌ای که قابل اجرا و نمایش باشد.

بیت سؤال درباره دستگیری از دیگران است و بیت گزینه (۲) نیز چنین مفهومی دارد.
بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه (۱): قوه خیال، انسان را به فراتر از هستی می‌رساند.
گزینه (۳): به دیده حقارت نگاه نکردن
گزینه (۴): ذاتی بودن نیکی و بدی انسان‌ها

عبارت «دست افتاده گیر» و «دستگیری» فقط در عنوان سؤال و بیت گزینه (۲) به کار رفته است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

تیزبازی

کدام بیت مفهوم «همه چیز عشق است» را ندارد؟

- (۱) یا تو حیات و زندگی، بی تو فنا و مردنا
(۲) مراد ما وصال توست از دنیا و از عقبی
(۳) من صید و حشی نیستم در بند جان خویشتن
(۴) ای دلیر و مقصود ما ای قبله و معبود ما
- زانک تو آفتابی و بی تو بود فردنا
و گرنه بی شما قدری ندارد دین و دنیا را
گر وی به تیرم می زند استاده ام نُناب را (نُساب: تیر)
آتش زدی در عود ما نظاره کن در دود ما

مشاوره در ادبیات عرفانی که زیر مجموعه ادبیات غنایی است، عشق به خدا و تسلیم محض در برابر معشوق و ازلی بودن عشق از موضوعات بسیار پرکاربرد است.

پاسخ: گزینه ۲

تذکره هفتاد و هشت درس ۱

درس ۱ Box

عشق از مفاهیم بسیار مهم شعر فارسی است به گونه ای که خود دایره بسیار وسیعی از ادبیات غنایی، عرفانی و حتی تعلیمی و حماسی را دربر گرفته است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نکته

تیزبازی

بیت گزینه (۳) درباره تحمل عشق است، اما سه بیت دیگر این مفهوم را دارند که حیات و زندگی بدون معشوق ارزشی ندارد.
در ادبیات عرفانی فارسی خداوند عشق مطلق است و عاشق تسلیم کامل در برابر معشوق یعنی خداست.
در بیت گزینه (۱) یا تو «حیات و زندگی»، در بیت گزینه (۲) «مراد ما وصال توست»، در بیت گزینه (۴) «مقصود و معبود ما»، عبارت هایی هستند که مفهوم مشترک دارند.

هر یک از موارد زیر به ترتیب با چه موضوعی ارتباط دارند؟

- پرسش‌ها و پاسخ‌های بنیادین
- محصول آگاهی و عمل مشترک انسان‌هاست.
- طرح اندیشه به صورت گفته یا نوشته
- طبیعت را در مقابل جهان انسانی قرار می‌دهند.

- ۱) روح یا شالوده هر فرهنگ - جهان فرهنگی - قرار گرفتن در محدوده جهان فردی و ذهنی - کسانی که از سه جهان سخن می‌گویند
- ۲) عقاید اساسی هر فرهنگ - فرهنگ - ورود به جهان فرهنگی - کسانی که جهان تکوینی را به طبیعت محدود می‌کنند
- ۳) تصاویر بنیادی هر فرهنگ از انسان و جهان - جامعه - ورود به جهان اجتماعی - متفکران مسلمان
- ۴) پرسش‌های هستی‌شناسانه، انسان‌شناسانه و معرفت‌شناسانه - جهان اجتماعی - قرار گرفتن در محدوده جهان ذهنی و فرهنگی - کسانی که جهان تکوینی را به دو جهان طبیعت و فوق طبیعت تقسیم می‌کنند.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

پاسخ پرسش‌های بنیادی، همان عقاید اساسی یا تصاویر بنیادی هر فرهنگ را از انسان و جهان می‌سازند و به مثابه روح یا شالوده آن فرهنگ عمل می‌کنند. پرسش‌های بنیادی به سه دسته اصلی تقسیم می‌شوند: هستی‌شناسانه، انسان‌شناسانه و معرفت‌شناسانه. (قسمت اول در تمام گزینه‌ها درست است.)

• فرهنگ شیوه زندگی اجتماعی انسان‌ها را شکل می‌دهد و خود نیز، محصول آگاهی و عمل مشترک انسان‌هاست.

به بخش اجتماعی جهان انسانی از آن جهت که دارای هویت فرهنگی است، جهان فرهنگی نیز می‌گویند.

• وقتی فردی درباره موضوعی خاص می‌اندیشد، در محدوده فردی و ذهنی خود قرار دارد. ولی هنگامی که اندیشه‌اش را به صورت گفته یا نوشته بیان می‌کند یا براساس اندیشه و تصمیم خود با دیگران رفتار می‌کند، به جهان فرهنگی وارد می‌شود.

• برخی جهان تکوینی را به طبیعت محدود می‌کنند. آن‌ها طبیعت را در مقابل جهان انسانی قرار می‌دهند. جهان انسانی را به دو جهان ذهنی و فرهنگی تقسیم می‌کنند و به این ترتیب از وجود سه جهان سخن می‌گویند: جهان طبیعت، جهان ذهن و جهان فرهنگ.

متفکران مسلمان، جهان تکوینی را به جهان طبیعت محدود نمی‌دانند. از نظر آنان، جهان طبیعت بخشی از جهان تکوینی است و جهان تکوینی را هم به دو جهان طبیعت و فوق طبیعت تقسیم می‌کنند.

نکته

نکته

۲۷

هر یک از عبارت‌های زیر به ترتیب به کدام جهان یا دیدگاه مربوط است؟

- وجود آن مستقل از خواست و اراده انسان است.
- جهان تکوینی محدود به جهان طبیعت نیست.
- محصول زندگی انسان است.
- جهان ذهنی و جهان تکوینی اهمیتی ندارند.

- (۱) جهان تکوینی - دیدگاه قرآنی - جهان انسانی - دیدگاه دوم
- (۲) جهان هستی - دیدگاه سوم - جهان فردی - دیدگاه اول
- (۳) جهان تکوینی - دیدگاه متفکران مسلمان - جهان اجتماعی - دیدگاه قرآنی
- (۴) جهان هستی - دیدگاه دوم - جهان فرهنگی - دیدگاه سوم

پاسخ: گزینه ۱

زیربافت: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- در مقابل جهان انسانی، جهان دیگری به نام **جهان تکوینی** وجود دارد. این جهان، پیش از انسان هم بوده و وجود آن مستقل از خواست و اراده انسان است.
- از نگاه قرآن، جهان تکوینی محدود به جهان طبیعت نیست. ادراک و آگاهی به انسان منحصر نمی‌شود و جهان تکوینی براساس حکمت و خواست خداوند سبحان با افراد و جوامع انسانی رفتار حکیمانه دارد.
- **جهان انسانی** محصول زندگی انسان است و هر چه با اندیشه و عمل انسان پدید می‌آید، به این جهان تعلق دارد.
- در دیدگاه دوم، جهان ذهنی و جهان تکوینی اهمیتی ندارند و استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می‌دهند.

دیدگاه اول:

نکته:

دیدگاه دوم:

دیدگاه سوم:

کدام یک از موارد زیر مربوط به دیدگاه قرآن در مورد تعامل جهان‌ها با یکدیگر می‌باشد؟

(سوال ۳ قسمت الف) - امتحان نهایی فروردین ۱۴۰۳

- (۱) جهان تکوینی به جهان طبیعت محدود می‌گردد.
- (۲) جهان تکوینی ماده خامی است که فرهنگ‌ها و جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می‌کنند.
- (۳) ادراک و آگاهی به انسان منحصر نمی‌شود.
- (۴) ذهن افراد و فرهنگ، هویتی طبیعی و مادی دارند.

امتحان
نهایی

در مورد رابطه بین جهان ذهنی و جهان فرهنگی، کدام گزینه درست است؟

- ۱) بین دو بخش ذهنی و فرهنگی جهان اجتماعی تناسب و هماهنگی وجود دارد هر فرهنگی نوع خاصی از عقاید و خصوصیات اجتماعی را در افراد به وجود می‌آورد و هر نوع عقیده و اخلاقی نیز ذهنیت متناسب با خود را جست‌وجو می‌کند.
- ۲) وقتی فردی درباره موضوعی خاص می‌اندیشد، در محدوده فردی و فرهنگی خود قرار دارد؛ ولی هنگامی که براساس اندیشه و تصمیم خود با دیگران رفتار می‌کند، به جهان ذهنی وارد می‌شود.
- ۳) وقتی فردی درباره موضوعی خاص صحبت می‌کند، در محدوده فردی و اجتماعی خود قرار دارد؛ ولی هنگامی که براساس اندیشه و تصمیم خود با دیگران رفتار می‌کند، به جهان فرهنگی وارد می‌شود.
- ۴) بین دو بخش ذهنی و فرهنگی جهان انسانی تناسب و هماهنگی وجود دارد هر فرهنگی نوع خاصی از عقاید و خصوصیات ذهنی را در افراد به وجود می‌آورد و هر نوع عقیده و اخلاقی نیز فرهنگی متناسب با خود را جست‌وجو می‌کند.

پاسخ: گزینه ۴

تربیت در سن ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بین دو بخش ذهنی و فرهنگی جهان انسانی تناسب و هماهنگی وجود دارد هر فرهنگی نوع خاصی از عقاید و خصوصیات ذهنی را در افراد به وجود می‌آورد و به همان نوع از عقاید و خصوصیات، اجازه بروز می‌دهد هر نوع عقیده و اخلاقی نیز فرهنگی متناسب با خود را جست‌وجو می‌کند.

مثال از رابطه متقابل جهان فردی و جهان فرهنگی: هنرمند عضوی از یک فرهنگ است و آثارش مطابق با نوع فرهنگی است که با آن مناسباتی دارد. هنر را می‌توان بیان ژرف‌ترین فردیت هنرمند دانست، اما این فردیت مجرد از اجتماع نیست.

نکته

هر یک از عبارت‌های زیر به ترتیب به کدام دیدگاه در تعامل جهان‌های ذهنی، فرهنگی و تکوینی مربوط است؟

- بر مسئولیت فرد در قبال فرهنگ و جامعه تأکید می‌کند.
 - ذهن افراد و فرهنگ، هویتی طبیعی و مادی دارند.
 - وضعیت امروزی محیط زیست، نتیجه این دیدگاه است.
 - جهان فرهنگی، ذهنی و تکوینی مهم و در تعامل با یکدیگرند.
- (۱) دیدگاه سوم - دیدگاه دوم - دیدگاه سوم - دیدگاه قرآن
(۲) دیدگاه سوم - دیدگاه قرآن - دیدگاه اول - دیدگاه قرآن
(۳) دیدگاه قرآن - دیدگاه اول - دیدگاه دوم - دیدگاه سوم
(۴) دیدگاه قرآن - دیدگاه دوم - دیدگاه اول - دیدگاه سوم

پاسخ: گزینه ۳

زیربافت: در سن ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- بر مسئولیت فرد در قبال فرهنگ و جامعه تأکید می‌کند: دیدگاه قرآن (دیدگاه سوم)
- ذهن افراد و فرهنگ، هویتی طبیعی و مادی دارند: دیدگاه اول
- وضعیت امروزی محیط زیست، نتیجه این دیدگاه است: دیدگاه دوم
- جهان فرهنگی، ذهنی و تکوینی مهم و در تعامل با یکدیگرند: دیدگاه سوم (دیدگاه قرآنی)

نکته

در دیدگاه دوم، اعتقاد بر این است که جهان تکوینی ماده خامی است که فرهنگ‌ها و جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می‌کنند؛ بنابراین وضعیت امروزی محیط زیست و آلودگی‌های طبیعی نتیجه این دیدگاه است. قرآن کریم برای جامعه و فرهنگ جایگاه ویژه‌ای قائل است و از زندگی و مرگ امت‌ها سخن می‌گوید. در عین حال، جهان فردی اشخاص را نادیده نمی‌گیرد و بر مسئولیت فرد در قبال فرهنگ و جامعه تأکید می‌کند.

نرنج بوک
تلاشی در مسیر موفقیت

به ترتیب «شرط بازشدن درهای برکات جهان تکوینی به روی انسان»، «علت بازماندن انسان از تعامل صحیح با جهان هستی» و «ابعاد بخش فردی جهان انسانی» در کدام گزینه آمده است؟

- ۱) افراد و فرهنگ جامعه هویتی مشترک داشته باشند. - انسان گرفتار اغلال و سلاسل باشد. - ذهنی، اخلاقی و روانی
- ۲) انسان اخلاقی توحیدی داشته باشد و جامعه نیز از فرهنگ معنوی برخوردار باشد. - افراد و فرهنگ جامعه هویتی مشترک داشته باشند. - اخلاقی، فردی و روحی
- ۳) انسان گرفتار اغلال و سلاسل نباشد. - انسان نتواند استعدادهایش را بیپروازد و شکوفا کند. - اخلاقی، فردی و روحی
- ۴) انسان اخلاقی الهی داشته باشد و جامعه نیز از فرهنگ توحیدی برخوردار باشد. - انسان از خود و جهان هستی شناخت درستی نداشته باشد. - ذهنی، اخلاقی و روانی

پاسخ: گزینه ۴

تربیت در سن ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- از منظر قرآن، هرگاه انسان اخلاق الهی داشته باشد و جامعه نیز از فرهنگ توحیدی برخوردار باشد، جهان تکوینی درهای برکات خود را به روی آن‌ها می‌گشاید.
- برخی دیدگاه‌ها، بر شناخت درستی از انسان و جهان هستی استوار نیستند. اگر انسان از خود و جهان هستی شناخت درستی نداشته باشد، از تعامل صحیح با جهان هستی باز می‌ماند و نمی‌تواند استعدادهایش را بیپروازد و شکوفا کند.
- بخش فردی جهان انسانی به زندگی شخصی و فردی انسان‌ها باز می‌گردد. ابعاد ذهنی، اخلاقی و روانی انسان‌ها به این بخش تعلق دارد.

نکته

از منظر قرآن، هرگاه افراد و فرهنگ جامعه هویتی مشترکانه داشته باشند، زمین و آسمان از تعامل سازنده با آن‌ها سر باز می‌زنند و ظرفیت‌های الهی و آسمانی خود را از آن‌ها پنهان می‌کنند. قرآن کریم باورها و اعمالی را که نمی‌گذارند انسان حقیقت خویش و جهان هستی را درک کند، «اغلال و سلاسل» می‌نامند. اغلال و سلاسل، زنجیرهایی هستند که انسان را در دنیا و آخرت به بند می‌کشند.

نرنج بول
نمایشی در مسیر موفقیت

۳۱ در جدول زیر، موارد کدام گزینه به ترتیب در جایگاه «الف» تا «د» قرار می‌گیرد؟

پیامد	نمونه‌ها	انواع فرهنگ‌ها براساس قابلیت جهانی‌شدن
سعادتمندی انسان‌ها را دنبال می‌کند.	فرهنگ اسلام	«ب»
«ج»	«الف»	دارای ارزش‌های قومی و قبیله‌ای با نگاه سلطه‌جویانه
جهانی نمی‌شود.	«د»	دارای ارزش‌های قومی و قبیله‌ای بدون نگاه سلطه‌جویانه

- ۱) فرهنگ سرمایه‌داری - دارای ارزش‌های عام و جهان‌شمول - تقسیم جهان به دو منطقه مرکز و پیرامون - فرهنگ سرخ‌پوست‌ها
- ۲) فرهنگ سلطه و استکبار - گونه دوم فرهنگ جهانی - سخن گفتن از عقاید و آرمان‌های مشترک انسانی - فرهنگ ژاپن
- ۳) گونه نخست فرهنگ جهانی - دارای فرهنگ حق و مطلوب - به ضعف و ناتوانی کشاندن دیگر اقوام، جوامع و گروه‌ها - فرهنگ غرب
- ۴) فرهنگ صهیونیسم - مدینه فاضله - در خدمت یک نژاد خاص بودن - فرهنگ مغولان

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

پیامد	نمونه‌ها	انواع فرهنگ‌ها براساس قابلیت جهانی‌شدن
سعادتمندی انسان‌ها را دنبال می‌کند.	فرهنگ اسلام	دارای ارزش‌های عام و جهان‌شمول
تقسیم جهان به دو منطقه مرکز و پیرامون	فرهنگ سرمایه‌داری / فرهنگ صهیونیسم	دارای ارزش‌های قومی و قبیله‌ای با نگاه سلطه‌جویانه
جهانی نمی‌شود.	فرهنگ سرخ‌پوست‌ها / اینکاها / ژاپن	دارای ارزش‌های قومی و قبیله‌ای بدون نگاه سلطه‌جویانه

فرهنگ‌هایی که عقاید و ارزش‌های آن‌ها مربوط به قوم و منطقه خاصی است، از محدوده قومی و منطقه‌ای خود فراتر نمی‌روند و جهانی نمی‌شوند؛ مگر این‌که نسبت به سایر اقوام و مناطق نگاه سلطه‌جویانه داشته باشند.

فرهنگ سرخ‌پوستی (اینکاها) نه قابلیت جهانی‌شدن دارد و نه از تداوم تاریخی برخوردار است.

نکته

به ترتیب پاسخ پرسش‌های زیر در کدام گزینه آمده است؟

- سرمایه‌داری چه چیزی را مورد توجه قرار می‌دهد؟
- از عقاید و ارزش‌های مشترک انسانی با چه نامی یاد می‌شود؟
- فرهنگ جهانی باید در لایه‌های مختلف خود به کدام ارزش پایبند باشد؟
- پذیرش تفاوت‌ها در فرهنگ جهانی چه پیامدی دارد؟

- (۱) کانون ثروت - عقاید و ارزش‌های حق - معنویت - انگیزه شناخت متقابل جوامع و انسان‌ها را فراهم می‌کند.
- (۲) کانون ثروت و قدرت - عقاید و ارزش‌های عام و جهان‌شمول - عدالت - از صلح جهانی در برابر جنگ و خشونت محافظت می‌کند.
- (۳) کانون قدرت - عقاید و ارزش‌های حق - تعهد و مسئولیت - از صلح داخلی در برابر جنگ و خشونت محافظت می‌کند.
- (۴) سرمایه و ثروت - عقاید و ارزش‌های عام و جهان‌شمول - آزادی - انگیزه شناخت متقابل جوامع و فرهنگ‌ها را فراهم می‌کند.

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت در متن ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- سرمایه‌داری کانون ثروت و قدرت را مورد توجه قرار می‌دهد و کشورهای دیگر را در پیرامون آن به خدمت می‌گیرد.
- عقاید و ارزش‌های فرهنگ جهانی باید عقاید و ارزش‌های مشترک انسانی باشد که از آن‌ها به عقاید و ارزش‌های عام و جهان‌شمول یاد می‌شود.
- فرهنگ جهانی باید در لایه‌های مختلف خود به ارزش عدالت معتقد و پایبند باشد.
- پذیرش تفاوت‌ها در فرهنگ جهانی، از صلح جهانی در برابر جنگ و خشونت محافظت می‌کند و انگیزه شناخت متقابل جوامع و فرهنگ‌ها را فراهم می‌آورد.
- آسمان‌ها و زمین با عدالت پادشاه می‌مانند. (پیامبر اکرم (ص))

به ترتیب «عدم وجود معنویت»، «ناتوانی فرهنگ در دفاع از حقانیت ارزش‌های خود»، «اساس پاسخ به پرسش‌های مربوط به آزادی» و «سرنوشت انسان در فرهنگ جبرگرا» کدام است؟

(۱) بحران‌های روحی و روانی - عدم وجود حقیقت - حقیقت، معنویت و عدالت - محتوم

(۲) بحران هویت - عدم وجود عقلانیت - معنویت، حقیقت و عقلانیت - غیرارادی

(۳) چشم‌پوشی از نیازهای ابدی و معنوی - نداشتن معیار و میزان - حقیقت، تعهد و مسئولیت و عدالت - محتوم

(۴) چشم‌پوشی از پاسخ به پرسش مرگ و زندگی - بحران هویت - معنویت، حقیقت و تعهد و مسئولیت - غیرارادی

پاسخ: گزینه ۱

زیربافت درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

● فرهنگی که صرفاً متوجه نیازهای مادی و دنیوی انسان است و از نیازهای ابدی و معنوی او چشم‌پوشی می‌کند، بشر را به بحران‌های روحی و روانی گرفتار می‌سازد. فرهنگ جهانی باید از معنویت که ارزشی جهان‌شمول است، برخوردار باشد.

● فرهنگ‌هایی که به حقیقتی قائل نباشند، نمی‌توانند معیار و میزانی برای سنجش عقاید و ارزش‌های مختلف داشته باشند و در نتیجه، نمی‌توانند از حقانیت ارزش‌های خود دفاع کنند.

● به پرسش‌های مربوط به آزادی براساس ارزش‌های جهان‌شمول دیگر مانند حقیقت، معنویت و عدالت پاسخ داده می‌شود. آزادی همواره دو پرسش به همراه دارد: آزادی از چه؟ آزادی برای چه؟ زیرا آزادی همواره رهایی از یک امر برای رسیدن به امری دیگر است و با پاسخی که به این دو پرسش داده می‌شود، معنای آزادی مشخص می‌گردد.

نکته

● در فرهنگ‌های جبرگرا، انسان نمی‌تواند آینده‌اش را براساس اراده و عمل خود بسازد و محکوم به سرنوشتی محتوم (حتمی، قطعی و غیرارادی) است.

به ترتیب، علت، پیامد، معنا و نتیجه هر یک از عبارت‌های زیر در کدام گزینه آمده است؟

- پیدایش عرفان‌های دروغین
 - نادیده‌گرفتن تفاوت علوم طبیعی و علوم انسانی
 - اغلال و سلاسل
 - ناتوانی یک فرهنگ در پاسخ به پرسش‌های بنیادین بشر
- (۱) پاسخ‌گویی کاذب به نیازهای معنوی انسان - مهم‌تربودن جهان طبیعی از جهان ذهنی و فرهنگی - رنجیرهایی که انسان را در دنیا و آخرت به بند می‌کشند. - ناتوانی در پاسخ به پرسش‌های متغیر
- (۲) عدم وجود عقلانیت سطح اول - سلب ظرفیت‌ها و قابلیت‌های علوم طبیعی - باورها و اعمالی که نمی‌گذارند انسان حقیقت خویش و جهان هستی را درک کند. - ناتوانی در دفاع از حقانیت خود
- (۳) پاسخ‌گویی کاذب به نیازهای معنوی انسان - سلب ظرفیت‌ها و قابلیت‌های علوم انسانی و اجتماعی - رنجیرهایی که انسان را در دنیا و آخرت به بند می‌کشند. - ناتوانی در دفاع از هویت خود
- (۴) عدم وجود عقلانیت سطح اول - مهم‌تربودن جهان انسانی و فرهنگی از جهان طبیعی - رنجیرهایی که انسان را در دنیا و آخرت به بند می‌کشند. - ناتوانی در پاسخ به پرسش‌های متغیر

پاسخ: گزینه ۳

زیربافت درص‌های ۱ و ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- پیدایش عرفان‌های دروغین. نوعی پاسخ‌گویی کاذب به نیازهای معنوی انسان است.
 - نادیده‌گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم طبیعی. ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایی را از علوم انسانی و اجتماعی سلب می‌کند.
 - قرآن کریم باورها و اعمالی را که نمی‌گذارند انسان حقیقت خویش و جهان هستی را درک کند، اغلال و سلاسل می‌نامد. اغلال و سلاسل رنجیرهایی هستند که انسان را در دنیا و آخرت به بند می‌کشند.
 - هر فرهنگی در سطح اول عقلانیت، ابتدا باید به پرسش‌های بنیادین بشر درباره انسان و جهان پاسخ دهد. اگر فرهنگی نتواند به این پرسش‌ها پاسخ دهد، توانایی دفاع از هویت خود را نخواهد داشت.
- انسان علاوه بر پرسش‌های بنیادین، در شرایط تاریخی مختلف با پرسش‌ها و نیازهای متفاوتی مواجه می‌شود. فرهنگ جهانی باید توانایی پاسخ به پرسش‌های ثابت بشر و پرسش‌های متغیر او را داشته باشد و براساس عقاید و ارزش‌های بنیادین خود، به این پرسش‌ها و نیازهای متغیر پاسخ مناسب بدهد.
- مثلاً معنای زندگی و مرگ پرسش همیشگی بشر است. ولی بحران زیست‌محیطی در حالی که مسئله امروز و جدید بشر است، مسئله دیروز و یا فردای او ممکن است نباشد یا صورت دیگری پیدا کند.

نکته

۳۵

در بین عبارات‌های زیر، بخش اول کدام عبارت‌ها درست و بخش دوم آن‌ها نادرست است؟

- (الف) مراسم حج نمونه بارز تأکید هم‌زمان بر شباهت‌ها و تفاوت‌های میان انسان‌ها و فرهنگ‌هاست. - پرسش معرفت‌شناسانه پرسش‌هایی است از این قبیل که آیا تنها راه شناخت، حس و تجربه است؟
- (ب) پیروشدن جمعیت مسئله امروز بشر است و جوامع برای پاسخ‌گویی به آن با عقلانیت سطح اول چاره‌اندیشی می‌کنند. - انسان علاوه بر نیازهای مادی و دنیوی، نیازهایی ابدی و معنوی دارد.
- (ج) فرهنگی که از مرزهای جغرافیایی و قومی عبور می‌کند و در جهان گسترش می‌یابد، فرهنگ جهانی است. - فارابی جامعه‌ای را که هنجارها و رفتارهای آن حق باشد، اما عقاید و ارزش‌های آن موافق و همسو با حق نباشد، «مدینه فاسقه» می‌نامد.
- (د) در طول زمان، در سرزمینی واحد، فرهنگ‌های متفاوتی پدید می‌آیند و در زمانی واحد در سرزمین‌های متعدد، فرهنگ‌های گوناگونی شکل می‌گیرند. - در دیدگاه قرآن، جهان فرهنگی براساس حکمت و خواست خداوند سبحان، با افراد و جوامع انسانی رفتاری حکیمانه دارد.

(۲) ج - د

(۱) ب - ج

(۴) الف - د

(۳) الف - ب

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت در متن‌های ۱ و ۲

بررسی عبارت‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

(الف) درست - درست

- (ب) نادرست: پیروشدن جمعیت مسئله امروز بشر است و جوامع برای پاسخ‌گویی به آن با عقلانیت سطح دوم چاره‌اندیشی می‌کنند. - درست
- (ج) درست - نادرست: فارابی جامعه‌ای را که عقاید و ارزش‌های آن حق باشد، اما هنجارها و رفتارهای آن موافق و همسو با حق نباشد، «مدینه فاسقه» می‌نامد.
- (د) درست - نادرست: در دیدگاه قرآن، جهان تکوینی براساس حکمت و خواست خداوند سبحان، با افراد و جوامع انسانی رفتاری حکیمانه دارد.

در بین عبارات‌های زیر، کدام یک بخش اول آن درست و بخش دوم آن نادرست است؟

(سوال ۶۳ کنکور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت اول)

- (الف) انقلاب اسلامی ایران فقط یک انقلاب سیاسی نبود، بلکه هویتی فرهنگی و تمدنی داشت. این انقلاب درون قطب‌بندی سیاسی شرق و غرب، یک قطب‌بندی جدید فرهنگی به وجود آورد.
- (ب) رابطه دوسویه نظم و آزادی از پیامدهای الزامی هر جهان اجتماعی است و برای جهان‌های اجتماعی امکان انحراف از حق و پذیرش باطل وجود ندارد.
- (ج) عقلانیت جهان اسلام در تولید دانش علمی درباره محیط فرهنگی و اجتماعی نقش محوری دارد، ولی همه عرصه‌های علمی را به تنهایی سامان نمی‌دهد و در علوم اجتماعی جهان اسلام، تفسیر و تبیین در تقابل با هم قرار نمی‌گیرند.
- (د) سوسیالیسم و کمونیسم، در مقابل فردگرایی لیبرال، دو رویکرد جامعه‌گرا هستند. سوسیالیسم به مالکیت خصوصی معتقد است، ولی برخلاف سرمایه‌داری آن را مطلق نمی‌داند ولی کمونیسم به مالکیت خصوصی قائل نیست. (اگر مردمی مطابق با آرمان‌های خود عمل کنند، فاصله میان قلمرو واقعی و آرمانی جامعه خود را کاهش می‌دهند و واقعیت‌های هر جهان اجتماعی را می‌توان در پرتو آرمان‌های آن ارزیابی کرد.

(۲) «ب» - «ج»

(۱) «الف» - «ب»

(۴) «د» - «الف»

(۳) «ج» - «الف»

کنکور

برای انتخاب نمایندگان دانش‌آموزی «کمیته علمی» مدرسه، دانش‌آموزان موفق مدرسه پیرامون نظرات و برنامه‌های خود مباحثه و مناظره می‌کنند. در رابطه با داوطلبان کمیته علمی و انتخاب ایشان به عنوان نماینده، کدام گزینه درست است؟

- ۱) برتری و پیشرفت آن‌ها در مسیر درسی و کسب نمرات خوب جهت داوطلبی در کمیته علمی، فقط ناشی از دانش و آگاهی درسی آن‌ها است.
- ۲) در مناظرات این‌چنینی در مسیر شورای دانش‌آموزی، اهمیتی ندارد که فرد چه میزان سواد و دانش دارد و فقط وعده و وعیدها مهم هستند.
- ۳) اگر از آن‌ها دلیل موفقیتشان را در مسیر درسی‌شان جویا شویم، به عوامل متعددی علاوه بر دانش تحصیلی خود اشاره خواهند کرد.
- ۴) به‌مانند دیگر ابعاد زندگی در مسیر موفقیت تحصیلی و کسب نمرات خوب درسی، هیچ عاملی به‌جز سخت‌کوشی اهمیت ندارد.

مشاوره تمام بخش‌های کتاب درسی، شامل باکس‌های فعالیت و باکس‌های سؤال، حائز اهمیت بوده و امکان طرح سؤال از آن‌ها وجود دارد. در کنکورهای سراسری سالیان اخیر همواره این باکس‌ها محل سؤال بوده است. به‌مانند طرح سؤال از پرسش‌نامه سبک زندگی درس هشتم.

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت: درس ۱

فعالیت دوم درس یک کتاب درسی را به خاطر بیاورید. در همایشی برای انتخاب پزشکان برتر از میان پزشکان حاضر، مباحثات فراوانی شکل می‌گیرد و در نهایت ده پزشک انتخاب می‌شوند. اگر از آن‌ها دلیل موفقیتشان را جویا شویم، فقط به دانش پزشکی خود اشاره نمی‌کنند و برتری و موفقیت ایشان تحت تأثیر عوامل دیگری در کنار دانش و تخصصشان بوده است. به همین سبب، در فضای آموزشی مدرسه نیز موفقیت تحصیلی فقط ناشی از دانش و آگاهی درسی نیست؛ بلکه عوامل متعددی در آن دخیل هستند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

معلم پرورشی مدرسه شهید رجایی، برای افزایش «حس نوع‌دوستی و کمک به دیگران» در میان دانش‌آموزان مدرسه برنامه‌هایی اجرا کرده است. هر یک از اقدامات او به ترتیب از کدام منبع کسب آگاهی و معرفت بهره جسته است؟

- با جست‌وجو در منابع معتبر، احادیث مرتبط با کمک به دیگران را در سطح مدرسه نصب می‌کند.
- با حضور در جمع‌های دانش‌آموزی با آن‌ها صحبت می‌کند تا با استدلال‌های منطقی، ایشان را قانع کند.

(۱) مشاهده - تجربه	(۲) استناد - عقل
(۳) مشاهده - عقل	(۴) استناد - تجربه

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت درس ۱

درس Box

منابع و روش‌های کسب آگاهی و معرفت:

(۱) استناد به وحی، آیات الهی، سخن و عمل بزرگان دین؛ زمانی که برای درست‌دانستن گزاره‌ای به دین رجوع کنیم، از این منبع استفاده کرده‌ایم.

(۲) شهود و دریافت درونی؛ این روش مبتنی بر درک و دریافت درونی است و بیشتر مورد استفاده عارفان است. در این روش گویی واقعیت و حقیقت به دل فرد می‌افتد.

(۳) عقل؛ در این روش با کمک روش‌های علوم فلسفه و منطق، یعنی استدلال‌ها و برهان‌های منطقی به حقیقت دست پیدا می‌کنیم. این روش، روش فیلسوفان است.

مثال فیلسوفی با مشاهده دنیا آن را منظم و قاعده‌مند می‌بیند و از آن جایی که منطقاً هر نظامی، نظم‌دهنده دارد (مثل خانه منظمی که فردی به آن نظم داده)، پس دنیا نیز نظم‌دهنده و خالق دارد.

(۴) تجربه؛ وقتی با استفاده از روش‌های تجربی مانند مشاهده و ... به درستی گزاره‌ای پی می‌بریم، از این روش استفاده کرده‌ایم. این روش، بیشتر روش دانشمندان است.

مثال دانشمندی برای این که نظم جهان را اثبات کند، با شبیه‌سازی‌های کامپیوتری و محاسبات ریاضی، کره زمین را چند کیلومتر دورتر و یا نزدیک‌تر به خورشید در نظر می‌گیرد و مشاهده می‌کند که در هر دو صورت حیات در کره زمین وجود نخواهد داشت.

در صورتی که با استفاده از مصادیق و مثال‌های متعدد به گزاره‌ای باور پیدا کنیم، از روش تجربی استفاده کرده‌ایم.

نکته

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: زمانی که با استناد به وحی، آیات الهی و سخن و عمل بزرگان دین شامل ائمه اطهار، قصد رسیدن به آگاهی و معرفتی را داشته باشیم، از روش «استناد» بهره برده‌ایم. به همین سبب، اگر قصد آگاه‌سازی فرد دیگری را نیز از این طریق داشته باشیم، منبع کسب آگاهی و معرفت ما «استناد» است.

عبارت دوم: زمانی که از روش‌های منطقی و فلسفی به‌مانند استدلال‌های منطقی بهره بگیریم تا خود یا دیگری را به معرفت و آگاهی برسانیم، از روش «عقل» بهره جسته‌ایم.

مشاور تحصیلی پایه دوازدهم علی اعتقاد دارد که علی به خاطر حجم پایین مطالعه هفتگی و حواس‌پرتی در زمان مطالعه، رتبه مورد نیاز را برای پذیرش در دانشگاه فرهنگیان در کنکور سراسری کسب نخواهد کرد، اما والدین علی اعتقاد دارند کیفیت درس‌دادن معلمان علی خوب نیست و برای او معلم خصوصی گرفته‌اند. در رابطه با این موقعیت کدام گزینه درست است؟

- (۱) والدین علی بدون توصیف و تبیین وضعیت علی، در تلاش برای کنترل رتبه او هستند.
- (۲) در موقعیت تحصیلی علی مانند دیگر موقعیت‌ها، فقط یک تبیین، گویای شرایط او و درست است.
- (۳) مشاور و والدین علی با توجه به تبیین متفاوتی که از وضعیت علی دارند، پیش‌بینی‌های متفاوتی دارند.
- (۴) دلیل اختلاف نظر والدین علی با مشاور تحصیلی، دلیل زیربنایی‌ای است که آن‌ها برای موقعیت تحصیلی او دارند.

پاسخ: گزینه ۴

زیربافت درس ۱

درک Box

اهداف علم روان‌شناسی:

- (۱) توصیف: بیان روشن و تا حد ممکن دقیق از چستی مفهوم و موضوع مورد نظر است که قصد مطالعه و بررسی آن را داریم. توصیف یعنی تعریف ما از پدیده چیست؟
- مثال** حافظه یعنی قدرت یادآوری و بازشناسی خاطرات گذشته.
- قبل از ورود به بررسی هر موضوع باید بدانیم با چه توصیفی از آن موضوع، قصد بررسی آن را داریم.
- توصیف باید بی‌طرفانه باشد. با این وجود روان‌شناسان تحت‌تأثیر (۱) پیش‌فرض‌ها (۲) نظریات پذیرفته‌شده در هر علم (۳) ارزش‌ها (۴) جهت‌گیری‌های ذهنی خود هستند که این امور بر مشاهده و دقت آن‌ها تأثیر جدی می‌گذارد.
- چگونگی توصیف هر دانشمند از یک موضوع، یا پدیده، تأثیر بسیار زیادی در مواجهه او با موضوع دارد.
- (۲) تبیین: ناظر بر چرایی اتفاق افتادن یک پدیده است یعنی هر دانشمند هنگام تبیین، در حال بیان علل اتفاق افتادن آن پدیده در جهان است.
- مثال** تکرار به موقع خاطرات، موجب تحکیم حافظه می‌شود.
- احتمال دارد برای هر موضوع، تبیین‌های متفاوت و در عین حال صحیحی وجود داشته باشد نباید یا دست‌یافتن به یک تبیین خاص، تبیین‌های محتمل یا صحیح دیگر را رد کرد.
- پدیده‌های روان‌شناختی تحت تأثیر علت‌های زیادی هستند.
- توصیف و تبیین در روان‌شناسی دشوار است، زیرا انسان دارای ابعاد و ویژگی‌های مختلف و بسیار پیچیده است و به همین دلیل پیش‌بینی و کنترل در موضوعات روان‌شناختی دشوارتر است. ناشی از ابعاد جسمانی و غیرجسمانی و ویژگی‌های مختلف آدمی است.

مثال تبیین چرایی انبساط فلزات در اثر گرما راحت‌تر از تبیین انگیزه پیشرفت براساس امید به آینده است.

- (۳) پیش‌بینی: برآورد وقوع پدیده در آینده یا دیده‌شدن پدیده در آینده.
- (۴) کنترل: مداخله برای وقوع پدیده در آینده یا رخ‌ندادن پدیده در آینده.
- پس از برگزیدن یک توصیف و تبیین خاص از یک پدیده، تا حد زیادی می‌توان به پیش‌بینی و کنترل آن پدیده دست یافت؛ زیرا در صورتی می‌توانیم پدیده‌ای را پیش‌بینی کنیم که بدانیم عوامل زیربنایی آن چیست. به همین خاطر است که پیش‌بینی و کنترل موضوعی که توصیف و تبیین روشن‌تری داشته باشد، آسان‌تر است.
- پیش‌بینی و کنترل در روان‌شناسی به سادگی علوم دیگر نیست، زیرا پدیده‌ها تحت تأثیر عوامل زیادی هستند و نمی‌شود آن‌ها را به راحتی توصیف و تبیین کرد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

والدین علی و مشاور تحصیلی او، هر دو، موقعیت تحصیلی علی را توصیف و تبیین کرده‌اند؛ هر دو اعتقاد دارند موفقیت تحصیلی به معنای کسب رتبه مورد نیاز برای پذیرش در دانشگاه فرهنگیان است و به همین خاطر توصیف آن‌ها مشابه است. از طرفی مشاور علی علت مورد نیاز برای رسیدن به موفقیت تحصیلی علی را افزایش کمیت و کیفیت مطالعه می‌داند و والدین علی علت را کیفیت آموزشی خوب می‌دانند، به همین جهت اختلاف نظر آن‌ها در تبیین موقعیت علی است (رد گزینه (۱)). وجود تفاوت در تبیین، والدین و چه مشاور علی، پیش‌بینی مشابهی مبنی بر عدم موفقیت او دارند و همین امر والدین را به سمت استخدام معلمان خصوصی برده است (رد گزینه (۳)). به‌مانند اکثر موقعیت‌ها، موفقیت تحصیلی علی نیز می‌تواند تبیین‌های مختلف و در عین حال صحیحی داشته باشد، به بیان ساده‌تر، ممکن است هم تبیین والدین علی و هم تبیین مشاور او درست باشد (رد گزینه (۲)). در نهایت این تبیین متفاوت است که موجب پیش‌بینی و کنترل متفاوت والدین و مشاور علی شده است، زیرا هر پیش‌بینی و هر کنترلی متأثر از توصیف و تبیین از آن موضوع است. به همین خاطر دلایل اختلاف نظر والدین علی و مشاور او یا هم، تبیین متفاوت ایشان از موقعیت تحصیلی علی است (تأیید گزینه (۴)).

در رابطه با اهداف علم روان‌شناسی، کدام عبارات همگی نادرست هستند؟

- الف) دشواری پیش‌بینی و کنترل پدیده‌ها با دشواری توصیف و تبیین آن‌ها رابطه معکوس دارد.
ب) عبارت «امید به آینده، انگیزه پیشرفت را افزایش می‌دهد.» مصداق تبیین است.
ج) بیان چرایی و چرایی هر پدیده در مسیر پژوهش، به ترتیب به معنای تبیین و توصیف آن پدیده است.
د) وجود هم‌زمان ابعاد جسمانی و غیرجسمانی در آدمی، تبیین تبیین‌های متعدد در روان‌شناسی است.
ه) پیش از ورود به بررسی هر موضوع می‌بایست پیش‌بینی خود را از متغیر و روند پژوهش مشخص کنیم.

۲) الف - ج - ه

۱) ب - د

۴) الف - ج - د

۳) ب - ه

پاسخ: گزینه ۲

تبریف: درس ۱

بررسی عبارت‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عبارت «الف» نادرست: هر چه قدر توصیف و تبیین پدیده‌ای دشوارتر باشد، پیش‌بینی و کنترل آن دشوارتر و هر چه قدر توصیف و تبیین پدیده‌ای ساده‌تر باشد، پیش‌بینی و کنترل آن ساده‌تر است. به همین خاطر رابطه دشواری این دو با هم مستقیم است، نه معکوس.

عبارت «ب» درست: در تبیین به دنبال پیدا کردن دلیل و عامل مؤثر بر پدیده مورد مطالعه هستیم. مثلاً وقتی به کودک گفته می‌شود «فدا بخور تا زود بزرگ بشوی»، عامل مؤثر بر «بزرگ شدن»، «فدا خوردن» دانسته شده است و تبیین رخ داده است. به مانند عبارت صورت سؤال (که مثال کتاب درسی نیز هست) که در آن عامل زیربنایی پیشرفت، امید به آینده دانسته شده است.

عبارت «ج» نادرست: در تبیین به بیان چرایی، یعنی علل وقوع و در توصیف به بیان چرایی یا تعریف ماهیت پدیده می‌پردازیم. در عبارت صورت سؤال، این دو مورد جابه‌جا نوشته شده‌اند.

عبارت «د» درست: آدمی دارای ابعاد جسمانی و غیرجسمانی پیچیده‌ای است و به همین خاطر توصیف و تبیین در روان‌شناسی دشوار بوده و در نتیجه شاهد تبیین‌های متفاوتی از موضوعات روان‌شناختی هستیم؛ یعنی علت «تبیین‌های متفاوت» را «پیچیدگی آدمی» می‌دانیم؛ یا به عبارت دیگر، تبیین‌های متعدد را تبیین کرده‌ایم.

عبارت «ه» نادرست: پیش از شروع هر بررسی علمی می‌بایست بدانیم با چه توصیفی از آن پدیده، قصد بررسی آن را داریم.

۴۰. در رابطه با مفاهیم علم تجربی، کدام گزینه درست است؟

- (۱) پژوهش با انتخاب نظریه آغاز می‌شود؛ زیرا پژوهشگر نیاز به دانش و تجربه پیشین برای فرضیه‌پردازی خود دارد.
- (۲) فرضیه‌ای خوب است که پس از بررسی تجربی تأیید شود، یعنی فرضیه‌ها در صورت رد شدن به خوبی طراحی نشده‌اند.
- (۳) علم تجربی برای اعتبارسنجی فرضیه طرح شده در جریان پژوهش‌ها، از روش‌ها و ابزارهای دقیق و قابل اندازه‌گیری بهره می‌برد.
- (۴) پذیرفته شدن یک فرضیه صرفاً به معنای درست و واقعی بودن آن در زمان فعلی است و ممکن است در گذر زمان مردود شود.

پاسخ: گزینه ۳

زیربافت: درس ۱

مفاهیم علم تجربی:

(۱) مسئله: پژوهش با طرح مسئله آغاز می‌شود.

● **مثال** گذشت زمان بر پایداری حافظه چه تأثیری دارد؟

مسئله می‌تواند جمله‌ای پرسشی باشد که ابهام و وجود مسئله را در موضوعی نشان دهد.

● **مثال** مهم‌ترین علت افزایش دمای کره زمین چیست؟

● مسئله می‌تواند جمله‌ای خبری باشد که ابهام و وجود مسئله را در موضوعی نشان دهد.

● **مثال** پزشکان در حال آزمایش برای یافتن داروی درمان کرونا هستند.

(۲) فرضیه: پاسخ‌های اولیه و تا حد ممکن سنجیده دانشمندان به مسئله‌های علمی براساس (۱) دانش خود (۳) تجربه خود

(۳) قوه تخیلشان است.

● **مثال** گذشت زمان باعث تضعیف حافظه می‌شود.

● **مثال** گازهای گلخانه‌ای باعث افزایش دمای کره زمین شده است.

فرضیه‌ها در پاسخ به یک سؤال (مسئله) می‌آیند اما خود می‌توانند موجب طرح سؤال‌های دیگر هم بشوند؛ پس رابطه مسئله و

فرضیه دوسویه است.

● فرضیه می‌تواند صحیح یا غلط باشد.

● برای تأیید یک فرضیه باید آن را براساس مشاهدات تجربی بیازماییم و نتیجه را با یافته‌های مقبول در علم تجربی مطابقت دهیم.

(۳) اصل یا قانون: فرضیه‌ها در صورت پذیرفته شدن به قانون یا اصل تبدیل می‌شوند.

● **مثال** یادداشت‌دادن در مقابل یک رفتار، در تکرار آن رفتار مؤثر است.

● **مثال** انگیزه بالا هنگام مطالعه، تأثیر مطلوبی در یادگیری دارد.

● معتبر و پذیرفته بودن یک پاسخ لزوماً به معنای درست و واقعی بودن آن نیست و ممکن است پاسخی که امروز مورد قبول

و علمی است، پس از مدتی (۱) به دلیل آگاهی از نادرستی آزمایش‌های قبلی و یا (۲) تغییر در پیش‌فرض‌های دانشمندان کنار

گذاشته شود.

(۴) نظریه: مجموعه‌ای (ترکیبی) منسجم از اصول و قوانین علمی درباره یک موضوع، نظریه را تشکیل می‌دهند.

● **مثال** نظریه‌های فراموشی

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): نادرست: پژوهش با طرح مسئله آغاز می‌شود و پس از آن است که دانشمند با توجه به دانش، تجربه و قوه تخیل خود،

فرضیه‌پردازی می‌کند.

گزینه (۲): نادرست: فرضیه‌ها پاسخ‌های اولیه‌ای هستند که دانشمندان به مسائل پژوهشی خود می‌دهند و در جریان پژوهش تجربی،

یعنی جمع‌آوری اطلاعات و داده‌های تجربی، ممکن است پذیرفته شده یا رد شوند. پذیرفته شدن فرضیه در خلال پژوهش به معنای

خوب نبودن آن نیست.

گزینه (۳): درست: علم تجربی به عنوان یکی از منابع کسب آگاهی و معرفت ابزار مخصوص خود را دارد، یعنی در خلال پژوهش تجربی، یعنی رسیدن از مسئله به فرضیه، اصل و نظریه، ابزار علم تجربی روش‌ها و ابزارهای دقیق و قابل اندازه‌گیری است.

گزینه (۴): نادرست: معتبر بودن و پذیرفته شدن هر فرضیه در هیچ زمانی به معنای درست و واقعی بودن آن نیست، حال آن‌که ممکن است فرضیه‌ای در زمان پذیرش هم نادرست باشد و صرفاً در آینده پژوهشگران متوجه آن شوند.

در متن زیر که گزارش یک روان‌شناس اجتماعی از اتفاقات رخ داده در یک استادیوم فوتبال است، به ترتیب چند مصداق رفتار و شناخت در طی برگزاری مسابقه دیده می‌شود؟

«با به زمین آمدن بازیکن شماره ۹، طرفداران تیم مقابل به یاد کری خوانی‌های گذشته او افتادند و عصبانیت بر آن‌ها غالب شد، با ضربات پاشنه پا به سکوهاى استادیوم، موفق به کندن تکه‌سنگ‌هایی شدند. پس از این اتفاق، منتظر ماندند تا بازیکن شماره ۹ برای کورنرزدن برود و در آن زمان شروع به پرتاب سنگ به سمت او کردند.»

(۱) چهار - سه

(۲) چهار - چهار

(۳) سه - سه

پاسخ: گزینه ۱

زیربست: درس ۱

در این Box

ابعاد تعریف جامع روان‌شناسی:

رفتار: هر نوع فعالیت مورد مشاهده جاندار

مثال حرکت دسته‌جمعی پرندگان، لانه‌سازی حیوانات، رافتن انسان‌ها، غذا خوردن، خوابیدن، ردیابی حرکت چشم کودک، دویدن به سمت دوست

مطالعه رفتارهای همه موجودات زنده را شامل می‌شود و محدود به انسان نیست و در بسیاری از آموزش‌ها تفاوت جدی و بنیادین میان انسان و حیوان گذاشته نمی‌شود.

شناخت: به صورت مستقیم قابل مشاهده نیست و فرایندهای ذهنی به واسطه آثار و کارکردهای قابل مشاهده آن‌ها مورد مطالعه تجربی قرار می‌گیرند.

بررسی بخش‌های گزارش:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

به زمین آمدن بازیکن شماره ۹: این اتفاق، واقعه‌ای قابل مشاهده است و به همین خاطر مصداق رفتار به شمار می‌رود.

به یاد کری خوانی بازیکن افتادن: فرایندهای مربوط به حافظه، قابل مشاهده نبوده و به همین خاطر مصداق شناخت به شمار می‌رود. عصبانیت شدن طرفداران: عصبانیت شدن به عنوان هیجان تجربه‌ای درونی است و قابل مشاهده نیست، به همین خاطر مصداق شناخت به شمار می‌رود.

کندن تکه‌سنگ از بلوک‌های استادیوم: ضربه زدن به استادیوم و کندن سنگ‌هایی از آن با توجه به قابل مشاهده بودن، مصداق رفتار است.

انتظار هواداران: انتظار کشیدن فرایندی درونی است که امکان مشاهده بیرونی ندارد و به همین خاطر مصداق شناخت به شمار می‌رود. حرکت بازیکن شماره ۹ به سمت نقطه کرنر: حرکت بازیکن به سمتی از زمین بازی فعالیت قابل مشاهده و بیرونی است و به همین خاطر مصداق رفتار به شمار می‌رود.

پرت کردن سنگ به سمت بازیکن: این فعالیت نیز بیرونی و قابل مشاهده است و به همین خاطر مصداق رفتار به شمار می‌رود.

موقعیت‌های زیر را براساس پیچیدگی پردازش انجام‌شده به ترتیب از کم به زیاد رتبه‌بندی کنید.

- الف) مادر حسن از او خواسته تا از مغازه‌ای مشخص خرید کند و با بسته‌بودن آن مغازه، حسن باید انتخاب کند از مغازه دیگر خرید کند یا بدون خرید به خانه برگردد.
- ب) از سعید خواسته شده حواسش را جمع کند تا هر زمانی که ناظم وارد راهرو شد، به دوستانش خبر بدهد که تلغن‌های همراشان را جمع کنند.
- ج) در مسابقات کشوری مناظره، حسین و تیم او می‌بایست پس از مشخص شدن عنوان گفت‌وگو، دلایل تیم خود را برای موافقت و مخالفت با آن آماده کنند.
- د) پیش از آن‌که سوار ماشین شوند، پدر علی از او می‌خواهد تا به یاد داشته باشد پس از رسیدن به خانه به مادرش زنگ بزند.

۱) د - ج - الف - ب

۲) ج - الف - ب - د

۳) الف - ب - د - ج

۴) ب - د - ج - الف

پاسخ: گزینه ۴

زیربافت: درس ۱

در این Box

سطوح مختلف شناخت:

- ۱) احساس: نتیجه تحریک گیرنده‌های حسی توسط محرک‌های محیطی
 - ۲) توجه: به کمک توجه یک یا چند محرک احساس‌شده را انتخاب می‌کنیم.
 - ۳) ادراک: فرایند تعبیر و تفسیر محرک‌های انتخابی
 - ۴) حافظه: محفظه نگه‌داری تفسیرهای انجام‌شده
 - ۵) تفکر: شامل استدلال، قضاوت، حل مسئله و تصمیم‌گیری
- با فرایند استفاده از اطلاعات موجود در حافظه به عنوان اطلاعات خام به مراتب بالاتر شناخت دست می‌یابیم.
 - به فرایندهای توجه، ادراک و حافظه، شناخت پایه و به فرایندهای تفکر، شناخت عالی می‌گوییم.

چگونگی شکل‌گیری سطوح مختلف شناخت

بررسی موقعیت‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

هر چه از شناخت پایه به سمت شناخت عالی پیش برویم، عمل پردازش پیچیده‌تر می‌شود. یا این آگاهی:

الف) حسن در موقعیت انتخاب بین دو حالت است و به همین خاطر فعالیت شناختی او «تصمیم‌گیری» است.

ب) سعید می‌بایست توجه کند، گوش به‌زنگ باشد و از میان محرک‌های مختلف و متعددی که وجود دارد، محرک ورود ناظم را شناسایی و انتخاب کند و به دوستانش اطلاع دهد، به همین خاطر فعالیت شناختی سعید توجه است.

ج) حسین و تیم او می‌بایست دلایلی را برای موافقت یا مخالفت با موضوعی بیان کنند، یعنی دلیل بیاورند و استدلال کنند. به همین خاطر سطح شناخت آن‌ها استدلال است.

د) علی می‌بایست در مدت‌زمان رانندگی پدر به یاد داشته باشد که او باید به مادرش تلغن بزند تا در زمان رسیدن به خانه به پدرش یادآوری کند. به همین خاطر فعالیت شناختی علی مربوط به حافظه است.

سطوح شناخت، براساس پیچیدگی پردازش به این ترتیب هستند: توجه - ادراک - حافظه - استدلال و قضاوت - حل مسئله - تصمیم‌گیری

پایه یازدهم انسانی

بیست‌وپنجم مهرماه ۱۴۰۴

مرحله پنجم

۴۳ کدام عبارت بیانگر مفهوم ادراک است؟

- (۱) گزینش، انتخاب و جدا کردن یک محرک از میان محرک‌ها
- (۲) تعبیر و تفسیر کردن، معنا و مفهوم و سازمان دادن به محرک
- (۳) نگهداری محرک در طی بازه زمانی، از زمان مواجهه تا زمان دیگر
- (۴) نتیجه تحریک گیرنده‌های حسی تحت تأثیر محرک محیطی

پاسخ: گزینه (۲)

تربیت درسی

پاسخ خیلی تشریحی ✓ به فرایند تفسیر و معنابخشی به محرک‌های انتخاب‌شده (یعنی محرک‌هایی که به آن‌ها توجه شده) ادراک گفته می‌شود. به واسطه

فرایند ادراک به محرک‌های مورد توجه، تعبیر و تفسیر داده می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): توجه

گزینه (۳): حافظه

گزینه (۴): احساس

(سؤال ۱ (قسمت ج) - امتحان نهایی فروردین ۱۴۰۳)

درست یا نادرست بودن جمله زیر را مشخص کنید.

ج (تعبیر و تفسیر کردن، معنی و مفهوم و سازمان دادن به محرک‌های توجه شده «احساس» نام دارد.

امتحان
نهایی

درستی و نادرستی عبارات زیر به ترتیب در کدام گزینه آورده شده است؟

- با وجود انواع پردازش، انسان‌ها عموماً به یک شیوه پردازش می‌کنند و پردازش، شامل قانون تفاوت‌های فردی نیست.
- تصمیم‌گیری زمانی که مبتنی بر پردازش ادراکی، یعنی صرفاً براساس ویژگی‌های حسی باشد، کارآمدی کم‌تری دارد.
- در طی پردازش، یعنی دریافت و فهم بیشتر مفهومی صرفاً بر ویژگی‌های کیفی محرک‌های موجود تمرکز می‌شود.

- (۱) درست - نادرست - نادرست
(۲) درست - نادرست - درست
(۳) نادرست - درست - درست
(۴) نادرست - درست - نادرست

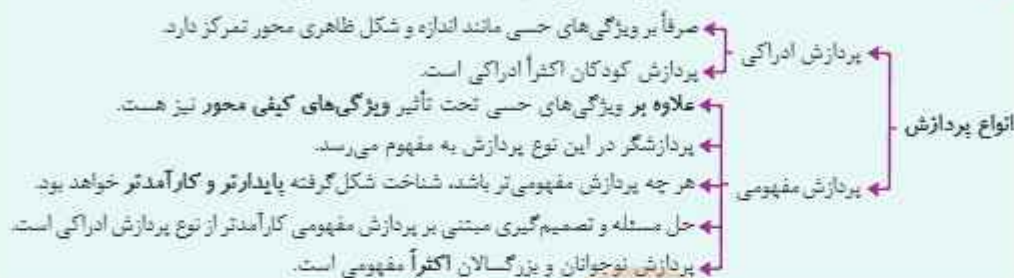
پاسخ: گزینه ۴

تبریب: درس ۱

در این Box

پردازش: پردازش به معنی دریافت و فهم بیشتر است.

هر چه از شناخت پایه به سوی شناخت عالی پیش می‌رویم، عمل پردازش پیچیده‌تر می‌شود.

بررسی عبارت‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عبارت اول: نادرست؛ انسان‌ها در پردازش به یک شیوه عمل نمی‌کنند و نوع پردازش مورد استفاده آن‌ها چه براساس سن رشدی و چه براساس ویژگی‌های شخصیتی متغیر است.

عبارت دوم: درست؛ تصمیم‌گیری و حل مسئله براساس پردازش مفهومی، کارآمدتر از تصمیم‌گیری و حل مسئله براساس پردازش ادراکی است.

عبارت سوم: نادرست؛ پردازش به معنای دریافت و فهم بیشتر است و در پردازش مفهومی، فرد علاوه بر ویژگی‌های حسی، تحت تأثیر ویژگی‌های کیفی محوز نیز قرار دارد.

کدام عبارت در خصوص روش‌های جمع‌آوری اطلاعات در روان‌شناسی درست است؟

- (۱) با وجود امکان بررسی دقیق مکانی مغز با استفاده از روش‌های مبتنی بر علم اعصاب، زمان وقوع پدیده‌ها قابل بررسی نیست.
- (۲) استفاده از روش‌های جمع‌آوری اطلاعات مشاهده، پرسش‌نامه و مصاحبه، اولویت‌بندی و ترتیب مشخصی دارد.
- (۳) نمی‌توان پرسش‌نامه‌ها را به تنهایی استفاده کرد و بهینه‌بودن آن‌ها در گروهی بودن سایر روش‌های جمع‌آوری اطلاعات است.
- (۴) از آنجایی که مشاهده باید به شکل دقیق و به دور از پیش‌داوری باشد، می‌بایست تنها در محیط طبیعی و بدون مداخله باشد.

پاسخ: گزینه ۲

تبریکات: درس ۱

در این Box

روش‌های جمع‌آوری اطلاعات در روان‌شناسی:

- (۱) مشاهده: می‌بایست یا ثبت دقیق و به دور از تعصب یا پیش‌داوری باشد.
- مثال** مشاهده رفتار نوع‌دوستانه حیوانات، مشاهده الگوهای حرکتی نوزادان یا فیلم‌برداری از آن‌ها، مشاهده واکنش‌های هیجانی طرفداران تیم‌های ورزشی یا فیلم‌برداری از آن‌ها
- مشاهده علاوه بر محیط طبیعی، گاهی اوقات در محیط آزمایشگاهی انجام می‌شود.
- (۲) پرسش‌نامه: سائلی که به صورت مستقیم قابل مشاهده نیستند، از طریق پرسش‌نامه‌ها مطالعه می‌شوند.
- در پرسش‌نامه، محقق از خود فرد در مورد رفتار یا افکار خاص او می‌پرسد.
- پرسش‌نامه باید دقیق و معتبر باشد.
- (۳) مصاحبه: برای بررسی موضوعاتی که نمی‌توان به صورت مستقیم مشاهده کرد و یا با کمک پرسش‌نامه مطالعه کرد.
- محقق براساس پاسخ‌های دریافت‌شده، پرسش بعدی خود را معلوم و مصاحبه را هدایت می‌کند.
- مصاحبه برخلاف گفت‌وگوی معمولی، هدفمند و سازمان‌یافته است.
- (۴) آزمون (آزمایش):
- بیش از هر روش دیگر، افراد عادی جامعه با استفاده از آزمون‌های روان‌شناختی مواجه می‌شوند.
- ابزاری برای کشف ویژگی‌های روان‌شناختی است.
- ساخت آزمون‌ها بسیار دشوار و محصول فرایند پیچیده‌ای است.
- آزمون‌ها باید دقیقاً همان چیزی را اندازه‌گیری کنند که برای آن ساخته شده‌اند.
- آزمون‌ها باید در دفعات متعدد اجرا نمره یکسان یا تقریباً یکسانی بدهند.
- استفاده از آزمون‌ها، چگونگی اجرا و تفسیر آن باید در کنار سایر روش‌ها استفاده شود.
- آزمون‌ها باید به دست افراد متخصص انجام شوند.
- متخصصان نباید مشخصات و اطلاعاتی که در تحقیقات خود به دست آورده‌اند را به صورت عمومی و برای دیگران منتشر کنند.
- (۵) روش‌های مبتنی بر علم اعصاب:
- امروزه برخی از دانشمندان برای مطالعه روان‌شناسی از شواهد به‌دست‌آمده از عملکرد مغز استفاده می‌کنند.
- تصویربرداری تشدید مغناطیسی MRI
- تواری مغزی مغناطیسی MEG
- تحریک مغناطیسی سراسر جمجمه TMS
- با استفاده از این فنون، روان‌شناسان به مطالعه دقت مکانی و زمانی مناطق مختلف مغز به هنگام انجام یک فعالیت ذهنی می‌پردازند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): نادرست؛ دانشمندان با کمک روش‌های مبتنی بر علم اعصاب، به مطالعه دقت مکانی و زمانی مناطق مختلف مغز به هنگام انجام یک فعالیت ذهنی می‌پردازند.

گزینه (۲): درست؛ اطلاعاتی را که نمی‌توان با کمک مشاهده مستقیم به دست آورد، با استفاده از پرسش‌نامه‌ها به دست می‌آوریم. هم‌چنین برخی موضوعات را نمی‌توان به صورت مستقیم مشاهده و یا به کمک پرسش‌نامه‌های از پیش تعیین‌شده مطالعه کرد؛ محققان در چنین حالتی از روش مصاحبه استفاده می‌کنند به همین خاطر است که استفاده از روش‌های مشاهده، پرسش‌نامه و مصاحبه به همین ترتیب بوده و دارای اولویت‌بندی است.

گزینه (۳): نادرست؛ این ویژگی آزمون‌ها است که می‌بایست در کنار سایر روش‌ها باشد، نه ویژگی پرسش‌نامه‌ها.

گزینه (۴): نادرست؛ مشاهده هم می‌تواند در محیط طبیعی و هم در محیط آزمایشگاهی باشد. اجرای مشاهده در محیط آزمایشی لزوماً به معنای خارج‌شدن از دقت، دوری از تعصب یا مداخله دانشمند در شرایط مشاهده نیست.

کدام عبارت، درخصوص روش‌های جمع‌آوری اطلاعات در روان‌شناسی درست است؟

(سوال ۲۶۱ کنکور انسانی ۱۴۰۰ (هارج از کشور))

- (۱) از پرسش‌نامه برای جمع‌آوری اطلاعات عمیق افراد استفاده می‌شود.
- (۲) یک آزمون در اجراهای متعدد متغیرهای متفاوتی را اندازه می‌گیرد.
- (۳) مصاحبه بدون نظام مستلزم وقت زیادی در جمع‌آوری اطلاعات است.
- (۴) از طریق مشاهده از افراد به طور مستقیم درباره رفتار و احساسات سؤال می‌شود.

کنکور

• عَنِ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَقْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ: (٤٦-٥٢)

﴿إِذْ قَالَ لِقْمَانَ لِبَنِهِ وَهُوَ يَعْظُمُهُ يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ﴾: آن گاه که لقمان ...

۴۶

مشاوره در آزمون‌ها غالباً سؤال اول عربی یکی از آیات قرآن داخل کتاب هست؛ پس حتماً از قبل معنای آیات رو با دقت یاد بگیرین، چون گاهی ممکنه نکاتی داشته باشن که نیاز به بررسی‌شستن قبل از آزمون دارن!

- (۱) به فرزند خود در حالی که او را پند می‌داد، گفت: پسرکم، برای خداوند شریک نگیر زیرا شرک قطعاً ستمی بزرگ است.
- (۲) به پسرش برای این‌که به او پند بدهد، گفت: پسرکم، برای الله شریک قائل نشو چراکه شرک بی‌تردید بزرگ‌ترین ستم است.
- (۳) به پسرش زمانی که او را موعظه می‌کرد، گفت: ای پسرکم، برای خداوند چیزی را شریک نگیر زیرا شرک بی‌گمان ظلمی بزرگ است.
- (۴) به پسرش در حالی که او را نصیحت می‌کرد، گفت: پسرکم، به خداوند شرک نوز چراکه شرک حقیقتاً بزرگ‌ترین ستم است.

پاسخ: گزینه ۱

زیربافت درس ۱

«لا تشرك» چه نوع فعلیه؟ معنایش چیه؟

Hint

درین Box

زمانی که در یک جمله ابتدا یک فعل عاضی بیاید و بعد از آن مضارع، غالباً آن فعل مضارع به صورت ماضی استمراری ترجمه می‌شود، به عبارتی:

ماضی + - مضارع ← ماضی استمراری

مثال سافرت إلى قرية و أنا أُنْشَاهُهَا

ماضی مضارع (مضارع می‌گیرم)

کلمات مهم: قَالَ: گفت / لِبَنِهِ: به فرزند خود / يَعْظُمُهُ: پند می‌داد / يَا بُنَيَّ: (ای) پسرکم / لَا تُشْرِكْ: شریک نگیر، شرک نوز / لَظُلْمٌ عَظِيمٌ: ستمی بزرگ / بررسی سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینه (۲): پند بدهد (یعظه) باید به صورت ماضی استمراری ترجمه شود نه مضارع التزامی - شریک قائل نشو (معادل درستی برای فعل نهی «لا تشرك» نیست - بزرگ‌ترین «عظیم» اسم تفضیل نیست و نباید به صورت «ترین» ترجمه شود)
- گزینه (۳): زمانی که (اضافی است و معادلی در عبارت عربی ندارد) - چیزی (اضافی است)
- گزینه (۴): بزرگ‌ترین (مانند گزینه (۲))

نکته

- «إِنَّ، فَإِنَّ» وسط جمله معمولاً معنای «زیرا» می‌دهد: لَا تَخْطُبُ فَإِنَّ الْغَضَبَ مَفْسَدٌ: خشمگین نشو، زیرا خشم مایه تباهی است.
- (اعظم) اسم تفضیل و به معنای (بزرگ‌تر) است.

إِشْهَرُ لِقْمَانَ يَوْصَايَا النَّبِيِّ أَوْصَايَا قَوْلِهِ لِبَنِهِ: ﴿وَإِذْ قَالَ لِقْمَانُ لِبَنِهِ وَهُوَ يَعْظُمُهُ يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ﴾.

درس جدید

(عربی (۲) - متن صفحه ۴ کتاب درسی)

«لَقَمَانُ الْحَكِيمُ كَانَ رَاعِيًا ذَكَرَ فِي الْقُرْآنِ وَ قَدْ عَاصَرَ نَبِيَّ اللَّهِ دَاوُودَ (ع) وَ عُرِفَ بِالْحَكِيمِ!»: لَقَمَانُ حَكِيمٌ ...

- ۱) چوپانی بود که در قرآن [از او] یاد شده است و با پیامبر خدا داوود (ع) معاصر و به حکیم معروف بود!
- ۲) چوپانی بود که قرآن [از او] یاد کرده است و در عصر پیامبر خدا داوود (ع) بود و به حکیم شهرت داشت!
- ۳) با این که چوپان بود در قرآن [از او] یاد شده است و با پیامبر خدا داوود (ع) هم عصر و معروف به حکیم بود!
- ۴) چوپانی بود که در قرآن [از او] یاد شده است و با پیامبر خدا داوود (ع) معاصر بود و به حکمت شناخته می شد!

مشاوره در حل تست های تک عبارتی برای خودتون کلیدواژه انتخاب کنید. این جوری زودتر به جواب می رسید.

پاسخ: گزینه ۱

تبریفهت! درس!

«ذَکِرَ» و «عُرِفَ» فعل معلوم هستن یا مجهول؟

Hint

فعل مجهول آن است که فاعلش از جمله حذف شده و در ماضی بر وزن «فَعِلَ» و در مضارع بر وزن «يُفَعِّلُ» می آید.

مثال

کَتَبَ ← معلوم / نَوَشْتُ / كَتَبْتُ ← مجهول / نُوْشْتُ ← مجهول
يُتَعَذَّرُ ← معلوم / يَارِي مِي كُنْد / يُتَعَذَّرُ ← مجهول / يَارِي مِي شُود.

کلمات مهم: کان: بود / راعياً: چوپانی / ذَکِرَ: یاد شده / قَدْ عَاصَرَ: معاصر بود / عُرِفَ: معروف شد.

بررسی سایر گزینه ها:

پاسخ خیلی تشریحی

گزینه ۲: یاد کرده است. «ذَکِرَ» مجهول است که به اشتباه معلوم ترجمه شده - در عصر (معادل درستی برای «عَاصَرَ» معاصر

بوده نیست).

گزینه ۳: با این که (اضافی است) - چوپان «چوپانی» درست است.

گزینه ۴: شناخته می شد «عُرِفَ» فعل مجهول ماضی ساده است. نه ماضی استمراری.

نرتج بوک
نمایشی در مسیر موفقیت

«خیر عمل يستطيع المرء أن يفعله هو العمل الذي يرضي الله وشره ما يسخط الرحمن».

- (۱) بهترین کاری که انسان می‌تواند انجام دهد همان کاری است که رضایت خداوند در آن است و بدترینش چیزی است که [خداوند] پخشنده را عصبانی می‌کند!
- (۲) کار نیکی که انسان قادر است آن را انجام بدهد کاری است که خداوند را خشنود می‌کند و بدترینش آن است که [خداوند] مهربان را خشمگین می‌کند!
- (۳) بهترین کاری که انسان قادر است آن را انجام بدهد کاری است که خداوند را راضی می‌کند و بدترینش آن است که [خداوند] پخشاینده را عصبانی می‌کند!
- (۴) بهترین کاری که انسان می‌تواند انجام دهد آن کاری است که خداوند از آن راضی است و بدترین آن‌ها چیزی است که [خداوند] پخشنده را خشمگین می‌کند!

مشاوره در حل تست‌های تکمیل‌کننده برای خودتون کلیدواژه انتخاب کنید. این‌جوری زودتر به جواب می‌رسین و حواستون به نحوه ترجمه اسم تفضیل باشه.

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت: در این

«خیر عمل» یعنی چی؟

Hint

درس Box

کلمه‌های «خیر و شر» سه کاربرد دارند. به جدول زیر خوب نگاه کنید:

کلمه	معنای اول	معنای دوم	معنای سوم (تفضیلی)
خیر	خوب	خوبی	بهتر، بهترین
شر	بد	بدی	بدتر، بدترین

مثال أنا خير من الآخرين ← بهتر (یا بن آمده).

هو شرّ الثّائين ← بدترین (یا مضاف‌الیه آمده).

کلمات مهم: خیر عمل: بهترین کاری که - / يستطيع: می‌تواند / المرء: انسان / يفعله: آن را انجام بدهد / العمل الذي: کاری است که / يرضي: راضی می‌کند / شره: بدترینش / ما: آن است / يسخط: عصبانی می‌کند

بررسی سایر گزینه‌ها: **نکته: در مسیر موفقیت**

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱) انجام دهد (ضمیر ده در يفعله) آن را انجام دهد (ترجمه نشده) - رضایت «يرضي» فعل است که به اشتباه به صورت اسم ترجمه شده.

گزینه (۲): کار نیکی که (بعد از «خیر» مضاف‌الیه «عمل» آمده که باید به صورت «ترین» ترجمه شود: بهترین کاری که)

گزینه (۴): انجام دهد (مانند گزینه (۱)) - از آن راضی است (اولاً «از آن» اضافی است. دوماً «راضی است» معادل درستی برای «يرضي» نیست).

به تفاوت و شباهت دو فعل زیر خوب دقت کنید.

گول نخور!

ماضی مضارع	معنا	ویژگی
يرضي	راضی شدن	ثلاثی مجرد - لازم
يرضي	راضی کردن	ثلاثی مزید - متعدی

«عندما كنّا قد سافرنا مع أعضاء الأسرة إلى مدينة رشت أوصانا الوالد أن نأكل الغداء في المطعم الذي تعدّ أفضل مطاعم تلك المدينة»:

- (۱) وقتی به همراه اعضای خانواده به شهر رشت مسافرت می‌کردیم به پدرمان پیشنهاد کردیم که ناهار را در رستورانی که بهترین رستوران آن شهر به شمار می‌آید، بخوریم!
- (۲) زمانی که با اعضای خانواده به شهر رشت مسافرت کرده بودیم پدر توصیه کرد که غذایمان را در غذاخوری که بهترین غذاخوری‌های آن شهر است، بخوریم!
- (۳) هر وقت با اعضای خانواده به شهر رشت مسافرت می‌کردیم به پدر سفارش کردیم که غذا را در رستورانی که بهترین رستوران در آن شهر به شمار آورده می‌شود، بخوریم!
- (۴) وقتی با اعضای خانواده به شهر رشت مسافرت کرده بودیم پدر به ما توصیه کرد که ناهار را در رستورانی که بهترین رستوران‌های آن شهر به شمار آورده می‌شود، بخوریم!

پاسخ: گزینه ۴

تربیت: در این

«کُنا» (قد) سافران چه زمانی ترجمه می‌شود؟ «مطاعم» جمع است یا مفرد؟

فرمول‌های ساخت فعل همراه با «کان» را به خاطر بسپارید:

کان + $\left\{ \begin{array}{l} \text{قد} \leftarrow \text{ماضی} \leftarrow \text{ماضی بعید کنش: خریدم} \\ \text{قد} \leftarrow \text{مضارع} \leftarrow \text{ماضی استمراری: کُنا نشتم: گوش می‌سپردیم} \end{array} \right.$

کلمات مهم: عندما: وقتی که / کُنا قد سافرنا: مسافرت کرده بودیم / الأسرة: خانواده / أوصانا: به ما توصیه کرد / الوالد: پدر / أن نأكل: که بخوریم / الغداء: ناهار / المطعم الذي: رستورانی که / تعدّ: به شمار آورده می‌شود / أفضل مطاعم: بهترین رستوران‌ها / بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه (۱): مسافرت می‌کردیم «کُنا قد سافرنا» به صورت ماضی بعید ترجمه می‌شود نه استمراری. - به پدرمان پیشنهاد کردیم «أوصی: پیشنهاد» + «نا» به ما (مفعول) است، پس «پدر به ما» پیشنهاد کرده درست است. ضمن این که «ضمیر» ندارد. - رستوران (مطاعم جمع است نه مفرد).
- گزینه (۲): ضمیر «نا» (به ما) در این گزینه ترجمه نشده - غذایمان «الغداء» اشتباه ترجمه شده ضمن این که ضمیر ندارد. - «تعدّ» فعل مضارع مجهول است که در ترجمه لحاظ نشده است.
- گزینه (۳): هر وقت (معادل دقیقی برای «عندما» نیست. - مسافرت می‌کردیم (مانند گزینه (۱)) - به پدر سفارش کردیم (مانند گزینه (۱)) - رستوران (مانند گزینه (۱))

مشاوره: مراحل تست‌های تکمیلی برای خودتون کلیدواژه انتخاب کنید، این جوری زودتر به جواب می‌رسین. غالباً افعال مجهول می‌تونن در پیدا کردن جواب درست به ما کمک زیادی کنن!

Hint

درس Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مشاوره این تست‌های چهارمبارزی دو تا سؤال تو کنکور دارد که نقطه ضعف خیلی از داوطلب‌ها به حساب می‌آید. با تمرین کافی می‌توانی از رقبا جلو افتاد و این که حواستون باشه به ترجمه افعال، ممکنه فعل ماضی‌ای به اشتباه به صورت مضارع ترجمه بشه!

- (۱) خَلَقَكَ السَّنَى يُعَذِّبُ نَفْسَكَ فَعَلَيْكَ أَنْ تَحْسَنَهُ اخْلَاقِي بِدْ تُو خُودَت رَا مِي آزارد پس باید آن را بهتر کنی!
- (۲) هَذِهِ الْإِشَارَةُ تَدُلُّ عَلَى أَنْ يُحَافِظُوا عَلَى الصَّمْتِ این علامت نشان می‌دهد که سکوت را رعایت کنید!
- (۳) أَكْبَرُ الْمُعَاقِبَةِ لِلْمُخْتَالِ هُوَ أَنْ تَدْعَهُ وَحِيدَةً بزرگ‌ترین مجازات برای خودشیفته آن است که او را تنها رها کنی!
- (۴) لَا تُجَادِلِ الَّذِي تَبَكَ لِأَنَّهُ مُهَانٌ عِنْدَ النَّاسِ: یا کسی که به تو دشنام می‌دهد بحث نکن زیرا او نزد مردم خوار است!

پاسخ: گزینه ۳

زیرمقیشت در این!

Hint

«تَبَّ» چه نوع فعلیه؟ ماضی یا مضارع؟

کلمات مهم گزینه درست: اکبر: بزرگ‌ترین، بهترین - المعاقبة: مجازات - للمختال: برای خودشیفته - هو آن: آن است که - تدعاه او را رها کنی - وحيداً تنها بررسی سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی

- گزینه (۱): می‌آزارد («يُعَذِّبُ» به معنای «عذاب می‌دهد» می‌باشد).
- گزینه (۲): نشان می‌دهد («تَدُلُّ» به معنای «دلالیت می‌کند، راهنمایی می‌کند» است. - رعایت کنید («يُحَافِظُوا» فعل مضارع برای جمع مذکر غایب (هم) است بنابراین ترجمه درست آن «که رعایت کنند» که محافظت کننده است).
- گزینه (۴): دشنام می‌دهد («تَبَّ» فعل ماضی به معنای «دشنام داد» می‌باشد).

۵۱ در آیهای از قرآن گفته شده است، زشت‌ترین صداها صدای خران است:

- ۱) فقد قال في آية من القرآن: إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ صَوْتُ الْحِمَارِ!
- ۲) فقد قيل في آية من القرآن: إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ صَوْتُ الْحَمِيرِ!
- ۳) فقد قيل في آية من القرآن: إِنَّ أَنْكَرَ الصَّوْتِ صَوْتُ الْحِمَارِ!
- ۴) فقد قال في آية من القرآن: إِنَّ أَصْوَاتَ الْحَمِيرِ أَنْكَرُ الصَّوْتِ!

مشاوره در این مدل سوالات به تفاوت گزینه‌ها مثل زمان افعال، بودن یا نبودن ضمیر، جمع یا مفرد بودن کلمات، هاء داشتن یا نداشتن اسم‌ها و ... خیلی دقت کنید!

پاسخ: گزینه ۲

زیرمقیّت در بررس

به فعل‌ها توجه کن. مفرد و جمع کلمه‌ها را در نظر بگیر.

Hint

کلمات مهم: در آیهای: قی آیه / از قرآن: من القرآن / گفته شده است: قیل / زشت‌ترین صداها: أنکر الأصوات / صدای خران: صوت الحمیر

بررسی سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی

گزینه ۱: قال (فعل ماضی معلوم به معنای «گفت» است در حالی که مجهول آن «قیل» می‌شود). - الحمار (مفرد است و به معنای «خر» و جمع آن «الحمیر» درست است).

گزینه ۳: «الصّوت» (مفرد است و جمع آن «الأصوات» درست است). - الحمار (مانند گزینه ۱)

گزینه ۴: قال (مانند گزینه ۱) - ضمن این‌که ترتیب جمله به هم ریخته و درست آن «أنکر الأصوات صوت الحمیر» درست می‌باشد.

«حمار» به معنای خر و «حمیر» به معنای خر‌ها است.

گول نخوری

۵۲

«أَكْبَرُ الْعَيْبِ أَنْ تُعَيِّبَ مَا فِيكَ، مِثْلَهُ: عَيْنٌ مَا لَا يُنَاسِبُ الْعِبَارَةَ فِي الْمَقْهُومِ»

- (۱) آینه چون نقش تو بشود راست
(۲) طوبی لمن شغلته عيئه عن عيوب الآخرين!
(۳) من أشد عيوب القراء أن تخفي عليه عيوبه!
(۴) گر دوست از غرور هنر بیشدت نه عیب دشمن به عیب کردنت افزون کند هنر

مشاوره عبارتی که در صورت سؤال میاد حتماً داخل کتاب هست. اما عبارات سایر گزینه‌ها این طور نیست و شما هر چه قدر با ادبیات لس بیشتری داشته باشید، راحت‌تر می‌تونین به سؤالات مفهوم پاسخ بدین و ببینین که صورت سؤال چی رو ارتین می‌خواد!

پاسخ: گزینه (۴)

زیربافت درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

ترجمه صورت سؤال: «بزرگ‌ترین عیب آن است که چیزی را عیب بگیری که مانند آن در تو وجود دارد»
مفهوم: آدمی ابتدا به عیب‌های خود می‌نگرد نه دیگران.
این مفهوم در همه گزینه‌ها به جز گزینه (۴) دیده می‌شود.
بررسی گزینه‌ها:
گزینه (۱): دقت و توجه به رفتارهای خودمان.
گزینه (۲): خوشا به حال کسی که عیبش او را از [پرداختن به] عیب‌های دیگران مشغول ساخت.
گزینه (۳): از سخت‌ترین عیب‌های انسان این است که عیب‌هایش بر او پوشیده شود.
گزینه (۴): یادآوری عیب‌های وجودی از سوی دوستان نه دیگران.

أَكْبَرُ الْعَيْبِ أَنْ تُعَيِّبَ مَا فِيكَ، مِثْلَهُ: الْإِمَامُ عَلِيُّ بْنُ أَبِي تَالِبٍ

بزرگ‌ترین عیب آن است که از کسی عیبی بگیری که مانند او در خودت هست.

(عربی (۴) - متن منقحه ۵ کتاب درسی)

کتاب
درسی

ترتیب بوبک
نمایش در مسیر موفقیت

● اقرأ النص التالي ثم أجب عن الأسئلة (٥٣ - ٥٥) بما يناسب النص:

الكهرباء تعدُّ من أهمِّ الاكتشافات التي غيَّرت حياة الإنسان في العصر الحديث. بعد إنتاج المصابيح و استخدام ضوءها توسَّع حضور الكهرباء في حياة الإنسان. بدون الكهرباء لا تستطيع المصانع والمستشفيات والمدارس أن تعمل بشكل طبيعي. كما أنَّ الإنترنت والجوّالات تعتمد على الكهرباء بشكل كامل. تؤدّي الكهرباء في توفير الراحة و تسريع الأعمال اليومية دوراً هاماً. في وسائل النقل أيضاً تلعب الكهرباء دوراً متزايداً كما تُرى في السيارات الكهربائية و القطارات الحديثة.

بدون الكهرباء تعود الحياة إلى الوراء و تصبح أكثر صعوبة. كما أنَّ الشّاعات الجديدة تعتمد على نظمات الطاقة الكهربائية لتنظيم الإنتاج و مراقبة الكيفيّة. لهذا السبب يجب علينا الحفاظ على مصادر الطاقة و تعلّم كيفية استخدامها بشكل صحيح. فالكهرباء ليست فقط ضوءاً بل هي حياة و ركن أساسي من أركان الحضارة الحديثة.

ترجمه متن:

برق از مهم ترین کشفیاتی به شمار می رود که زندگی انسان را در عصر جدید تغییر داده است. بعد از تولید لامپ ها و به کارگیری نورش، ظهور برق در زندگی انسان فراگیر شد. کارخانه ها، بیمارستان ها و مدارس نمی توانند بدون برق به طور طبیعی کار کنند. همان طور که اینترنت و موبایل ها به صورت کامل به برق تکیه دارند.

برق در فراهم ساختن راحتی و سریع کردن کارهای روزانه، نقش مهمی را ایفا می کند. در وسایل نقلیه نیز برق نقش زیادی را ایفا می کند، همان گونه که در خودروهای برقی و قطارهای جدید می بینیم.

بدون برق زندگی به عقب برمی گردد و سخت تر می شود. همان طور که صنایع جدید برای تنظیم تولید و مراقبت از کیفیت به نیروی برق تکیه دارند (وابسته است). به خاطر همین ما باید از منابع نیرو نگه داری کنیم و چگونگی استفاده درست از آن را یاد بگیریم، پس برق فقط روشنایی نیست، بلکه زندگانی است و پایه اساسی از پایه های تمدن جدید به حساب می آید.

عَبْنُ الصُّحُح:

٥٣

- (١) إن لم تُكتشف الكهرباء لا يقدر البشر مُعالجة أُنَى مرض!
- (٢) عندما ينقطع تيار الكهرباء في منطقة تتوقف الحياة فيها!
- (٣) اعتماد حياة الإنسان المعاصر على الكهرباء من أخطار تهدده!
- (٤) اكتشاف الكهرباء أدّى إلى ظهور الحضارة الجديدة!

مشاوره در سوالات درک مطلب برای تشخیص گزینه صحیح یا خطا عجله نکنین و به کلماتی مثل «همه، بعضی، هیچوقت، تنها و ...» خوب دقت کنین و سوالات رو براساس متن پاسخ بدین نه اطلاعات شخصیتون. حتماً همه گزینه ها رو بخونین، سپس بهترین گزینه رو انتخاب کنین!

پاسخ: گزینه ٤

زیرمبنا: درس ١

بررسی گزینه ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (١): اگر برق کشف نمی شد، انسان نمی توانست هیچ بیماری را درمان کند! — نادرست، متن به اهمیت برق اشاره کرده، اما جایی حرف از درمان بیماری نیامده است.

گزینه (٢): هنگامی که جریان برق در منطقه ای قطع می شود، زندگی در آن جا متوقف می شود! — نادرست، متن از اهمیت برق در زندگی سخن گفته، اما جایی نگفته که با قطع آن در یک منطقه کلّ زندگی متوقف می شود.

گزینه (٣): تکیه زندگی انسان امروزی به برق از خطرهایی است که او را تهدید می کند! — نادرست، در متن گفته انسان باید چگونگی استفاده بهتر از برق را یاد بگیرد نه این که تکیه کردن به آن خطر به حساب بیاید.

گزینه (٤): کشف کردن برق منجر به ظهور تمدن جدید شده! — درست، در ابتدای متن گفته اکتشاف برق زندگی انسان را تغییر داده.

- (۱) الصناعات اليدوية التي أقلّ كميّة من المصنوعات الكهربائية
- (۲) السيارات الكهربائية تدلّ على استخدام الكهرباء الصحيح في الحياة!
- (۳) بدون اكتشاف الكهرباء لا يستطيع البشر تسريع أمورهم!
- (۴) تعرّف الإنسان على الكهرباء مع استخدام المصابيح المضيئة!

پاسخ: گزینه ۱

تبریفات درین

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): صنایع دستی کیفیت کم‌تری نسبت به صنایع (ساخته‌های) برقی دارند! ← نادرست، در متن اصلاً صحبتی از صنایع دستی نشده بود.

نکته

یکی از مواردی که در سؤالات درک مطلب منجر به رد گزینه می‌شود، مطرح کردن موضوعی است که اصلاً متن به آن مستقیم و غیرمستقیم اشاره‌ای نکرده است.

گزینه (۲): خودروهای برقی بر به کارگیری درست برق در زندگی دلالت دارند! (درست)

گزینه (۳): بدون اکتشاف برق انسان نمی‌تواند کارهای خود را سریع انجام دهد! (درست، در متن به «تسريع الأعمال» توسط برق اشاره شده است.)

گزینه (۴): انسان با به کارگیری چراغ‌های نورانی برق را شناخت! (درست، در متن گفته شده «بعد إنتاج المصابيح» انسان برق را به خوبی شناخت.)

عین الخطأ في الإعراب و التحليل الصرفي: «غُيِّرَتْ - إنتاج - المضارع - تعتمد»

- (۱) غُيِّرَتْ: فعلٌ ماضٍ - للغائب المؤنث - مزيد ثلاثي من ياب تفعيل (مصدره: تغيير) - متَعَدٌّ / فعلٌ و مفعوله «حياة»
- (۲) إنتاج: اسم - مفرد مذكّر - مصدر مزيد ثلاثي على وزن «إفْعَال» - معرب / مجرور بحرف الجر
- (۳) القِصَاص: جمع تكسير - مفردة «مَصْنَع» - اسم مكان من «يَصْنَعُ» - معرب / فاعل و مرفوع
- (۴) تعتمد: فعلٌ مضارعٌ - للغائبة - مزيد ثلاثي بزيادة حرفين - لازم - مبتدئ للمعلوم / فعلٌ مع فاعله جملةٌ فعليةٌ

مشاوره در این مدل تست‌ها حتماً حتماً دقت کنید که صحیح رو می‌خواند یا خطا رو!

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبقت در این

باب «افعال» چند حرف زائد دارد؟ باب «افعال» چیست؟

Hint

پاسخ خیلی تشریحی

این گزینه دو خطا دارد:

گزینه (۲): علی وزن افعال ← علی وزن «افعال» «انتاج» یا ریشه «ن ت ج» در باب «افعال» است و حرف «ت» زائد نیست، بلکه از ریشه اصلی فعل است.

باب «افعال» یک حرف زائد دارد در حالی که باب «افعال» دو حرف زائد دارد. برای تشخیص این موضوع می‌توانید به تعداد کلی حروف و وزن ماضی آن توجه کنید.

نکته

مثال باب افعال ← إنتاج ← ماضی ← أنتج ← تعداد حروف ← چهار
باب افعال ← اكتساب ← ماضی ← اكتبت ← تعداد حروف ← پنج

گزینه (۳): مجرور به حرف الجر ← مضاف‌الیه و مجرور: قبل از کلمه «انتاج» اسم آمده (بعد) پس مضاف + مضاف‌الیه می‌شود. یادآوری: معروف‌ترین حروف جر این‌ها هستند: «فی - إلی - من - عن - کذا - لی - ی - ربّ - منذ - علی و...»

• عَيْنُ الجواب الصحيح للأسئلة التالية: (٥٦ - ٦٠)

٥٦ عَيْنُ الخطأ في ضبط حركات الحروف:

- (١) شَرَّ النَّاسِ مَنْ لَا يَتَّقِي الْأَمَانَةَ وَلَا يَجْتَنِبُ الْخِيَانَةَ!
- (٢) تَحَنُّ لَا تَرْفَعُ أَصْوَاتَنَا فَوْقَ صَوْتِ مَنْ تَتَكَلَّمُ مَعَهُ!
- (٣) وَصَايَا لُقْمَانَ تُشِيرُ إِلَى الْحِكْمِ الَّتِي وَهَبَهَا اللَّهُ إِنَّا!
- (٤) رَجَعَ الْعُمَالُ إِلَى بُيُوتِهِمْ بَعْدَ أَنْ تَقَمُّوا وَاجْتَابَهُمْ!

مشاوره در این تست‌ها لازم نیست همه حركاتها بررسی بشن! باید یاد بگیرین که فقط بعضی کلمه‌ها رو بررسی کنین، انا تجربه نشون داده که بیشتر از وزن افعال ثلاثی مزید و مصادرثون، اعداد عقود، اسم فاعل، مفعول، خوانش برخی کلمات و ... سؤال مطرح می‌شه.

پاسخ: گزینه ٢

زیربسته درس ١

تلفظ درست «فوق» توی عربی چیه؟ «تتکلم» توی چه پایه؟

Hint

پاسخ خیلی تشریحی

در این گزینه دو خطای حرکت‌گذاری وجود دارد.

(١) فوق ← فوق (به تلفظ کلمه‌هایی که در فارسی تغییر قیافه داره تویه کتید: صَوْتُ * صَوْتٌ ✓ / مُعَامِلَةٌ * مُعَامِلَةٌ ✓ و ...)

(٢) تتكلم ← تتكلم (این فعل از باب تفعل برای متکلم مع الغیر (نحن) است که بر وزن «تتفعل» می‌آید)

- (۱) أنزل الله أهدى كلماته في كتابه الكريم!
- (۲) بعد أن أهدى والدي سواراً إليّ شكرته!
- (۳) أحبّ صديقي لأنه أهدى قميصه إليّ فقيراً!
- (۴) أهدى المعلم كتاباً إليّ الذي حصل عليّ درجة العشرين!

مشاوره از میحت اسم تفضیل نوی کتکور سال‌های اخیر سؤال اومده، بنابراین، خواهی که نمونه‌های اون رو پاسخ بدین.

پاسخ: گزینه ۱

زیر میقت «درین»

«أهدى» چه زمانی اسم تفضیل و چه وقت فعل؟

Hint

درس Box

وزن «أفعی» (أهدی) به سه شکل خوانده می‌شود:

← اسم تفضیل: أفعی / بعد از آن حرف جرّ فین یا مضاف‌الیه می‌آید: أنا أقوى من الآخرين
نیرومندتر

← أفعی: فعل ماضی باب إفعال: أفعی: أهدی والدي هدیه
هدیه کرد

← فعل مضارع متکلم وحده باب إفعال: أفعی: أنا أهدی هدیه
هدیه می‌کنم

در این گزینه بعد از «أهدی» مضاف‌الیه آمده، بنابراین اسم تفضیل است: «خداوند هدایت‌کننده‌ترین کلمات خود را در کتاب کریم خود نازل کرد.»

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): بعد از «أهدی» کلمه «والد» آمده که از نظر معنایی فاعل آن است: «بعد از این که پدرم دستبندی را به من هدیه کرد از او تشکر کردم.» (أهدی فعل ماضی از باب إفعال برای مفرد مذکر غایب است.)

گزینه (۳): با توجه به منصوب بودن «قمیص» که بعد از «أهدی» آمده متوجه می‌شویم که فعل ماضی است نه اسم تفضیل: «دوستم را دوست دارم، زیرا او پیراهنش را به یک فقیر هدیه کرد.»

گزینه (۴): از نظر معنایی «المعلم» فاعل فعل «أهدی» است نه اسم تفضیل: «معلم یک کتاب به کسی که به نمره بیست دست یافت، هدیه کرد.»

پاسخ خیلی تشریحی

۵۸ عین «خیر» پس اسم تفضیل:

- (۱) وصایا جدتی کانت خیر قوا عظم سمعها!
- (۲) طوبی لمن یهتد الفقراء خیر مال عنده!
- (۳) خیر عباد الله من یتنتفع الآخرون من علمه!
- (۴) من زرع فی الدنیا خیراً یتجدد عند الله يوم القيامة!

مشاوره خواستون به دو کلمه گول زنده (خیر، شر) در خوندن اسم تفضیل باشه و نکات اونو رو خوب یاد بگیرین!

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درین!

بعد از «خیر» اسم (مضاف‌الیه) بیاد یا نیاد چه تأثیری داره؟

Hint

کلمه‌های «خیر و شر» سه کاربرد دارند. به جدول زیر خوب نگاه کنید:

درس Box

کلمه	معنای اول	معنای دوم	معنای سوم (تفضیلی)
خیر	خوب	خوبی	بهتر، بهترین
شر	بد	بدی	بدتر، بدترین

مثال أنا خیر من الآخرین ← بهتر (یا بن آمده).

هو شرّ الثّانی ← بدترین (یا مضاف‌الیه آمده).

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): بعد از «خیر» مضاف‌الیه (مواظف) آمده، بنابراین اسم تفضیل است: «توصیه‌های مادر بزرگم بهترین پندهایی بود که آن‌ها را شنیده بودم».

گزینه (۲): بعد از «خیر» مضاف‌الیه (مال) آمده، پس اسم تفضیل است:

«خوشا به حال آن که بهترین حال را که دارد به فقیران می‌بخشد».

گزینه (۳): بعد از «خیر» مضاف‌الیه (عباد) آمده، بنابراین اسم تفضیل است: «بهترین پندگمان خدا کسی است که دیگران از علم او سود می‌برند».

گزینه (۴): بعد از کلمه «خیر» نه مضاف‌الیه آمده و نه حرف جر «وین»، بلکه فعل «یتجدد» آمده، پس معنای تفضیلی ندارد: «هر کس در دنیا خوبی بکارد آن را روز قیامت نزد خدا می‌یابد».

«خیر + مضاف‌الیه یا وین» معنای تفضیلی می‌دهد.

نکته

(سوال ۴۶ کنکور انسانی ۱۳۹۸) (درج از کشور)

عین کلمه «الشر» لا یمکن أن تكون اسم التفضیل:

- (۱) جهلنا شرّ أعدائنا إن نعرفه!
- (۲) إن الیأس شرّ الأشیاء لتغریب حياة البشر!
- (۳) لا شرّ إلا أن یمکن دفعه بالتدبیر!
- (۴) الشکر بالله من شرّ الأعمال التي یتعدنا عنها!

کنکور

۵۹

عَيْنُ الْخَطَأِ فِي اسْتِخْدَامِ اسْمِ التَّفْضِيلِ:

- (۱) مَنْ دَعَا اللَّهَ بِأَسْمَائِهِ الْحُسْنَىٰ فَعَلَى اللَّهِ أَنْ يُجِيبَهُ!
- (۲) هَذِهِ اللَّاعِبَةُ فَضَّلِي مِنْ جَمِيعِ اللَّاعِبَاتِ فِي الْمُبَارَاةِ!
- (۳) عِنْدَمَا يَأْتِي الصَّيْفُ يَسْعُرُ الْمَكِثِفَاتُ يَصِيرُ أَغْلَى!
- (۴) هَذِهِ الْمَرْأَةُ اشْتَهَرَتْ بَيْنَ النَّاسِ بِخُصَانَتِهَا الْفُضْلَى!

مشاوره شناخت اسم تفضیل و قوامد اون یکی از مباحث راحت و همچنین مورد توجه طراحان کنکوره خوب یادش بگیرین!

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت: در این

اسم تفضیل برای به اسم مؤنث چه جوری میاد؟

Hint

اگر اسم تفضیل بخواهد برای مقایسه یک اسم مؤنث بیاید، هم‌چنان از وزن مذکر آن (أَفْعَل) استفاده می‌کنیم، نه مؤنث (فَعْلَى):

درس Box

مثال أُخْتِي أَكْبَرُ مِنْ صَدِيقَاتِهَا.

مؤنث مذکر

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی

گزینه (۱): «الْحُسْنَى» اسم تفضیل است که به عنوان صفت برای «أَسْمَاء» آمده: «هرکس خدا را با نام‌های نیکویش فرایخواند، پس خدا باید به او پاسخ بدهد.»

صفت برای جمع غیرانسان به صورت مفرد مؤنث می‌آید: أَسْمَاءُ (ج: اسم) + حُسْنَى

نکته

گزینه (۲): اگرچه «اللَّاعِبَةُ» مؤنث است، اما گفتیم برای مقایسه اسم مؤنث هم از وزن مذکر استفاده می‌کنیم:

فَضَّلِي ← أَفْضَلُ ✓

«این بازیکن بهتر از همه بازیکنان در مسابقه است.»

گزینه (۳): «أَغْلَى» اسم تفضیل است که با توجه به «يَسْعُرُ» (مذاگر) به درستی به کار رفته: «هنگامی که تابستان می‌آید قیمت کولرها گران‌تر می‌شود.»

گزینه (۴): «الْفُضْلَى» اسم تفضیل برای «الْمَرْأَةُ» است که به درستی آمده: «این زن میان مردم به ویژگی‌های برترش مشهور شد.»

عَيْنُ الْخَطَأِ (فِي التَّفْضِيلِ):

کنکور

(سؤال ۴۵ کنکور انسانی ۱۳۹۸)

- (۱) لَا شَكَّ أَنَّ لُغَةَ الْقُرْآنِ أَبْلَغُ مِنْ جَمِيعِ اللُّغَاتِ الْأُخْرَى!
- (۲) إِنَّ أُخْتِي الصَّغْرَى هِيَ التَّلْمِيزَةُ الْكُبْرَى فِي الصَّفِّ!
- (۳) مَعْلَمُونَا فِي الْمَدْرَسَةِ مِنْ أَفْضَلِ مَعْلَمِي الْبِلَادِ!
- (۴) هَذِهِ التَّلْمِيزَةُ صُغْرَى مِنْ زَمِيلَاتِهَا فِي الصَّفِّ!

۶۰. عَيْنَ مَا لَيْسَ فِيهِ اسْمُ الْمَكَانِ:

- (۱) حَاولُ أَنْ تَعْرِفَ نَفْسَكَ فَإِنَّهُ مِنْ أَفْضَلِ الْمَعَارِفِ!
- (۲) تَوَقَّفْتُ الْحَافِلَةَ فِي عِذَّةٍ مُوَاقِفٍ لِيَرْكَبَ طُلَّابُ الْجَامِعَةِ!
- (۳) اجْتَمَعَ الْحِجَّاجُ فِي قَاعَةِ الْمَطَارِ لِيَرْجِعُوا إِلَى بِلَادِهِمْ!
- (۴) قَالَ بَانِعُ الْمَلَابِسِ: ادْخُلُوا مَتَجَرِّي فَعِنْدِي أَرْضُصُ الْبِضَاطِعِ!

مشاوره شناخت اسم مکان یکی از سؤال‌های مهمیه که ممکنه ارزش سؤال بیاد. پس حواستون بهش باشه.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمقیف: در درس ۱

وزن‌های اسم مکان چی بود؟ همه‌شون حتماً معنای مکان دارن؟

Hint

درس Box

اسم مکان سه وزن اصلی دارد:

اسم مکان باید ۲ ویژگی داشته باشد:

نکته

(۱) وزن مشخص خود را داشته باشد (۲) معنای مکان بدهد.

هر کلمه‌ای که فقط یکی از ۲ شرط بالا را داشته باشد اسم مکان نیست.

مثال مصالح * / عُرْقَة *

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): «المعارف» جمع مکتب «مَعْرِفَة» است. بنابراین اسم مکان نیست.

«تَلَّاشْ كُنْ» که خود را یشناسی زیرا آن از بهترین دانش‌هاست.

گزینه (۲): «مواقف» جمع «موقف» اسم مکان است.

«اتوبوس در چند ایستگاه ایستاد تا دانشجویان دانشگاه سوار شوند»

گزینه (۳): «مطار» اسم مکان است. دقت کنید گاهی اسم مکان بر وزن «مقال» می‌آید: «حاجیان در سالن فرودگاه جمع شدند»

تا به کشورشان باز گردند»

گزینه (۴): «متجر» اسم مکان است. ولی «قلایس» معنای مکان ندارد. پس اسم مکان به حساب نمی‌آید.

«فروشنده لباس‌ها (لباس‌فروش) گفت: وارد مغازه من بشوید ارزان‌ترین کالاها را دارم»

(سؤال ۲۰۰ کنکور انسانی ۱۴۰۱)

عَيْنَ مَا فِيهِ اسْمُ الْمَكَانِ:

- (۱) أَتَحِبُّ أَنْ تُمَاشِيَنِي فِي هَذَا الْمَطَرِ دُونَ أَيِّ مَطَلَّةٍ!
- (۲) عَلَيْنَا أَنْ لَا نُسْرِعَ إِلَى مَادِيَةِ لَسْنَا مَدْعُوِّينَ فِيهَا!
- (۳) تُعَلِّقُ الْمُتَاجِرُ كُلُّهَا بِسَبَبِ الْأَمْرَاضِ!
- (۴) لَا تُجْرِبِ الْمَجْرِبَ فَتَكْذِبَ وَيَزُولَ وَقْتُكَ الْقِيمَ!

کنکور

کدام مورد دربارهٔ «کتاب‌های تاریخی» درست است؟

- (۱) این عریضه: با گسترش این سبک تاریخ‌نویسی در میان سلسله‌های محلی، این نوع تاریخ‌نویسی با تاریخ‌نویسی محلی پیوستگی یافت.
- (۲) فردوسی: در دورهٔ مغولان سبک او رواج و رونق بسیار یافت.
- (۳) طبری: انگیزهٔ اصلی او، ثبت و ضبط رویدادهای تاریخی و بیان ویژگی‌های جغرافیایی و اقتصادی و نگارش زندگی‌نامهٔ مفاخر و مشاهیر بوده است.
- (۴) بیهقی: در این سبک نگارش، او به اشارهٔ فرمانروا، تاریخ زندگی او را به صورت متمرکز و ویژه توصیف و ثبت و ضبط کرد.

مشاوره این شکل از سؤال مشابه کنکور اردیبهشت ۱۴۰۴ طراحی شده، به ظاهر سخت، اما اگر کمی دقت کنید به راحتی می‌توانید پاسخ دهید.

پاسخ: گزینهٔ ۲

زیرمبحث: درس ۱

درس Box

سرودن منظومه‌های حماسی و تاریخی که در ایران پیشینهٔ دیرینه‌ای داشت، در دورهٔ مغولان رواج و رونق بسیاری یافت. سرایندگان این نوع آثار، رویدادهای تاریخی را به نظم می‌کشیدند. از برجسته‌ترین منظومه‌های حماسی و تاریخی، شاهنامه، اثر گران سنگ و بلندآوازهٔ حکیم ابوالقاسم فردوسی است.

بررسی گزینه‌های نادرست:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینهٔ (۱): مطلب ارائه‌شده مربوط به تاریخ‌های سلسله‌ای است در حالی که این عریضه از مورخان تاریخ‌های تکنگاری محسوب می‌گردد.
- گزینهٔ (۳): مطلب ارائه‌شده مربوط به تاریخ‌های محلی است در حالی که طبری از مورخان تاریخ‌های عمومی می‌باشد.
- گزینهٔ (۴): این مطلب در مورد تکنگاری است در حالی که بیهقی از مورخان تاریخ‌های سلسله‌ای می‌باشد.

(سؤال ۲، کنکور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت اول)

کدام مورد دربارهٔ «خدایان عهد باستان» درست است؟

- (۱) مردوک: خدای بزرگ دولت‌شهرهای سومری بود.
- (۲) زئوس: خدای آسمان و آبرخش و محافظ خرد و دانایی بود.
- (۳) شی‌هوانگ‌تی: لقب خدایان چینی و به معنی امپراتور اول بود.
- (۴) اهورا: لقب خدایان آریایی مهاجر به ایران و به معنی بی‌مرگ بود.

کنکور

کدام گزینه درباره مقایسه «سیاست‌نامه» خواجه نظام‌الملک و «قابوس‌نامه» عنصرالمعالی درست است؟

- (۱) محور موضوعی آن‌ها، کشورداری است.
- (۲) هر دو مربوط به قرن هفتم هجری هستند.
- (۳) هر دو درباره تشکیلات و نهادهای اداری و اقتصادی بحث می‌کنند.
- (۴) هر دو توسط وزرای مقتدر عصر سلجوقی نگاشته شده‌اند.

مشاوره این شکل از سؤال که به صورت مقایسه‌ای ارائه می‌شود در کنکور اردیبهشت ۱۴۰۴ متداول شده. یا دقت به هر چهار گزینه می‌توانید یا رد گزینه‌های غلط به جواب درست برسید.

پاسخ: گزینه ۱

زیربافت درس ۱

در متن Box

جای اطلاعات سودمندی درباره شیوه کشورداری، مناسبات حکومت و مردم و تشکیلات و نهادهای اداری، سیاست‌نامه اقتصادی، نظامی و فرهنگی ارائه می‌دهند.

سیاست‌نامه خواجه نظام‌الملک توسط وزیر مقتدر عصر سلجوقی یکی از برجسته‌ترین این آثار است.

بیشتر به اخلاق کشورداری و مناسبات اخلاقی فرمانروا و مردم می‌پردازند.

از نمونه‌های مشهور اندرزنامه‌ها می‌توان به قابوس‌نامه، نوشته عنصرالمعالی در قرن پنجم هجری اشاره کرد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در هر دو کتاب به مسئله کشورداری اشاره شده است.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه (۲): هر دو کتاب مربوط به قرن پنجم هستند.

گزینه (۳): سیاست‌نامه درباره تشکیلات و نهادهای اداری و اقتصادی است.

گزینه (۴): سیاست‌نامه توسط خواجه نظام‌الملک، وزیر مقتدر عصر سلجوقی، نوشته شده است.

کدام مورد درباره مقایسه کتیبه‌های «داریوش اول هخامنشی در بیستون» و «شاپور اول ساسانی در نقش رستم» درست است؟

(سؤال ۱۰۳ کنکور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت اول)

- (۱) به دوره تثبیت حکومت‌ها تعلق دارند.
- (۲) موضوع آن‌ها، سرکوب شورش‌ها و نافرمانی‌های داخلی است.
- (۳) موضوع آن‌ها، دفاع از استقلال ایران در مقابل دشمنان خارجی است.
- (۴) دوره اوج و شکوفایی حکومت‌ها و مبارزه با دشمنان خارجی را توصیف کرده‌اند.

کنکور

کدام یک از کتاب‌های زیر به ترتیب جزء تاریخ‌های عمومی، تاریخ‌های سلسله‌ای و تکی‌نگاری‌ها است؟

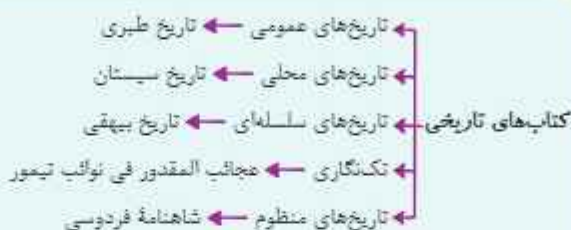
- (۱) تاریخ طبری، تاریخ بیهقی، عجائب‌المقدور فی نوائب تیمور
- (۲) تاریخ سیستان، تاریخ طبری، تاریخ بیهقی
- (۳) تاریخ بیهقی، عجائب‌المقدور فی نوائب تیمور، تاریخ طبری
- (۴) عجائب‌المقدور فی نوائب تیمور، تاریخ سیستان، تاریخ بیهقی

مشاوره این تست شبیه‌ساز سؤال امتحان نهایی خرداد ۱۴۰۴ در قسمت وصل‌کردنیه کافیه شما اسامی کتاب‌های مختلف تاریخی رو یاد بگیرین.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۱

درس Bdx

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- تاریخ طبری ← تاریخ‌های عمومی
- تاریخ بیهقی ← تاریخ‌های سلسله‌ای
- عجائب‌المقدور فی نوائب تیمور ← تکی‌نگاری

کدام یک از گزینه‌های سمت چپ با شماره‌های سمت راست در ارتباط هستند؟ (در ستون سمت چپ یک مورد اضافه است.)
(سؤال ۲ - امتحان نهایی خرداد ۱۴۰۴)

(الف) تاریخ بیهقی	(۱) از مهم‌ترین تاریخ‌های عمومی
(ب) تاریخ سیستان	(۲) از مشهورترین تاریخ‌های سلسله‌ای
(ج) تاریخ طبری	(۳) از معروف‌ترین تکی‌نگاری‌ها
(د) عجائب‌المقدور فی نوائب تیمور	

امتحان
نهایی

- مورخان چگونه قادر به شناخت، تحلیل و تفسیر رویدادها و تحولات گذشته هستند؟
- ۱) متکی بودن بر روش و قواعد خاص خود و عدم پیروی از روش مورخان گذشته
 - ۲) کاوش و نقد و بررسی شواهد و مدارک مندرج در منابع تاریخی
 - ۳) با مقایسه منابع غیرنوشتاری و منابع نوشتاری در جهت تطبیق آنها
 - ۴) با بازسازی دقیق گذشته برای فهم عمیق تر آن

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۱

تاریخ، علمی متکی به روش و قواعد خاص خود است. مورخان با کاوش و نقد و بررسی شواهد و مدارک مندرج در منابع تاریخی، قادر به شناخت، تحلیل و تفسیر رویدادها و تحولات گذشته هستند.

منابعی که مورخان برای فهم زندگی اجتماعی انسان در گذشته از آن استفاده می کنند، دارای گونه های مختلفی هستند.

پاسخ خیلی تشویقی ✓

نکته

کدام عبارت‌ها دربارهٔ «تاریخ‌های عمومی» درست است؟

- الف) نگارش تاریخ جهان از شرح زندگی حضرت آدم و دیگر پیامبران آغاز می‌شود.
 ب) آخرین مطلب آن مربوط به رویدادهای تاریخ اسلام و سلسله‌های ایرانی تا به امروز است.
 ج) تاریخ اساطیری ایران را از کیومرث آغاز و به پایان دورهٔ ساسانیان ختم می‌کند.
 د) نگارش آن‌ها از قرن سوم هجری آغاز و تا اواخر عصر قاجار تداوم یافت.

(۳) «الف» - «ب»

(۱) «ج» - «د»

(۴) «ب» - «د»

(۳) «الف» - «ج»

پاسخ: گزینهٔ ۱

زیرمبقت: در سن ۱

درس: Box

- ← آغاز از قرن سوم هجری و تداوم تا اواخر عصر قاجار
- ← آغاز نگارش تاریخ جهان از آفرینش عالم
- ← تاریخ‌های عمومی
- ← پرداختن به شرح زندگی حضرت آدم و دیگر پیامبران
- ← آغاز نگارش تاریخ اساطیری ایران از کیومرث و ختم شدن آن به پایان دورهٔ ساسانیان
- ← محمد بن جریر طبری مؤلف کتاب تاریخ طبری، مشهورترین مورخ این نوع از کتاب‌های تاریخی

بررسی عبارت‌های نادرست:

الف) نگارش تاریخ جهان از آفرینش عالم آغاز می‌شود.

ب) آخرین مطلب آن مربوط به رویدادهای تاریخ اسلام و سلسله‌های ایرانی تا زمان حیات مورخ است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام موارد به کاربرد محوطه‌ها و بناهای تاریخی برای مورخان اشاره دارد؟

الف) کمک به فهم عمیق‌تر و بازسازی دقیق‌تر گذشته

ب) شناخت دقیق‌تر از چگونگی تعیین سن آثار تاریخی

ج) آشنایی با بستر وقوع رویدادهای تاریخی

د) آگاهی از اوضاع فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و نظامی دوران گذشته

۲ «الف» - «ج»

۱ «ب» - «ج»

۴ «الف» - «ب»

۳ «ب» - «د»

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۱

درس Box

مکان‌های تاریخی، مانند غار حرا، کوه آحد و دشت چالدران

محوطه‌ها و بناهای تاریخی

آثار و بناهای تاریخی، مانند میدان نقش جهان و مسجد گوهرشاد

آثار و بناهای برجای مانده از دوره تاریخی مورد مطالعه، به مورخان این امکان را می‌دهند تا از اوضاع فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و نظامی دوران گذشته آگاهی یابند. مکان‌های تاریخی هر یک بستر وقوع یک رویداد تاریخی به شمار می‌روند و به مورخان برای فهم عمیق‌تر و بازسازی دقیق‌تر گذشته کمک می‌کنند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام گزینه دربارهٔ منابع غیرنوشتاری از منابع پژوهش در تاریخ اسلام و ایران دوران اسلامی درست است؟

۶۷

- (۱) محوطه‌ها و بناهای تاریخی: زیارتگاه‌ها و مقبره‌ها
- (۲) آثار شفاهی: منظومه‌های حماسی و تاریخی
- (۳) ابزارها و وسایل دست‌ساختهٔ انسان: پل‌ها و جاده‌ها
- (۴) ابزارها و وسایل دست‌ساختهٔ انسان: تصنیف و ترانه

مشاوره این سؤال هم از کنکور اردیبهشت ۱۴۰۴ برداشته شده و شما هم می‌توانید از طریق رد گزینه به اون پاسخ بدین.

پاسخ: گزینهٔ ۱

زیرمبحث: درس ۱

درس Box

انواع منابع غیرنوشتاری

- محوطه‌ها و بناهای تاریخی
- ابزارها و وسایل دست‌ساختهٔ انسان
- آثار شفاهی

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینهٔ (۲): منظومه‌های حماسی و تاریخی جزء منابع نوشتاری (تاریخ منظوم) محسوب می‌شوند.

گزینهٔ (۳): پل‌ها و جاده‌ها جزو بناهای تاریخی و محوطه‌ها هستند.

گزینهٔ (۴): تصنیف و ترانه جزو آثار شفاهی هستند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام گزینه در مورد «سکه‌ها» به عنوان یک منبع اطلاعات تاریخی درست است؟

- (۱) اطلاعات با اهمیتی دربارهٔ آداب و رسوم، فرهنگ، نوع معیشت، وضعیت اقتصادی و نظامی و پیشرفت‌های علمی آن زمان ارائه می‌دهند.
- (۲) اوضاع اجتماعی، اقتصادی و سیاسی و همچنین عقاید دینی و فلسفی رایج در عصر خود را انعکاس می‌دهند.
- (۳) در تبیین اوضاع علمی دوره‌های تاریخی می‌توانند به مورخان کمک کنند.
- (۴) اطلاعات مفیدی دربارهٔ اوضاع سیاسی، اجتماعی، مذهبی، اقتصادی و هنری سلسله‌های حکومتی و نام پادشاهان ارائه می‌دهند.

پاسخ: گزینهٔ ۴

زیرمبحث: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نوشته‌های روی سکه‌ها اطلاعات مفیدی دربارهٔ اوضاع سیاسی، اجتماعی، مذهبی، اقتصادی و هنری سلسله‌های حکومتی و نام پادشاهان ارائه می‌دهند.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینهٔ (۱): در مورد نوشته‌های جغرافیایی درست است.

گزینهٔ (۲): در مورد ادبیات و متون ادبی درست است.

گزینهٔ (۳): در مورد متون تقویمی و گاه‌شماری، متون فلسفی و کلامی و فقهی، متون اخلاقی و سایر تألیفات علمی درست است.

کدام گزینه در مورد کتاب «الممالک و الممالک» درست است؟

- (۱) اطلاعات مفیدی از زندگانی اجتماعی مردم ایران ارائه می‌کند که در دیگر منابع کم‌تر دیده می‌شود.
- (۲) اطلاعات بسیار با اهمیتی دربارهٔ آداب و رسوم، فرهنگ، نوع معیشت، آب‌وهوا، وضعیت اقتصادی، پایتخت‌ها و ... ارائه می‌دهد.
- (۳) حاوی موضوعاتی دربارهٔ شیوهٔ کشورداری و مناسبات حکومت و مردم است.
- (۴) متون نظم و نثر ادبی، گونهٔ مهمی از منابع تاریخی است که در این کتاب مشاهده می‌شود.

پاسخ: گزینهٔ ۲

زیربافت درس ۱

درس Box

بررسی و مطالعهٔ محیط جغرافیایی رویدادها، در پژوهش‌های تاریخی اهمیت زیادی دارد. کتاب‌هایی با عنوان مشترک «الممالک و الممالک» تألیف نویسندگان مختلف از جمله اصطخری از این جمله هستند.

نوشته‌های جغرافیایی اطلاعات بسیار با اهمیتی دربارهٔ آداب و رسوم، فرهنگ، نوع معیشت، آب‌وهوا، وضعیت اقتصادی، وضعیت نظامی، راه‌ها، کالاهای، قلعه‌ها، برج‌ها، بندرها و دریاها، پایتخت‌ها، ادیان و اعتقادات، نژاد و زبان و حدود و سرحدات و عززهای سرزمین‌ها و حکومت‌های محلی ارائه می‌دهند.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینهٔ (۱): در مورد سفرنامه‌ها درست است.

گزینهٔ (۳): در مورد سیاست‌نامه‌ها درست است.

گزینهٔ (۴): در مورد ادبیات و متون ادبی درست است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۷۰ کدام گزینه از نظر تقدم و تأخر زمانی به درستی تدوین شده است؟

- ۱) کتاب «قابوس نامه» بعد از کتاب «زندگی شگفت‌انگیز تیمور» و قبل از کتاب «تاریخ طبری» نگارش شده است.
- ۲) کتاب «تاریخ طبری» بعد از کتاب «قابوس نامه» و قبل از کتاب «سیاست‌نامه» نگارش شده است.
- ۳) کتاب «زندگی شگفت‌انگیز تیمور» قبل از کتاب «تاریخ بیهقی» و بعد از کتاب «سیاست‌نامه» نگارش شده است.
- ۴) کتاب «سیاست‌نامه» بعد از «تاریخ طبری» و کتاب «تاریخ بیهقی» نگارش شده است.

پاسخ: گزینه ۴

تأریخت‌درسن

کتاب سیاست‌نامه مربوط به دوره سلجوقی (قرن پنجم هجری) بعد از کتاب تاریخ طبری (قرن سوم هجری) و کتاب تاریخ بیهقی (مربوط به دوره فزونیان) نگارش شده است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۷۱ موارد کدام گزینه جاهای خالی عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

صورت می‌گیرد و یک کار «

ناحیه‌بندی براساس

است (۱) طرز تفکر و شیوه کار جغرافی‌دان - بین رشته‌ای است

است (۲) هدف مطالعه و تحقیق جغرافی‌دان - صرفاً جغرافیایی

است (۳) طرز تفکر و شیوه کار جغرافی‌دان - صرفاً جغرافیایی

پاسخ: گزینه ۲

تبریف: درس ۱

درس Box

• ناحیه‌بندی: فرایند تقسیم‌بندی محیط جغرافیایی به واحدهای کوچک‌تر براساس معیارهای مشخص (انسانی - طبیعی). به گونه‌ای که هر ناحیه دارای ویژگی‌هایی متمایز از نواحی مجاور خود باشد.

• اساس ناحیه‌بندی: طرز تفکر و شیوه کار جغرافی‌دان

• معیار و ملاک برای ناحیه‌بندی: هدف مطالعه و تحقیق جغرافی‌دان

پاسخ خیلی تشریحی ✓ ناحیه‌بندی کاری صرفاً جغرافیایی است و براساس طرز تفکر یک جغرافی‌دان و شیوه کار او صورت می‌گیرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های (۱) و (۴): ناحیه‌بندی یک کار صرفاً جغرافیایی است.

گزینه (۳): انتخاب معیارها و ملاک‌ها برای تعیین حدود یک ناحیه به هدف مطالعه و تحقیق جغرافی‌دان بستگی دارد.

(سوال ۴ - امتحان نهایی فروردین ۱۴۰۳)

در جای خالی عبارت مناسب را بنویسید.

الف) انتخاب معیارها و ملاک‌ها برای تعیین حدود یک ناحیه، به و تحقیق جغرافی‌دان بستگی دارد.

ترتیب بول
نمایش در مسیر موشک

امتحان
نهایی

چه تعداد از عبارات زیر درست است؟

- الف) بیوم‌ها به سبب زندگی جانوری و پوشش گیاهی از یکدیگر متمایز می‌شوند.
 ب) گستردگی جنگل‌های بارانی استوایی در اطراف مدار استواست.
 ج) مطالعه شباهت‌ها و تفاوت‌های مکان‌ها یکی از کارهای جغرافی‌دان است.
 د) دین هندو پس از اسلام گسترده‌ترین قلمروی جغرافیایی دینی در هند را در بر دارد.

- (۱) یک
 (۲) دو
 (۳) سه
 (۴) چهار

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۱

درس Box

- تعریف زیست‌بیوم (بیوم): جزء نواحی طبیعی هستند که هر یک به سبب پوشش گیاهی و زندگی جانوری خاصی که دارند از بقیه متمایز می‌شوند.
- دو زیست‌بیوم مهم: جنگل‌های تایگا: بالاتر از مدار رأس‌السرطان جنگل‌های بارانی استوایی: مجاورت خط استوا

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عبارات‌های «الف»، «ب» و «ج» درست و عبارت «د» نادرست است.

بررسی عبارت نادرست:

د) نادرست: هندو گسترده‌ترین ناحیه دینی در هند را داراست.

با توجه به انواع معیارهای ناحیه‌بندی، موارد کدام گزینه به درستی در یک گروه قرار گرفته‌اند؟

الف) ناحیه بارشی زاگرس

ب) ناحیه دینی بودایی در هند

ج) ناحیه صنعتی جمهوری چک

د) تجارت و گردشگری در بندر پیرائوس

ه) ناحیه جنگلی تایگا

و) ناحیه خاک چرنوزیوم

۱) «الف» - «ه» - «ج»

۲) «الف» - «ه» - «و»

۳) «ب» - «ج» - «ه»

۴) «و» - «ه» - «د»

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت: درس ۱

درس Box

جغرافی‌دان‌ها برای تعیین حدود یک ناحیه، یک یا چند معیار را به کار می‌گیرند.

معیارهای مهم:

۱) طبیعی: خاک - آب‌وهوا - ناهمواری - پوشش گیاهی

۳) انسانی: جمعیت - اقوام - دین - زبان - فرهنگ - فعالیت اقتصادی

پاسخ خیلی تشویقی ✓

انسانی	طبیعی
ب) ناحیه دینی بودایی در هند	الف) ناحیه بارشی زاگرس در ایران
ج) ناحیه صنعتی جمهوری چک	ه) ناحیه جنگلی تایگا
د) تجارت و گردشگری در بندر پیرائوس	و) ناحیه خاک چرنوزیوم کانادا

هر معیاری که مربوط به نوع فعالیت اقتصادی و معیشت باشد، مربوط به معیارهای انسانی تقسیم‌بندی ناحیه است. (مانند معیار «د»)

نکته: الف

(سوال ۳ قسمت الف) - امتحان نهایی فروردین ۱۴۰۳

گزینه مناسب را انتخاب کنید.

الف) «خاک چرنوزیوم، پراکندگی منابع و ویژگی‌های بارشی» به ترتیب جزء کدام دسته از معیارهای ناحیه‌بندی محسوب می‌شوند؟

۲) طبیعی، انسانی، طبیعی

۱) طبیعی، طبیعی، انسانی

۴) طبیعی، انسانی، انسانی

۳) انسانی، انسانی، طبیعی

امتحان
نهایی

۷۴ با توجه به تصاویر زیر، کدام عبارت‌ها درست است؟

(۲)

(۱)

الف) در (۱)، نوع خانه‌ها و شکل ساختمان‌ها با ریزش‌های جوی و نوع فعالیت‌های اقتصادی ساکنان ناحیه یعنی گردشگری تناسب دارد.

ب) در (۲)، رونق فعالیت‌های مربوط به تجارت دریایی و حمل‌ونقل بین‌المللی موجب پدیدآمدن ساختمان‌های بلندمرتبه شده است.

ج) شکل (۱) ناحیه‌ای مرطوب با پوشش گیاهی غنی و چمنزارهای وسیع را نشان می‌دهد که اجزا و پدیده‌های آن از هم متمایز است.

د) در (۲)، بارندگی زیاد و رطوبت کافی باعث جذب جمعیت و پدیدآمدن شهری با نقش بندری در کنار دریا شده است.

(۲) فقط «ب»

(۱) «الف» - «ج»

(۴) «ب» - «د»

(۳) «الف» - «ب» - «د»

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

تصویر (۱) ناحیه‌ای مرطوب با پوشش گیاهی غنی و فعالیت دامداری را نشان می‌دهد در این ناحیه به سبب بارندگی زیاد و رطوبت کافی، چمنزارهای وسیعی به وجود آمده و شرایط مناسبی برای دامداری و پرورش گاو فراهم شده است. نوع خانه‌ها و شکل سقف ساختمان‌ها نیز با ریزش‌های جوی و نوع فعالیت اقتصادی ساکنان ناحیه، یعنی نگهداری دام و علوفه، تناسب دارد.

تصویر (۲) یک ناحیه ساحلی با فعالیت‌های مربوط به تجارت و گردشگری را نشان می‌دهد. امکان تجارت دریایی موجب به وجود آمدن شهری با نقش بندری در کنار دریا شده است. جذب جمعیت زیاد، رونق فعالیت‌های مربوط به تجارت و گردشگری و حمل‌ونقل بار و مسافر موجب پدیدآمدن ساختمان‌های بلندمرتبه شده است.

بررسی عبارت‌های نادرست:

الف) فعالیت اقتصادی ساکنان ناحیه (۱) براساس تصویر، عمدتاً دامداری و نگهداری علوفه است، نه گردشگری.

ج) میان اجزا و پدیده‌های این ناحیه تشابه وجود دارد، نه تمایز.

د) در شکل (۲)، علت نقش بندری داشتن این شهر در کنار دریا بودن و امکان تجارت دریایی است، نه بارندگی و رطوبت.

با توجه به موارد زیر، کدام گزینه مقایسه درستی از وسعت نواحی قومیتی کشور افغانستان بیان می‌کند؟

الف) تاجیک

ب) هزاره

ج) پشتون

د) ازبک

۱) «الف» وسیع‌تر از «ج»، اما کم‌وسعت‌تر از «ب» و «د» است.

۲) «ج» از «الف» وسیع‌تر، ولی از «ب» کم‌وسعت‌تر است.

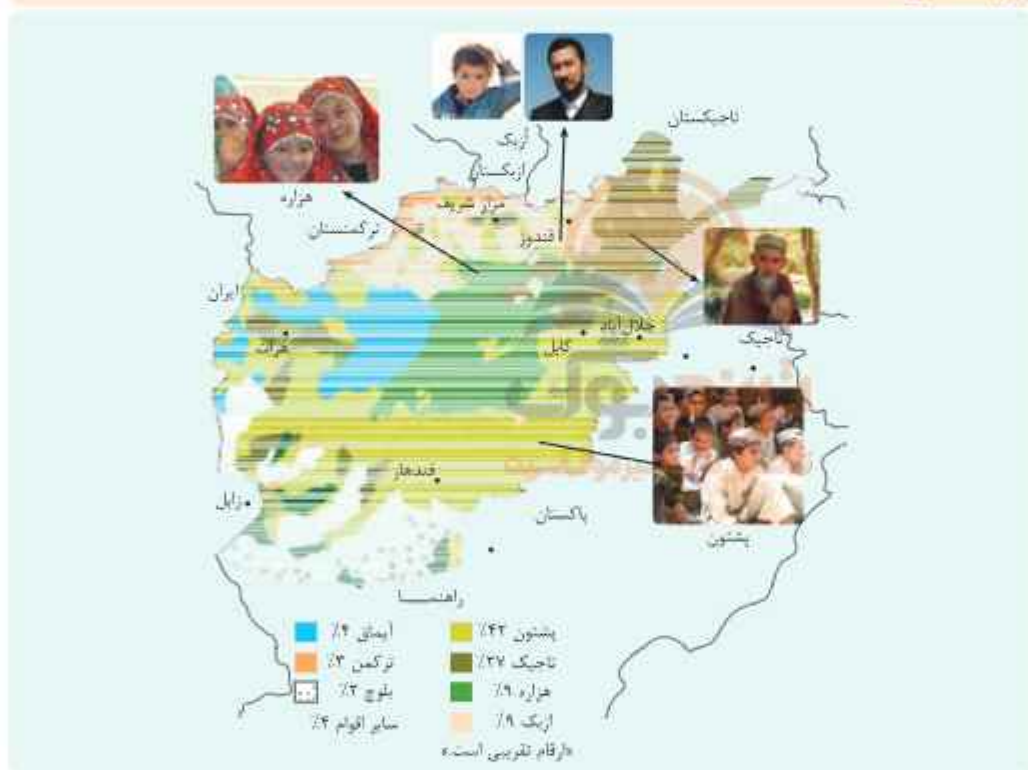
۳) «ب» و «د» وسعت برابری دارند، اما «الف» از «ج» کم‌وسعت‌تر است.

۴) «الف» و «ج» وسعت برابری دارند و «ب» از این دو وسیع‌تر است.

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت درس ۱

جعبه Box

ترتیب وسعت ناحیه‌ای که اقوام مختلف افغانستان در آن ساکن‌اند: «ج»، «الف»، «ب» و «د».

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام گزینه عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«با توجه به ناحیه‌بندی، می‌توان گفت»

- (۱) نواحی جغرافیایی گوناگون از همگونی نسبی طبیعی و انسانی با یکدیگر برخوردارند
- (۲) ویژگی اصلی هر ناحیه، وحدت و همگونی عناصر طبیعی یا عناصر انسانی در آن است
- (۳) همگون‌بودن ویژگی‌های خاص جغرافیایی منجر به وحدت‌یابی یک ناحیه می‌شود
- (۴) وحدت‌یابی به معنای تمایز یک ناحیه از سایر بخش‌های مجاور و پیرامون خود است

پاسخ: گزینه (۳)

زیربافت درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

ناحیه بخشی از سطح زمین است که ویژگی‌های جغرافیایی (طبیعی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و ...) همگون و خاصی دارد؛ به طوری که با بخش‌های مجاور خود متفاوت است.

ویژگی اصلی هر ناحیه ← وحدت و همگونی نسبی عناصر طبیعی و انسانی در آن است. (وحدت‌یابی) بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): یک ناحیه جغرافیایی از همگونی عناصر طبیعی و انسانی برخوردار است نه نواحی گوناگون.

گزینه (۲): ویژگی اصلی هر ناحیه، وحدت و همگونی نسبی مجموع عناصر طبیعی و انسانی در آن است نه یکی از این دو.

گزینه (۴): وحدت‌یابی به معنای همگونی عناصر مختلف در یک ناحیه است که منجر به تمایز آن ناحیه با نواحی مجاور خود می‌شود.

در تعریف ناحیه کلمات کلیدی زیر را به خاطر داشته باش:

وحدت - همگونی نسبی - وحدت‌یابی - تمایز (تفاوت)

نکته

کنکور

(سوال ۳۲۳ کنکور انسانی ۱۴۰۳ - نوبت دوم)

۲. کدام مورد، عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«در روند تولید قطار در حمل‌ونقل ریلی، لوکوموتیوهای»

- (۱) بخاری که نخستین بار در اوایل قرن بیستم در انگلستان ساخته شدند، به تدریج جایگزین لوکوموتیوهای دیزلی شدند
- (۲) دیزلی که بهترین نوع لوکوموتیوها از نظر سازگاری با محیط‌زیست هستند، به تدریج جایگزین لوکوموتیوهای بخاری شدند
- (۳) بخاری که نخستین بار در اوایل قرن نوزدهم در انگلستان ساخته شدند، به تدریج جای خود را به لوکوموتیوهای دیزلی دادند
- (۴) الکتریکی که بهترین نوع لوکوموتیوها از نظر سازگاری با محیط‌زیست هستند، به تدریج جای خود را به لوکوموتیوهای دیزلی دادند

با توجه به موارد زیر، کدام عبارت یا معیارهای ناحیه‌بندی تطابق دارد؟

الف) ناحیه خاک گرایوزول در کانادا

ب) ناحیه قوم پشتون در افغانستان

ج) ناحیه صنعتی رور آلمان

د) ناحیه بارشی خزر غربی

۱) موارد «الف» و «د» برخلاف «ب» و «ج» مربوط به عوامل طبیعی ناحیه‌بندی است و هر دو توسط جغرافی‌دانان تقسیم‌بندی شده است.

۲) موارد «ب» و «ج» برخلاف «الف» و «د» مربوط به عوامل انسانی است و توسط جمعیت‌شناسان تقسیم‌بندی شده است.

۳) موارد «الف» و «ج» مانند «ب» و «د» مربوط به عوامل انسانی است و همگی توسط جغرافی‌دانان تقسیم‌بندی شده است.

۴) موارد «ب» و «ج» برخلاف «الف» و «د» مربوط به عوامل طبیعی است و توسط جمعیت‌شناسان تقسیم‌بندی شده است.

پاسخ: گزینه ۱

زیربافت درس ۱

درس Box

تقسیم‌بندی ناحیه‌ای براساس نوع خاک، از آن رو اهمیت دارد که بر نوع پوشش گیاهی و کشت تأثیر می‌گذارد.

دو ناحیه خاک (معیار طبیعی) مهم در کانادا

۱) خاک گرایوزول (خاک یخ‌بسته نواحی توندرا) ← شمال کانادا

۲) خاک چرنوزیوم (خاک حاصلخیز غنی از مواد آلی و ریشه غلظارها) ← جنوب کانادا

دو ناحیه صنعتی مهم در غرب اروپا:

۱) رور آلمان

۲) جمهوری چک

ناحیه‌بندی اساساً یک کار جغرافیایی است. پس توسط جغرافی‌دان صورت می‌گیرد، نه جمعیت‌شناس. (رد گزینه‌های ۲) و ۴) دسته‌بندی عبارات ذکرشده در سؤال با توجه به معیارهای ناحیه‌بندی:

الف) ناحیه خاک گرایوزول در کانادا ← طبیعی

ب) ناحیه قوم پشتون در افغانستان ← انسانی

ج) ناحیه صنعتی رور آلمان (فعالیت اقتصادی) ← انسانی

د) ناحیه بارشی خزر غربی (آب‌وهوا) ← طبیعی

پاسخ خیلی تشریحی ✓

با توجه به موارد زیر، کدام عبارت یا مشخصات منطقه کوهستانی شمال و شمال غرب کشورمان مطابقت دارد؟

(سوال ۱۴ کنکور انسانی ۱۴۰۳ - نوبت دوم)

الف) دماوند ب) سه‌پند ج) سیلان د) علم‌کوه ه) تخت سلیمان

۱) موارد «ب» و «ه» در دو منطقه کوهستانی متفاوت قرار دارند و هر دو بر اثر فعالیت‌های آتشفشانی شکل گرفته‌اند.

۲) موارد «الف» و «ج» در دو منطقه کوهستانی متفاوت قرار دارند و هر دو بر اثر فعالیت‌های آتشفشانی شکل گرفته‌اند.

۳) در تشکیل موارد «ج» و «د» فعالیت‌های آتشفشانی نقش نداشته است و هر دو در یک منطقه کوهستانی قرار دارند.

۴) در تشکیل موارد «الف» و «ه» فعالیت‌های آتشفشانی نقش نداشته است و هر دو در یک منطقه کوهستانی قرار دارند.

کنکور

- با توجه به نقشه نواحی بارشی ایران، کدام گزینه درست است؟
- (۱) میزان بارش در ناحیه خزر شرقی بیشتر از خزر غربی است.
 - (۲) میزان بارش در ناحیه آذربایجان بیشتر از کردستان است.
 - (۳) میزان بارندگی در ناحیه خزر غربی کمتر از زاگرس است.
 - (۴) میزان بارندگی در ناحیه خزر شرقی بیشتر از کردستان است.

پاسخ: گزینه ۴

تبریف در متن

ترتیب نواحی بارشی ایران از نظر میانگین بارندگی، توزیع فصلی بارش و بالاترین میزان بارش روزانه، از کمترین به بیشترین، به صورت زیر است:

ناحیه داخلی، ناحیه خراسان شمالی، ناحیه آذربایجان و زاگرس، ناحیه کردستان، ناحیه خزر شرقی و ناحیه خزر غربی.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

با توجه به معیارهای ناحیه‌بندی، هر کدام از موارد زیر در کدام دسته قرار می‌گیرد؟

الف) آب‌وهوا	ب) جمعیت	ج) پوشش گیاهی
د) فعالیت اقتصادی	ه) کشاورزی	و) دامداری

۱) «الف»، «ج» ← عوامل طبیعی - «د»، «ه» ← عوامل انسانی

۲) «ج»، «ه» ← عوامل طبیعی - «د»، «و» ← عوامل انسانی

۳) «الف»، «ه» ← عوامل طبیعی - «ب»، «و» ← عوامل انسانی

۴) «الف»، «و» ← عوامل طبیعی - «ب»، «ه» ← عوامل انسانی

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: دروس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عوامل طبیعی: آب‌وهوا، پوشش گیاهی

عوامل انسانی: جمعیت، فعالیت اقتصادی، کشاورزی، دامداری

کشاورزی و دامداری در دسته فعالیت‌های اقتصادی قرار دارند و عامل انسانی محسوب می‌شوند.

نکته

با توجه به نقشه پراکندگی نواحی زبانی سوئیس، کدام گزینه به مورد درستی اشاره دارد؟

۱) زبان آلمانی بیشترین و زبان فرانسه کمترین سخنگو را دارد.

۲) ناحیه زبانی رمانش در کنار ناحیه زبانی فرانسوی قرار گرفته است.

۳) زبان ایتالیایی با بیشترین سخنگو در سمت جنوب کشور واقع شده است.

۴) ناحیه زبانی رمانش با کمترین سخنگو در برخی نواحی این کشور پراکنده است.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۱

درس Box

چهار زبان اصلی کشور سوئیس به ترتیب میزان گسترش و پراکندگی از بیشترین تا کمترین عبارتند از:

آلمانی، فرانسوی، ایتالیایی و رمانش.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱) فرانسه دومین منطقه زبانی از نظر تعداد سخنگو است.

گزینه ۲) ناحیه زبانی رمانش در کنار ناحیه زبانی ایتالیایی و آلمانی قرار گرفته است.

گزینه ۳) زبان ایتالیایی سومین منطقه زبانی از نظر تعداد سخنگو است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام پرسش فلسفی است؟

- (۱) چرا در زندگی رنج می‌کشیم؟
- (۲) چرا باید نماز بخوانیم؟
- (۳) فلسفه با چه روشی بحث می‌کند؟
- (۴) چرا باید فلسفه بخوانیم؟

پاسخ: گزینه ۱

تألیف: دکتر ا. ا.

درجی Box

انسان در زندگی با دو دسته سؤال مواجه می‌شود: سؤالات مادی و روزمره (که برای رفع نیازهای مادی به وجود می‌آیند) و سؤالات اساسی و بنیادی (که به اصل و اساس جهان و انسان مربوط می‌شوند). دانش فلسفه عهده‌دار پاسخ به سؤالات اساسی و بنیادی است.

سؤال از این‌که «چرا در زندگی درد و رنج وجود دارد» یک سؤال اساسی و بنیادی است که در فلسفه مورد بحث واقع می‌شود. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): در دانش‌های دینی مانند فقه و ... بحث می‌شود.

گزینه‌های (۳) و (۴): هرچند درباره دانش فلسفه هستند، ولی خود آن‌ها سؤالات فلسفی نیستند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام پرسش فلسفی است؟

(سؤال ۳ قسمت الف) - امتحان نهایی فروردین ۱۴۰۳

- (۱) آغاز و انجام جهان چگونه است؟
- (۲) جهان از چه موادی تشکیل شده است؟

امتحان
نهایی

پرسیدن سؤال از سوی کودکان در سنین ابتدایی بیشتر نشان‌دهنده چیست؟

- (۱) ناتوانی آن‌ها در درک اطراف
- (۲) تمایل آن‌ها به مخالفت با بزرگ‌ترها
- (۳) کنجکاوی و ویژگی پرسشگری در وجود آنان
- (۴) ضعف در یادگیری و نیاز به آموزش بیشتر

پاسخ: گزینه ۳

زیربافت درس ۱

در این Box

کودکان در همان سنین ابتدایی از حوادث پیرامین خود سؤال می‌کنند و کنجکاوی خود را با گفتن کلمه «چرا» به پدر و مادر نشان می‌دهند.

این جمله به روشنی تأکید می‌کند که پرسشگری یک ویژگی طبیعی و درونی در انسان، به‌ویژه در کودکان است و نشان‌دهنده کنجکاوی ذهنی آن‌ها برای شناخت بهتر دنیای اطرافشان می‌باشد. آن‌ها با گفتن «چرا» به دنبال درک علت‌ها و دلایل هستند، نه این‌که صرفاً ناتوان یا مخالف باشند.

گزینه (۳) مستقیماً به «کنجکاوی و ویژگی پرسشگری» در انسان اشاره دارد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام یک از گزینه‌های زیر به درستی تفاوت میان تفکر غیرفلسفی و تفکر فلسفی را نشان می‌دهد؟

- ۱) تفکر غیرفلسفی مربوط به افراد معمولی است، ولی تفکر فلسفی فقط مخصوص فیلسوفان است.
- ۲) تفکر غیرفلسفی شامل پاسخ‌دادن به سؤال‌های پیچیده علمی است، ولی تفکر فلسفی مربوط به کارهای روزمره است.
- ۳) تفکر غیرفلسفی به پرسش‌های ساده و روزانه می‌پردازد، ولی تفکر فلسفی به پرسش‌های عمیق‌تر و اساسی‌تر توجه دارد.
- ۴) تفکر غیرفلسفی بیشتر در کودکان مشاهده می‌شود، ولی تفکر فلسفی مخصوص بزرگسالان دانش‌آموخته است.

پاسخ: گزینه ۳

زیربافت درس ۱

درس Box

تا وقتی انسان با سؤالات عادی و روزمره روبه‌رو است، در حال تفکر غیرفلسفی است و وقتی به طور جدی و پیوسته به سؤالات اساسی و بنیادی می‌پردازد وارد تفکر فلسفی می‌شود.

تفکر فلسفی می‌تواند برای هر کسی به وجود بیاید و هیچ ارتباطی با دانشمند بودن یا نبودن، فیلسوف بودن یا نبودن و حتی سن و شغل افراد ندارد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

براساس دیدگاه ملاصدرا، فطرت ثانی چه تفاوتی با فطرت اول دارد؟

- ۱) فطرت اول مربوط به فعالیت‌های بدنی است، در حالی که فطرت ثانی مربوط به فعالیت‌های علمی در رشته‌های مختلف است.
- ۲) فطرت اول مشغول‌بودن به مسافلی چون کار، ازدواج و تحصیل است، ولی فطرت دوم به مسافلی چون حقیقت انسان می‌پردازد.
- ۳) فطرت اول همان تمایلات کودکان است، ولی فطرت ثانی در سنین بلوغ فکری برای همه انسان‌ها رخ می‌دهد و جلوه‌گر می‌شود.
- ۴) فطرت ثانی با قطع تعلقات دنیایی و کنار گذاشتن خواسته‌های مادی در انسان‌ها به وجود می‌آید و مخصوص یک گروه خاص نیست.

پاسخ: گزینه ۲

زیربافت درس ۱

درس Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

ملاصدرا مشغول‌بودن به امور عادی زندگی و تفکر درباره آن‌ها را «فطرت اول» می‌نامد، اما تفکر در پرسش‌های اساسی و بنیادین را «فطرت ثانی» می‌داند و توصیه می‌کند که انسان‌ها از فطرت اول عبور کنند و به فطرت ثانی که مرحله‌ای برتر و عالی‌تر است برسند. اموری مانند کار، تحصیل و ازدواج که برای رفع نیازهای مادی انسان انجام می‌شوند، جزء مسائل عادی و روزمره زندگی هستند، ولی حقیقت جهان، انسان و مسافلی از این قبیل جزء مسائل اساسی و بنیادین هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: فعالیت در رشته‌های علمی لزوماً در حوزه فطرت ثانی نیست، بلکه صرفاً علومی که به مسائل بنیادین مربوط می‌شوند، مربوط به فطرت ثانی هستند.

گزینه ۳: تفکر فلسفی و ورود به فطرت ثانی برای هر کسی رخ نمی‌دهد، بلکه باید انسان به طور جدی و پیوسته به مسائل بنیادین بپردازد.

گزینه ۴: برای ورود به فطرت ثانی نیازی به کنار گذاشتن درخواست‌های دنیایی و فطرت اول نیست.

تلاشی در مسیر موفقیت

کدام گزینه دربارهٔ چيستی دانش فلسفه به درستی بیان شده است؟

- (۱) طرح سؤالات بنیادین دربارهٔ جهان و انسان
- (۲) تأمل دربارهٔ باورهای ذهنی انسان
- (۳) بررسی قانون‌مند سؤالات مهم انسان
- (۴) تلاش برای پاسخ قاعده‌مند به سؤالات بنیادین

پاسخ: گزینه ۴

تیرمبشت: درس ۱

درس Box

پاسخ خیلی تشریحی

تلاش‌های بشر برای پاسخ قانون‌مند به سؤالات بنیادین موجب ظهور دانشی به نام فلسفه شده است. این‌که بشر تلاش می‌کند تا برای سؤالات اساسی خود پاسخی قانون‌مند و عقلانی بیابد، باعث شکل‌گیری دانش فلسفه شد. سؤالات بنیادین برای همه رخ می‌دهند، ولی هر کسی به دنبال پاسخ آن‌ها نمی‌رود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): فلسفه به دنبال یافتن پاسخ‌های قانون‌مند برای سؤالات اساسی است نه تلاش برای طرح سؤال.

گزینه (۲): این مسئله نوعی تفکر فلسفی است، ولی ممکن است وارد دانش فلسفه نشود.

گزینه (۳): سؤالات مهم انسان لزوماً سؤالات بنیادین و اساسی نیستند.

تفکر فلسفی با دانش فلسفه فرق دارد، در تفکر فلسفی هر انسانی می‌تونه دربارهٔ باورها و مسائل بنیادی خودش فکر کنه، ولی

گول‌نخوری

فلسوف‌ها این کار رو با روش عقلی درست و به صورت قانون‌مند انجام می‌دن.

(سؤال ۲۴۴ کنکور انسانی ۱۴۰۰)

کدام مورد، ویژهٔ تفکر فلسفی است؟

- (۱) تأمل در باورهای بنیادین زندگی
- (۲) استفاده از روش عقلی و استدلالی
- (۳) تلاش برای رهایی از عادات‌های غیرمنطقی
- (۴) تلاش برای پاسخ قانون‌مند به سؤالات مطرح‌شده

کدام مورد دربارهٔ واژهٔ «فلسفه» و «فیلسوف» به درستی بیان شده است؟

- (۱) واژهٔ «فلسفه» اولین بار توسط سقراط استفاده شده است.
- (۲) کلمهٔ «فلسفه» یونانی‌شدهٔ کلمهٔ «فیلسوفیا» است.
- (۳) واژهٔ «فیلسوف» برخلاف کلمهٔ «سوفیست» در طول تاریخ ارتقای معنا یافته است.
- (۴) واژهٔ «فیلسوفیا» به معنای دوستدار دانایی بود که به معنای دانشمند ارتقا پیدا کرد.

پاسخ: گزینهٔ ۳

زیربافت درس ۱

درس Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کلمهٔ فلسفه عربی‌شدهٔ واژهٔ یونانی فیلسوفیا است که از دو کلمهٔ فیلو به معنای دوستداری و سوفیا به معنای دانایی است. کلمهٔ فیلسوف نیز از کلمهٔ فیلسوفیا گرفته شده است که به معنای «دوستدار دانایی» است.

کلمهٔ فلسفه در طول تاریخ به معنای مطلق دانش (همهٔ دانش‌ها) و سپس به معنای دانش خاص تغییر پیدا کرد و کلمهٔ فیلسوف نیز به معنای دانشمند ارتقا یافت.

از طرفی، کلمهٔ سوفیست که در ابتدا به معنای دانشمند بود، معنای «مغالطه‌کار» به خود گرفت.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ (۱): سقراط واژهٔ فلسفه را بر سر زبان‌ها انداخت. در واقع فیثاغورس اولین بار این واژه را به کار برد.

گزینهٔ (۲): واژهٔ فلسفه عربی‌شدهٔ واژهٔ فیلسوفیا است.

گزینهٔ (۴): فیلسوفیا به معنای دوستداری دانایی است نه دوستدار دانایی. دانشمند معنای واژهٔ فیلسوف است.

- ۱) موضوع و روش یکسانی دارند. چون هر دو دربارهٔ انسان سخن می‌گویند.
- ۲) موضوع یکسان دارند که همان انسان است، ولی روش آن‌ها متفاوت است.
- ۳) موضوع آن‌ها متفاوت است. ولی روش یکسانی دارند و هر دو عقلانی هستند.
- ۴) موضوع و روش متفاوتی دارند. هرچند فلسفه دربارهٔ حقیقت انسان هم سخن می‌گوید.

پاسخ: گزینهٔ ۴

تبریب و درس ۱

درس Box

- دانش‌های مختلف می‌توانند از دو جهت یا یکدیگر متفاوت باشند: ۱) از جهت موضوعی که آن دانش دربارهٔ آن بحث می‌کند.
- ۲) از جهت روشی که در آن دانش مورد استفاده قرار می‌گیرد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

موضوع دانش فلسفه، بنیادی‌ترین موضوعات یعنی همان وجود یا هستی است و روش دانش فلسفه روش عقلی و قیاسی (استدلالی) است. در حالی که موضوع دانش پزشکی سلامت جسم انسان است و روش آن روش تجربی است.

امتحان
چهارم

دانش فلسفه و فیزیک از چه جهاتی قابل تمایز هستند؟

(سوال ۶ - امتحان نهایی، مرداد ۱۴۰۳)

روش مطالعه در کدام گزینه با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

- (۱) بسیاری از مشکلات انسان‌ها در بزرگسالی و عدم موفقیت‌ها، ریشه در اضطراب‌های کودکی دارند.
- (۲) براساس آمار و نظرسنجی‌ها می‌توان نتیجه‌گیری کرد که اکثریت قاطع مردم انرژی هسته‌ای را مفید می‌دانند.
- (۳) مشاهدات دقیق ما نشان می‌دهند که وضعیت بارش‌های سال گذشته در کشور کمی بهتر از سه سال اخیر بوده است.
- (۴) با دقت در جهان هستی و مشاهده جهان می‌توان نتیجه گرفت که این جهان آغازی دارد و توسط یک خالق اداره می‌شود.

پاسخ: گزینه ۴

تبریکات درسی!

پاسخ خیلی تشریحی ✓

دانش‌هایی مانند فلسفه، اصول دین و ... که به مباحثی مانند هستی، وجود خداوند و ... می‌پردازند همگی از روش عقلی بهره‌مند هستند. عبارت گزینه (۴) درباره وجود خداوند است که با روش عقلی مورد بررسی قرار می‌گیرد. علوم تجربی که با مشاهده حسی جهان و روش آزمایشگاهی پیش می‌رود، علوم تجربی محسوب می‌شود. بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه (۱): این عبارت مربوط به روان‌شناسی است و روش مطالعه آن تجربی است.
- گزینه (۲): این عبارت مربوط به آمار و نظرسنجی است و روش مطالعه آن تجربی است.
- گزینه (۳): این عبارت مربوط به آمار و نظرسنجی است و روش مطالعه آن تجربی است.

عباراتی مثل «مشاهدات دقیق» و «آمارها» نشانه یافته‌های تجربی‌اند.

گول نخور! ❌

چرا سوفیست‌ها در استدالات خود بیشتر از مغالطه بهره می‌گرفتند؟

- (۱) چون اهل وکالت و سخنوری بودند.
- (۲) چون مهم‌ترین هدف آن‌ها پیروزی بر رقیب بود.
- (۳) چون کلمه سوفیست به معنای مغالطه‌کار تغییر معنا یافت.
- (۴) چون سوفیست‌ها معتقد بودند هر کس هر چه بپندارد، همان حقیقت است.

پاسخ: گزینه ۲

تبریبش درس ۱

درس Box

دقت‌هایی از سوفیست‌ها که بیشتر به سخنوری و وکالت اشتغال داشتند، بیان واقع و دفاع از حقیقت نبود. این گروه پیروزی بر رقیب را مهم‌ترین هدف خود می‌دانستند و از این‌رو در استدلال‌های خود بیشتر از مغالطه کمک می‌گرفتند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

هر سه گزینه (۱)، (۳) و (۴) عبارات درستی درباره سوفیست‌ها هستند، ولی این جملات دلیل استفاده سوفیست‌ها از مغالطه نیستند. توی سؤال‌ها همیشه سه تا گزینه‌ای که جواب نیستن، حتماً جمله‌های غلطی نیستن؛ ممکنه همه گزینه‌ها جمله‌های درستی باشن، ولی ربطی به سؤال نداشته باشن!

گول نخوری ۹۳

۹۰. مباحث فلسفی پایه و اساس مباحث سایر علوم هستند، چون

- (۱) فلسفه موضوع خاصی ندارد
- (۲) فلسفه اصل وجود و حقیقت جهان، انسان و طبیعت را بررسی می‌کند
- (۳) فلسفه جهان را با روش عقلی و استدلالی بررسی می‌کند
- (۴) فلسفه از نظر موضوع و روش در بین دانش‌ها منحصره‌فرد است

پاسخ: گزینه ۲

تبریف: درس ۱

درس Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

هر دانشی به یک ویژگی خاص از موجودات می‌پردازد یا یک موجود خاص را بررسی می‌کند، مثلاً ریاضیات به اعداد و کمیت‌ها می‌پردازد. علم شیمی دربارهٔ عناصر و ویژگی‌های مواد بحث می‌کند. ولی فلسفه به اصل وجود و حقیقت جهان، انسان و طبیعت می‌پردازد. فیلسوف دربارهٔ آن دسته از ویژگی‌های موجودات صحبت می‌کند که مربوط به هستی و موجودیت آن‌هاست. به همین خاطر، مباحث فلسفی پایه و اساس مباحث سایر علوم محسوب می‌شوند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): موضوع دانش فلسفه، وجود یا هستی است.

گزینه (۳): این عبارت صحیح است، ولی دلیل این‌که مباحث فلسفی پایهٔ مباحث علوم دیگر هستند، نمی‌باشد.

گزینه (۴): فلسفه از نظر موضوع منحصره‌فرد است، ولی از نظر روش شبیه علومى مانند ریاضیات (عقلی، استدلالی) است.

